

DE TROOSTVOLLE NODIGING TOT CHRISTUS

3 bijzondere en troostvolle predicaties

1 voorbereiding voor het Heilig Avondmaal en 1 voor de nabetrachting

1 preek over de rechtvaardigmaking

Door

DS. PIER SCHAAP

Te

URK

FIRMA ROMIJN EN VAN DER HOFF – GORINCHEM, 1972

**STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

1. DE TROOSTVOLLE NODIGING VAN ALLE VERMOEIDE EN BELASTE ZIELEN TOT CHRISTUS, AANGEDRONGEN MET EEN GEPASTE BELOFTE voorgesteld in een leerrede ter voorbereiding tot des Heeren Heilig Avondmaal, over Mattheus 11: 28. *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.*

2. DE KONINKLIJKE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS VERTOOND EN TOEGEZEGD AAN ZIJN VOLK ALSMEDE DE ZALIGHEID AAN HETZELVE BELOOFD voorgesteld in een leerrede ter nabetrachting van des Heeren Heilig Avondmaal over Jesaja 33: 17. *"Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid; zij zullen een ver gelegen land zien."*

3. EN WORDEN OM NIET GERECHTVAARDIGD UIT ZIJN GENADE DOOR DE VERLOSSING DIE IN CHRISTUS JEZUS IS Romeinen 3: 24. *En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is.*

EEN WOORD VOORAF

Onder des Heeren voorzienigheid kreeg ik een oud boekje in handen met drie predikaties van Pier Schaap. Afkomstig uit Workum in Friesland kwam hij 12 augustus 1836 op 26-jarige leeftijd met zijn jonge vrouw naar Urk.

Daar Pier Schaap op zondag 24 juli 1836 te Urk had gepreekt, bevielen zijn predicaties op zo'n uitnemende wijze dat hij kort daarop een beroep ontving, hetwelk hij ook aannam.

Hij was de eerste voorganger van de Afscheiden Gereformeerde Gemeente te Urk en alhier bevestigd door de vader van de afscheiding Ds. de Cock.

Zeven jaar heeft hij de gemeente gediend, vijf jaar als oefenaar en twee jaar als predikant. Reeds op 27 mei 1840 moest hij zijn vrouw afstaan aan de dood. Op 4 juni 1841 werd hij tot predikant bevestigd.

Nog geen twee jaar later op 26 april 1843 werd hij afgelost van zijn post, slechts 33 jaar oud. Hij heeft vier kinderen nagelaten.

Hij was bedeed met buitengewone gaven en tedere Godsvrucht, zodat binnen korte tijd het grootste deel van de toenmalige eilandbewoners onder zijn gehoor zat; de Heere heeft door zijn prediking vele wonderen gedaan.

Daar deze predicaties onbekend zijn onder ons tegenwoordig geslacht willen we deze opnieuw door de druk algemeen maken. Daar Gods Woord zegt dat de gedachtenis der rechtvaardigen tot zegening zal zijn, wenssen we deze preken een ruime ingang bij de lezers en hopen dat het mag strekken tot Zijn eer en de zaligheid onzer zielen.

Urk, oktober 1971

L. de Boer

1. DE TROOSTVOLLE NODIGING VAN ALLE VERMOEIDE EN BELASTE ZIELEN TOT CHRISTUS, AANGEDRONGEN MET EEN GEPASTE BELOFTE voorgesteld in een leerrede ter voorbereiding tot des Heeren Heilig Avondmaal, over Mattheus 11: 28.

Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.

Zingen: Ps. 25: 3, 4.

Voorafpraak

Het oogmerk en einde, waartoe wij in dit morgenuur van des Heeren dag zijn samengeroepen is, om een woord ter zelfbeproeving te spreken, daar wij ons zelf zekerlijk te onderzoeken hebben, alvorens wij tot het Avondmaal des Heeren komen, hetwelk ulieden bekend is dat heden over acht dagen onder ons staat bediend te worden. Dus past het, om tot dat einde u een woord mede te delen, opdat gij het horen moogt tot uw nut.

Ik acht dat ik in deze met twee zaken volstaan kan, en dat is, dat ik een deel van u waarschuw en een deel uitnodig tot deze heerlijke maaltijd, die door onze dierbare Heiland tot gedachtenis Zijns doods is ingesteld. Want ik oordeel geenszins, dat gij allen recht hebt daar te komen, om reden dat gij allen niet zijt bevoorrecht met die genade, dat gij toont de enige bewijzen, dat gij verenigd zijt met die Jezus, welke voor Zijn volk gestorven is. Maar waarlijk, dat zullen er maar weinigen zijn Immers niet meer dan die alleen, welke bewijzen geven van de kracht Zijns doods in de verootmoediging over en heiligmaking van de zonde.

En waarlijk, als men die zou zoeken uit deze vergaderde menigte, hoe weinigen zouden er gevonden worden!

Opdat wij dan rein mogen zijn van ulieder bloed en van de bedroefing uwer zielen door ontrouw en meesterachtige behandeling, zo wens ik, onder een nederig opzien tot de Heere, ulieden de waarheid, zoals dezelve in Christus is, voor te dragen, alleen naar Zijn woord; hopende dat het die uitwerking moge hebben door des Heeren Geest, dat gij, die geen recht hebt en van de Heere niet geroepen wordt (in die gesteldheid waarin gij zijt) tot Zijn Avondmaal, om Zijn dood te gedenken, daardoor en daaronder verootmoedigd moogt worden, en nog uit de diepte uwer ellende en uit het midden uwer dodelijke banden leert opzien tot de Heere Jezus, welke de verlorenen en bij zichzelf verlegen en oproept tot Zijn genadetroon te vlieden, met belofte dat Hij hun rust zal geven.

En dat des Heeren volk, die veeltijds onvrijmoedig zijn in het toenaderen tot de tekenen en zegelen des Verbonds, waar haar Zaligmaker Borg van geworden is, zo vrijmoedig op de inzichten van vrije genade in Christus (als gepast voor hun behoeften) gebracht werden, dat zij zonder schroom nog in deze komen mogen, wagende het op des Heeren woord, om in geloof de tekenen, en zo het vlees en bloed van de Heere Jezus Christus, te mogen eten en drinken.

Opdat dan de Heere van ons als de enige oorsprong en bron der Genade erkend moge worden, zo laten onze zielen zich tezamen verenigen in het gebed (zoveel ons gegeven mocht worden) voor Zijn troon!

Gebed.

Zingen: Ps. 26: 2, 7 en 8.

Tekst: Mattheüs 11: 28.

Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.

Inleiding

Alle beloften, welke de Heere in het Verbond der genade doet aan de bondelingen van hetzelfde, vereisen een bijzondere gestalte des harten, waarin de beloften sluiten en gepast zijn en haar betrekking hebben. Daarom is het een ijdel dromen van vele mensen, wanneer zij zichzelf insluiten en tellen onder degenen, welke deel hebben aan de beloften Gods, zonder dat zij bezitten een zodanige gestalte des harten, waardoor zij gepaste onderwerpen voor de beloften zijn.

En waarlijk, zo hebt gij er in onze dagen veel, ja zoveel als ooit, onder het Christendom. Vele mensen hopen dat zij zalig zullen worden, en zijn in hun hart vijanden van datgene, waar de zaligheid in bestaat. Velen denken, dat zij zullen ontvangen een eeuwige troost, en de ware treurigheid der ziel over het gemis van het beeld Gods en Zijn gemeenschap wordt niet bij hen gevonden, en zo is het met alle zaken, die in deze betrekking vallen, met hen gelegen.

Waarlijk, vrienden, dat dit een vereiste zaak gesteld wordt te zijn, dat is naar waarheid; gij kunt zulks zien in Jes. 57: 16 en 66: 2, Matth. 5: 2-12 en elders meer, en ook ligt zulks vanzelf in de natuurlijke reden van de zaak, aangemerkt dat men vroeg: Wat zou iemand met voedsel doen, die nooit honger noch trek, maar een walging daartegen had? Wat zou hij doen met de hulp van eens anders kracht, die zelf sterk genoeg is? En redeneer zo voort, dan zult gij bemerken, dat het gans ijdel is wanneer gij iets zou doen van zulks daar het niet van pas kan komen.

De grote Heere doet althans zo niet. Hij vereist iets in de gestalte des schepsels, waarop Hij Zijn beloften leggen wil. Maar gij moet wel verstaan: Hij eist zulks niet als een verdienste van de belofte door het schepsel, maar Hij eist dat als een door Hem zelf gewrocht werk in de mens, waardoor hij openbaar wordt het voorwerp te zijn, dat van de Heere het onderwerp der belofte gemaakt is, opdat dezelve daardoor zou mogen onderscheiden zijn van degenen, die geen deel aan de beloften hebben en op welke nog de vloek rustend is.

Maar mij dunkt dat ik een gepaste stof uw aandacht heb voorgelezen, welke alleen bekwaam genoeg is om deze zaak te bevestigen en u voor ogen te stellen, wie die zijn, welke Jezus tot Zich roept en rust belooft, zodat gij hier dadelijk kunt zien, waarop de belofte van rust gelegd wordt. Het is op belasten en beladenen; zulken, die vermoeid zijn en tot Christus komen. Om deze woorden te verklaren, zo komt mij voor, dat wij uw aandacht te bepalen hebben bij twee hoofdzaken, en dat is:

1. Eerst bij de nodigende roepstem: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt."
2. Ten andere bij de belofte aan dezulken gedaan: "En Ik zal u rust geven."

De Almachtige Heere geve dit velen te horen met het ganse hart, en te komen tot Christus. Dat velen deze belofte aan hun ziel bekrachtigd mogen vinden, tot troost van hun gemoed!

Verklaring

A. Belangende het eerste deel van de tekst, daarin valt ons te letten, vooreerst op de:

- a. Onderwerpen, die door Jezus geroepen worden: Het zijn hier omschreven *vermoeiden en belasten*; en dan op
- b. De roeping zelf, *komt herwaarts tot Mij allen*.

a. Aangaande het eerste daarin zien wij:

Wat en hoe de gesteldheid is, van die door de Heere Jezus geroepen worden, hier genoemd vermoeiden en belasten. Waarin ik mij niet bezig zal houden met onderscheid te maken tussen vermoeiden en belasten; nadien ik van dit gevoelen ben, dat hier een en dezelfde onderwerpen door deze beide benamingen worden uitgedrukt, want (om reden te geven) daar kan geen vermoeidheid zijn, zo daar geen oorzaak toe is, welke is belast te wezen, en iemand kan niet zwaar en duurzaam belast zijn of daar volgt vermoeidheid. Zo is het in de natuur, en waarlijk dezelve kan ons hier tot een voorbeeld in het geestelijke dienen. Dus zullen wij ons bezig houden met aan te wijzen wat vermoeid en belast te wezen is, en wat daaronder verstaan wordt.

U weet dat in het natuurlijke dezulken belast en vermoeid mogen genoemd worden, welke met zware pakken beladen zijn, en duurzaam daaronder zijn en blijven. Of die vele en zware werkzaamheden verrichten. Of die veel en lang lopen van de ene plaats naar de andere. Of van al deze zaken tezamen; hetwelk boven hun krachten zijnde om uit te houden, zo baart zulks vermoeidheid. En nadien hier een geestelijke vermoeidheid wordt bedoeld, zo volgt dat het zulken zijn, welke door ontdekkende genade een inzien in hun ellende hebben gekregen, welke een last geworden is op haar ziel, daarmede zijn gaan lopen en werken om daarvan ontdaan te worden, en geen ontlasting noch rust in zichzelf, noch herwaarts noch derwaarts hebben gevonden, en moedeloos, krachteloos, en verlangend naar rust zijn geworden, als die het nergens kunnen vinden met haar bezwaarde ziel, zoals zij zoeken buiten Jezus.

Toch, wij moeten deze vermoeiden en belasten u eens wat nader voor ogen stellen, alsmede waaruit die vermoeidheid ontstaat, opdat zich toch niemand moge verbeelden een vermoeide te zijn die het niet is.

1. Vermoeide zielen zijn dan ook *belaste zielen, die gebukt en gebogen gaan onder de last hunner zonden, zo erf- als dadelijke, onder hun vijandschap, blindheid en onmacht.*

1a. Dezulken hebben een geestelijk gezicht ontvangen in haar schuld, en gevoel des harten van deszelfs grootte en zwaarte. De mensen hebben van nature daarin geen oog, zij hebben daarvan ook geen gevoel. Daarvan is het dat de mensen ook niet vermoeid zijn maar vrolijk en sterk in zichzelf, maar deze kunnen met de sterke en hardlopende lieden van de wereld niet meer mee, zij kunnen dezelve niet volgen; want haar schulden drukken haar neer voor God, zodat zij niet meer voort kunnen, zij gevoelen dat er bergen op haar liggen, die zij niet overzien kunnen, want de schulden zijn meer dan de haren huns hoofds.

En wat dit verzwart is, dat zij zien, dat de schuld gekomen is "door een mens (in welke alle mensen gezondigd hebben), over alle mensen tot verdoemenis". Haar hart is in pakken, zij bekennen met David van ganser harte en zeggen in belijdenis: "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen, opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten, want ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen."

Daar gaan die arme zielen al voort, en haar gedurig werk is, daaronder te zuchten en de Heere in te roepen, zeggende: Aanzie mijn ellende, en mijn moeite, en neem weg al mijn zonden.

2b. Zij gaan daarenboven gebukt onder hare grote blindheid en diepe onkunde van

God en Zijn wegen. Och, zij zijn als van klachten vermoeid en blozen van schaamte, over hun diepe onwetendheid, ziende dat zij van God en de weg der zaligheid geen kennis hebben. Dat grieft haar hart, zodat zij op zichzelf toepassen, en zeggen moeten dat op haar past hetgeen de Zaligmaker de Joden verweet, en zeide dat zij blind waren. Doch deze was zulks niet bekend. Maar voor de zodanigen staat er een belofte geschreven, dat is dat de Heere haar leiden zal in "wegen die zij niet geweten en paden die zij niet geweten hebben".

Doch deze zaak die drukt haar, en temeer door dat zij hierbij gevoelen de knellende banden van haar vijandschap, waardoor zij God niet kunnen dienen gelijk zij Hem wilden dienen, want hare bedenkingen die zo menigmaal zich openbaren vleselijk te zijn, "die zijn vijandschap tegen God, die onderwerpen zich de wet Gods niet; want het kan ook niet".

3c. Zij gaan ook gebukt onder het gezicht van de noodzakelijkheid der voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid, en haar eigen dodelijke onmacht om te kunnen voldoen. Ja, dat zij zo onbekwaam zijn, om het rantsoen en losgeld voor hare schulden op te brengen aan de Goddelijke rechtvaardigheid, tot lossing harer ziel, als een Moorman zijn huid kan veranderen en een luipaard zijn vlekken. Och daar liggen bij haar geen uitzichten op redding, want God is op haar vertoornd in haar oog, en zij kunnen niets bijbrengen om Hem te verzoenen, hoewel zij dit zoeken te doen, krachtens hare ongedode dwaasheid, geen oog hebbende in de weg van verlossing. Want al weten zij door haar bevatting, dat er een Jezus is, in Wie zij geloven moeten, zo Hij niet aan en in haar hart Zich zelf openbaart en Zich sterk betoont in het verbreken van hare banden, och dan kunnen zij Hem niet zien, zij kunnen niet in Hem geloven en kennen dan doorgaans niet dat zulks scheelt aan haar eigen onkunde jegens God en Zijn beloften.

4e. Vermoeiden zijn ook, die gebukt gaan onder de verdorvenheden van het hart. Och, wanneer zij hoop hadden op beterschap door heiliger en gezetter leven naar buiten, ziet zo openbaren zich van binnen de ongerechtigheden in vermenigvuldiging, in het diep bedorven hart. Daar nemen stromen van onrechtige dingen de overhand op de ziel. En waarlijk dit knelt haar, zo dat zij zeggen moeten: "Mijn leven is verteerd door droefenissen, en mijn jaren van zuchten, mijn kracht is vervallen door mijn ongerechtigheid, en mijn beenderen zijn doorknaagd." Deze last vermoeit haar, zij willen daarvan ontdaan zijn, en werken door inwendige reformatie ook wel eens om verbetering, maar ziet daar is verergering, want het gezicht wordt klaarder en de ongerechtigheid wordt levendiger. Haar hart is zo onwillig, het wil noch kan niet naar boven, zij dienen God niet gelijk Hij moet gediend worden, naar hare gedachten, o zij kunnen dat hart zo moede worden.

5f. Zij gaan ook gebukt onder de last des ongeloofs, zij kunnen niet geloven, dat God haar tot vaten van Zijn Barmhartigheid verkoren heeft en dat Hij Zijn hand bij aanvang gelegd heeft om haar te trekken uit Satans macht. Haar dunkt, dat er geen beloften zijn in het Woord, waarop zij recht hebben, om hun dezelve toe te eigenen. Zij zouden het wel een daad van vermetelheid hunner ziel noemen, wanneer zij denken om zulks te doen. Ja, haar oordeel is dat daar wel een bovennatuurlijk wonder van de Heere aan haar gewrocht moet worden, alvorens zij dat zullen kunnen of durven doen, want haar ogen zijn ziende op Gods heiligheid, en haar eigen zondevuil, op Gods gerechtigheid en haar grote schulden, op Gods macht om te kunnen straffen, en haar onmacht, om het voor God en met Hem af te maken Maar Zijn

barmhartigheden en genade in Christus zijn haar verborgen, althans, met toepassing op zichzelf, en vandaar dat zij niet geloven, en in deze traag en onverstandig van hart zijn, en worden als in die duisternis gehouden, naar de wil des Satans, opdat haar ziel van alle wezenlijke troost ontbloot blijve, en onder het oordeel, en zuchten daaronder met hun hart.

6g. Zij gaan ook gebukt onder de last van wettische verkeerdheden en eigen werk. Zij kunnen en durven zonder voorwaarden van goede gestalten hans harten niet enige hoop koesteren op vrije genade, maar bepalen dezelve, en meten die over haar, naar de gestalte van hun gemoed. Indien zij eens bevinden dat bij haar is, een lust in de dienst Gods, een ernstig berouw over de zonden, een ernstige uitgang hunner ziel met haar ellende tot God, een nauwgezet leven, een vatbaar hart voor het woord des Heeren, een liefde tot Zijn volk en dergelijke, dan hebben zij vrijmoedigheid in toenadering, dan hebben zij hoop dat de Heere de hand aan haar gelegd zal hebben, en dat Hij zich in zijn genade hoe langer hoe meer zal openbaren.

Dan durven zij spreken over de wegen die zij langs gekomen zijn, en die de Heere met haar gehouden heeft. Maar wanneer deze dingen worden gemist, en het tegengestelde openbaart zich, dan ligt weer alle vrijmoedigheid aan de kant, en veroordeling klimt op in het hart; zodat het ganse gewicht gelegd wordt op een conditionele genade, welke niet dan wettische gerechtigheid is. En nadien zij niet gestorven zijn, en de wet bij haar ook niet gedood is, zo zijn zij ook niet vrij van dezelve, maar hij vervolgt haar met zijn vloeken; want "de vrouw is aan de man verbonden zo lang als hij leeft, en is niet eerder vrij, dan wanneer de man gestorven is".

7h. Zij gaan ook gebukt onder bestrijdingen en aanvallen des bozen. Hij komt menigmaal en werpt haar in, vertwijfelende gedachten over het bestaan van het Goddelijk wezen, dan over de voorzienigheid, dan dat Gods woord geen waarheid maar een verdichtsel van mensen is, dan dat de zielen der mensen niet voor de eeuwigheid zijn, dat de vrees voor hel, en begeerte naar de gelukzaligheid vergeefse bezigheid is, want Hij wil het als betwijfelende zaken opdringen, en dergelijke dingen meer. Dan zoekt hij daarna de arme ziel wijs te maken, dat al die dingen uit het hart voortkomen, opdat hij de ziel doe geloven dat zij een lasteraar Gods is. Dan komt hij eens met de waarheid der eeuwige verkiezing, en met des mensen onmacht, en zegt, dat het eender is wat men doet, want de zaak bij God vaststaat. Dat hij het zelf uitwerken moet, nadien het schepsel daaraan niets kan doen. Opdat hij zorgeloosheid plante in het hart, en vrijheid tot de zonde, en wegneme de heilige bekommring, en de werkzaamheden der ziel omtrent deel te mogen hebben met de erve der heiligen in het licht. Dan komt hij met aanvallen op haar staat, hij brengt haar in twijfel door haar te tonen, dat zulke onreinen in Gods gemeenschap niet kunnen zijn noch delen, en dat hun ziel bedrogen zal uitkomen, houdende haar voor schuld van zichzelf en gerechtigheid in God; maar verblindt haar ogen voor Zijn genade en barmhartigheden in Christus. Zo kon Christus zeggen: "De overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets". Maar och, hij heeft soms nog veel aan dat arme volk in haar te plagen. En Paulus zeide: "Zijn listen zijn ons niet onbekend". Maar och daar is soms nog zoveel onkunde in zulke zielen van die listen.

8i. Zij gaan soms ook gebukt onder zonden buiten haar, zoals over zonden en vijandschap van huisgenoten, die wel eens plagen voor de vromen kunnen zijn. Zo had het Job met zijn huisvrouw, en David met Amnon en Absalom. Over gemene land zonden en gruwelen, waarover zij met een rechtvaardige Lot haar ziel kwellen,

ziende en horende de gruwelen en ontuchtigheden der goddeloze mensen. Dan eens over de ellendige staat van Gods kerk, klagende met de Profeet: "De kostelijke kinderen Sions tegen fijn goud geschat, hoe zijn ze de aarden flessen gelijk geworden".

9j. Zij gaan soms ook gebukt onder lichaams-tegenspoeden, hetwelk veelal het lot is van Gods volk, gelijk als bleek in Asaf en Heman. En als het dan inwendig duister is en het ongeloof heerst, dan geen onderwerping des harten te hebben in die wegen, om de Heere te zwijgen, doordien dat zij dan niet overeen kunnen brengen om welke oorzaken de Heere zo een weg zou houden met Zijn volk, en verbeelden haar daarom het ongenoegen Gods over haar, en dat maakt last en vermoeidheid, in het midden van de last en vermoeidheid.

2. *Vermoeiden en belasten* zijn ook zulken die afgewerkt zijn in eigen kracht, door het zoeken van het leven in deugden en plichten, hebbende zichzelf daarin afgesloofd en zijn niet gevorderd, maar hebben schuld vermeerderd en zijn onmachtig om meer te kunnen doen. Zij liggen als vermoeid van al dat arbeiden en woelen, onder de erkenning van haar onmachtige ziel aan de voeten des Heeren, en durven geen beloften meer doen als weleer aan Hem, om haar leven te beteren, want zij gevoelen niet te kunnen. Ja, dat het een eeuwige onmogelijkheid is, en roepen nu tot de Heere uit haar onbekwaam en vermoeid hart. Zo hebben zij dan gewerkt aan zichzelf, teneinde zij de wet mochten voldoen en aan het einde komen, maar kunnen niet. Nu moet Christus zich vertonen "het einde der wet te zijn, tot rechtvaardigmaking van een iegelijk die gelooft."

3. *Vermoeiden en belasten* zijn ook bij zichzelf moedelozen. Zij geven het op, en roepen, doordien zij het leven van haar hand verloren hebben, het is buiten hoop. Zij worden gewillig om nu het leven om niet te ontvangen gelijk het aangeboden wordt Jes. 55: 1, en komen tot het besluit gelijk de verloren zoon, want zij zijn ook tot zichzelf gekomen om op te staan en tot de Vader te gaan, en hun eigen gebrek en des Vaders volheid te erkennen, en zich te werpen op de barmhartigheden van Hem, wetende die niet waardig te zijn, gevende zich over aan het oordeel, en de vrijmacht des Heeren, erkennende dat Hij nooit anders met haar doen kan noch zal, of dat nog altoos Zijn daden rechte daden zijn, want zij alles verbeurd hebbende, hebben geen andere uitzichten dan vrije genade, op welke zij alleen zien in hun bij zichzelf hopeloze staat.

4. Eindelijk, *vermoeiden* zijn ook zulken die zich afgesloofd hebben, en als achter de adem zijn van het lopen naar de vrijstad, en die amechtig nu nederzitten aan de weg, en niet meer voort kunnen. O, wat kunnen de arme zielen der ontdekten soms lopen en zwoegen, wanneer er enige kennis aan Jezus en liefde tot Hem is ontstoken in het hart, om deel aan Hem te krijgen en in Zijn gunst te mogen zijn, even alsof Hij een Zaligmaker ware, die door de werken van een ellendig zondaar bewogen moest worden, om Zijn liefde over de mensen gaande te maken, daar Hij toch zo een is, die zegt: "Ik zal ze vrijwillig lief hebben."

En ziet, de ziel komt met al dat lopen niet nader aan Hem, en dit alles maakt haar vermoeid, zodat zij als voor de poort van Jezus de ware vrijstad neder vallen, en er niets door hun gedaan wordt, dan om haar behoefte, en de uitgangen harer begeerte te kennen te geven, naardien zulke staat, en drang hunner ziel naar Jezus gemeenschap haar doet uitroepen: *Mijn ziel dorst naar God in een land, dor en mat zonder water.*

Wanneer er eens een straaltje van des Heeren gewilligheid om haar te helpen en zalig te maken in haar hart schiet, dan worden zij verkwikt, en het is hun een goede tijding uit verren lande en als koud water op een vermoeide ziel.

Ziedaar toehoorders u de gestalte van een vermoeide en belaste, en waar zulks uit ontstaat voorgehouden. Laat ons nu overgaan om ter overweging te nemen:

B. De uitnodiging, komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt.

Waarin wij zien zullen:

a. Wat deze uitnodiging veronderstelt; waarin wij aan te merken hebben, dat als hierdoor de Heiland Jezus geroepen wordt: komt herwaarts! Dat zulks veronderstelt:

1. Dat de vermoeiden en belasten, welke Hij roept op verkeerde en schadelijke wegen zijn, en schadelijke bedrijven tot hun doel hebben, in de betrachtning, en daarvan terug hebben te komen en die te verlaten.

En waarlijk toehoorders, het is zo, menigeen zou denken, dat als hij zo gelukkig was, dat hij die eigenschappen van vermoeid en belast te zijn in der waarheid bezat, hij dan al verre gevorderd zou wezen in de kennis van de weg der zaligheid, en evenwel, van die weg, en dat bedrijf moet hij herwaarts, dat is terugkomen, want hij zwerft nog buiten de enige plaats van rust en veiligheid, ja zolang de ziel vast houdt, en zoekt aan en bij het doen te leven, en zijn hoop stelt op de gevoelige genaden en werkzaamheden van het hart, en rust naar mate hij die al of niet ontwaart, of dat hij zichzelf een weg afbakt, hoe of het met hem komen moet zal hij geloven, en niet dadelijk en alleen gelooft op vrije gunst van God in Christus, en de beloften, zonder enige voorwaarde van gesteldheid, als gepast voor zijn staat en behoefte omhelst, betrouwende op Gods liefde en barmhartigheid geopenbaard in Jezus Christus, en de onveranderlijke trouw in Zijn woord. Waarlijk dan verkeert men op een weg en een bedrijf waaraan men nog sterven moet. Ja, kortom, men verkeert in zijn eigen wettische vodden, maar niet in Christus met zijn hart, en waarlijk, dit tonen alle die uitvluchten, die de zielen der vermoeiden en belasten zoeken tegen de vrije genade, die benevens haar, in het zaligen des zondaars, geen tot haar metgezel verkiest. Dan moeten zij zo en aldus zijn, en haar bevinden in het hart. Maar genade die vrij is zegt en eist dat zij alleen heerschappij moet hebben, en dat men door dezelve in Christus wordt opgenomen tot Gods gemeenschap, zo walgelijk en onrein, ja blind en dood in zich zelf, opdat men, uit kracht van die genade en vereniging zijner ziel met Christus, geheiligd en gebeterd worde.

En waarlijk, zo lang men die grond van geloof en omhelzing van Gods liefde in Christus niet kent en daardoor tot wederliefde gedrongen, door dezelve niet voor God zoekt te leven, door wat kracht zal het dan zijn, (wanneer zielen deze daad verre van haar weren, en het oog hebben op voorgaande verbetering om tot die daad te komen) dan door de verbroken kracht van zichzelf? Waarlijk, die is ijdel, want gerechtigheid laat ons niet toe, om in de weg van heiligmaking in Gods tegenwoordigheid werkzaam te zijn, dan alleen in en door Christus, daar gerechtigheid is voldaan, en genade door dezelve is uitgelaten, dewelke, door het wegnemen van de schuld, de ziel brengt in Gods tegenwoordigheid, en levend als geschapen in Christus Jezus tot goede werken.

Ziet, als Christus dan roept: *komt herwaarts!* dat veronderstelt, dat de zielen op zulke verkeerdheden staan, en het nog daar zoeken, en grijpen meer naar de schaduw dan naar het lichaam, en arbeiden meer om het wezen van de godsdienst werkzaam te

doen, zonder het waarachtige welwezen dat Christus is, als om het daardoor alleen in beweging te brengen.

Ik heb hier uw aandacht niet willen vermoeien, noch uw geheugen willen bezwaren met veel stukken, maar heb het gezocht in het hoofdzakelijke te besluiten.

2. Als Christus dan roept: *Komt allen tot Mij!* dan veronderstelt dat, als dat Hij zich als de fontein, waaruit de Goddelijke liefde vloeit, en door Hem van de ziel genoten kan worden, openbaart, en dat men door Hem tot de kennis des Vaders kan en moet komen, als zijnde daartoe alleen de weg. Want in die staat kunt gij zien dat Jezus Zich zelf verklaart te zijn, zeggende: Niemand kent de Zoon dan de Vader, noch de Vader dan de Zoon, en die het de Zoon zal willen openbaren, waarop Hij laat volgen: "Komt herwaarts tot Mij."

Dus, zal onze ziel tot de waarachtige kennis Gods komen, men moet terugkomen van zijn werk en moeite tot Christus in de omhelzing Zijner genade, want daar wordt die wonderlijke spreuk verklaard en geleerd, "God is liefde".

3. Als Christus dan roept: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt!" dan veronderstelt dat:

a. De noodzakelijkheid ten opzichte van deze daad voor de vermoeide ziel. En gewis, dit is noodzakelijk, want daar is geen ware zielerust, noch vergenoeging, noch vrijheid van de banden, noch verkwikking, noch leven, noch vrede met God. De ziel moge haar dat eens durven toe-eigenen in een levendige gestalte des gemoeds, maar het duurt niet langer dan dat dezelve tegenwoordig is. En zo verliest zij weer alles en is weer de oude zelfde en wordt moede van het vertwijfelen omtrent de echtheid der verloren zaak, en brengt haar tijd ten einde met na te speuren wat het geweest moge zijn, even alsof Jezus daar niet was, als een barmhartig Hogepriester, die medelijden kan hebben met de zwakheden en gebreken van Zijn volk.

b. De gewilligheid van Christus om te ontvangen, zulke vermoeiden en belasten, zonder dat zij iets mede te brengen hebben. Waarlijk behoorders wanneer Christus de mensen wilde ontvangen, met hare arbeid, en haar toeliet tot Hem te komen, zoals de mensen wilden, Hij had niet nodig die Christus te zijn die Hij is, want de mensen (indien zulks mogelijk ware) zouden komen, ziende, zonder schuld en rein, en als vrije lieden zonder banden, opdat zij de Hemel maakten tot een plaats, waar het Lam dat geslacht is en ons Gode met Zijn bloed gekocht heeft, de eer van de zaligheid niet gegeven werd. Maar waar de roem aan het ellendig schepsel, en zijn arme krachten eeuwig zou moeten worden gehangen. Maar God zij geloofd! Dat is niet mogelijk, en nu kunnen haar de mensen niet verbeelden, dat Christus zo gewillig is, als Hij is, ja dat het Hem als Zijn werk van de Vader van eeuwigheid is opgelegd, en Hij vrijwillig op Zich genomen heeft, om de zielen der uitverkorenen zalig te maken, omdat haar eigen arbeid geen plaats noch naam mag hebben in de aanneming tot kinderen Gods.

c. En ziet, uw praktijk moet geloven, uit kracht van deze woorden, dat Christus volkomen gewillig is om u aan te nemen, als gij als belasten en vermoeiden tot Hem komt, of gij moet Hem heimelijk van onoprechtheid in Zijn woord beschuldigen, hetwelk gij doet zo gij niet tot Hem komt, en toont, dat gij op Zijn woord vertrouwt. Maar gij zult niet willen geteld zijn onder de zulken, welke zulk een harde en onrechtvaardige beschuldiging op de Heiland leggen, en daarom geeft gij het die gedaante, dat gij het werpt op uw twijfel, of gij wel een vermoeide en belaste zijt. Ziet, indien gij uzelf daar niet onder rekent, gelijk wij die uitvoerig voorgesteld hebben, dan zijt gij waarlijk nog gans blind, en dan is dit woord niet tot u gericht, maar ik

veronderstel en spreek tot dezulken, die dit voor haar eigen geweten niet durven liegen, ik zal niet zeggen van niet betwijfelen. En ziet, gij moet weten, 20 dat Christus geen uitzondering maakt, maar Hij roept hen generaal op. Hij zegt: allen, komt allen, zonder bepaling hoe groot of hoe klein de last en de vermoeidheid moet wezen. Och, kende gij de gewilligheid des Heilands, gij zou niet toeven, maar komen.

b. Laat ons nu nog kortelijk zien wat de zaak al insluit, wanneer de Heiland Jezus roept: *"Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt."*

1. In het algemeen sluit het in zich een algemene uitnodiging van Christus aan allen, die vermoeid en belast zijn, tot gemeenschap met Hem, om deel te hebben aan Zijn persoon en alle heilsweldaden, en dat daartoe van hen verlaten wordt alles wat buiten Jezus is, en zij terugkomen en daarlaten alles wat zij tot zover aan de hand gehouden hebben in eigen kracht, en tot Hem komen zo ellendig en doemwaardig, als men is in zichzelf, en dat zonder enige voorwaarde of conditie.

2. Dit komen moeten wij nader bezien, waar het niet en wel in bestaat, zoals het hier gevorderd wordt.

a. Het bestaat niet, zoals zoveel mensen in deze tijd denken, door hun blinde onkunde van het bevindelijke werk tussen Christus en het hart.

1. In een stijve inbeelding des harten, zoals velen hebben, dat zij maar geloven moeten, dat Jezus haar Heiland is, die voor de zonden voldaan en betaald heeft, en dat zij door Hem met God verzoend zijn en geen kwaad te vrezen hebben. En daarin zo sterk zijn, dat zij van geen schuddingen weten, maar al vasthouden wat zij hebben, en evenwel de minste kennis niet hebben aan een geestelijke vermoeidheid, en nooit beladen zijn. Ja, zij zijn tot zulk een sterkte niet gekomen langs de weg van geestelijke groei en wasdom. Maar zijn als Jonas wonderboom in een nacht groot geworden, en niet in staat om op te lossen de bevindelijke wegen, die God met Zijn volk houdt, maar zijn er meer aan toe om daarmede te spotten. Dit is een geloof, dat die lieden zelf in haar oordeel hebben opgebouwd en afhankelijk is van haar eigen wil en kracht. Zij plakken zichzelf daardoor aan Christus vast en zijn nooit in Hem ingelijfd geworden, doende grote en zo het schijnt mannelijke stappen, en komen meteen tot Christus. Maar waarlijk, zij kennen Hem niet. Want in plaats dat zij rust voor haar vermoeide ziel bij Hem vinden, doen zij daar niet als arbeiden, om maar te geloven. Dat is het rechte komen niet.

2. En dit is het ook niet, wanneer de mensen werken, om de weg van Godsdienstige plichten te bewandelen, en denken zo te komen tot Hem. Want dezulken zijn geen belasten en vermoeiden en zijn niet op de weg die tot Christus is leidende, naardien men door arbeid daar niet komen kan, maar alleen door de weg van een arm, en door de Heilige Geest gewrocht zondaars-geloof.

b. Maar het rechte komen tot Christus bestaat zekerlijk in die werkzame daden der ziel (hetwelk geen eigenlijk werk gezegd kan worden te zijn, gelijk het evengenoemde) wanneer zij onder het gezicht en gevoel van haar schuld, de gruwelijkheid der zonden, haar blindheid, en dodelijke onmacht, vijandschap en afkerigheid des harten, en al haar zielebanden daar zij niet een van verbreken kan, zichzelf aan de Heere Jezus aanbiedt, met verontwaardiging van zichzelf, en erkenning der Goddelijke rechtvaardigheid, en soevereine Majesteit, en een nederig opzien tot en afhankelijke toevlucht om in de Heere Jezus Christus, op grond van Zijn genoegdoening naar het vrije welbehagen Gods te schuilen; gelovende, dat God geenszins om haar gestalte,

maar naar zijn eigen vrijwillige beloften die Hij gedaan heeft, behoudens Zijn recht in Christus, haar niet verstoten zal. Vallen dus met geheel haar hart, door overgave van zichzelf, in de liefde-armen van Jezus, wagende het op barmhartigheid en op de handelingen van een soevereine en rechtvaardige God. Ja, daar schiet niets meer over dan het gezicht op vrije ontferming in Christus, en een toevlucht met al de ellenden tot dezelve. Och zo komt de ziel tot de troon der genade door geen andere weg, en met geen andere vrijmoedigheid, noch geen andere reden van toevlucht, dan vrije genade, en de overgave aan die. Dit is waarlijk de weg en de manier op welke het recht komen tot Christus geoefend wordt. Velen denken dat dat komen tot Christus, nog al veel in heeft. Och neen vrienden, het is een loslaten van al de wallen van het eigen ik en te drijven op de oceaan van barmhartigheid en genade. En niemand kan het zich verbeelden, hoe het toegaat, als die, welke daar door genade toe gebracht worden. Want waarlijk, de mens is daar een vijand van. Hij wil noch kan zo niet komen. En het moet echter door deze weg zijn, zal men rust vinden, en de rust is aan dat komen volstrekt vastgemaakt, hetwelk blijkt uit de tekst: en Ik zal u rust geven; waarmede wij komen tot het tweede gedeelte van de tekst.

2. Om nu te overwegen de belofte: ***En Ik zal u rust geven***, aan de vermoeiden gedaan, daarin hebben wij te beschouwen:

A. Waarin dat die rust bestaat, en dan

B. De manier op welke die rust wordt toegezegd: Ik zal u die geven.

A. Belangende dan het eerste namelijk waarin die rust bestaat, daarin zien wij:

a. Wat het woord rust betekent, hetwelk wij in twee dingen kunnen noemen.

1. Drukt het woord rust uit, een ontlasting van dat alles dat de mens vermoeid en belast maakt, hetzij door staan, zitten of liggen, naar hetgeen dat het geschiktst voor een vermoeide, en de oorzaak der vermoeienis en belastheid is, althans het betekent en sluit in verlichting en vergemakkelijking, van alles dat lastig en vermoeiend is.

2. Betekent het ook, tegenovergestelde verkwikking, en veraangenaming te genieten en te verlangen, hetgeen tot verheuging dienen kan, zoals een mens die vermoeid en belast is en daarna rust bekommt, daarbij ook behoefte heeft aan verversing en verkwikkende, en versterkende middelen, dewelke ook gewoonlijk aan de zodanigen toegediend worden.

b. Nu volgt gemakkelijk om te zien, waarin dat deze geestelijke rust, die hier beloofd wordt, bestaat.

1. Deze rust bestaat dan, in ontdaan te worden van alle de nutteloze arbeid in eigen kracht en van de dienst en heerschappij der zonde en van de banden van ongeloof en het vijandig hart, de slaafse vrees en de schuld ter verdoemenis en al die bekommelingen des gemoeds, die daaruit ontstaan. Ja, met een woord zo een ontvalt de grote last van zijn eigen ik. Want hij verliest zich in de Heere Jezus. Zijn pakken ontvallen hem, en zijn vermoeide ziel, wordt van het dragen van de last der ziel ontheven, en vrijgemaakt, zodat zij roemen kunnen, op vrijheid van dat alles, daar ze te voren mede bezwaard waren.

2. Maar die rust sluit meer in, want het bestaat ook in de dadelijke genieting, van die dingen die zo gepast zijn, voor zo'n vermoeide en belaste ziel; want zij genieten de volheid der liefde van een Drieëinig Verbondsgod, die is haar deel, zij rusten in dezelve, zij rusten in Zijn liefde, in vrede met Hem, in genieting van Hem, en alles wat zij hebben is in Zijn gunst. Haar ziel is daar in een heilige kalmte, ja in een woonplaats des vredes, in een wel verzekerde woning, in stille geruste plaatsen, daar

haar niemand verschrikken zal. Jes 32. Daar is nu geen bezorgdheid meer, die niet in des Heeren hand zou zijn, daar is geen verschrikking die de Heere niet zal afweren. Want waarlijk Hij staat voor alles. In grote beroerten zal haar hart ook niet vrezen, maar in vrede nederliggen, en meer vreugde uitdrukken, die in het hart is, dan de goddelozen hebben, wanneer haar koren en most vermenigvuldigd zijn.

Ja, wie zal al kunnen uitdrukken met woorden wat die rust al insluit die Jezus belooft, aan de ziel die tot Hem komt?

Maar hier kan een vraag opkomen, aangaande de tijd, wanneer die rust genoten wordt, want hier op aarde wordt die rust toch zo bestendig niet gevonden.

Ik antwoord: Om u te voldoen moet gij weten dat, als de ziel tot Christus komt, dan wordt dit een genieten van die rust bij aanvang in hope, en eeuwig in een volzalig bezit derzelve. Doch dit zal ons nader blijken en gij zult beter voldaan kunnen worden, wanneer wij u zullen aanwijzen:

B. De manier op welke die vermoeide en belaste die rust wordt toegezegd. Christus zegt: ***En Ik zal u rust geven***, waarin dat wij te zien hebben:

a. Hoe vele mensen een valse rust hebben, welke Christus haar niet gegeven heeft, maar die zij gevonden hebben door een andere weg dan door Hem. Indien de mens op zijn werken, of zijn geloven, of wat hij doet of heeft, droomt dat hij daar rust en dat buiten Jezus, dat is zulk een rust niet. Als die mensen ontwaakten, zij zouden nog eerst onrustig worden en tot Christus moeten komen. Och, wat er al voor een ingebeelde rust in de mensen is, wie zal dat uitspreken, waar de mensen voor eeuwig mee moeten omkomen. Och, waren de mensen bevreesd voor rust te nemen, maar leerden zij te komen, tot de belover van de ware zielerust! Hier leert ons dan Jezus, dat Hij de rust moet geven.

b. Zien wij dan hoe Jezus die rust geeft aan die tot Hem komt. Hij geeft die:

1. In hope door het geloof. Zo zeide Paulus: "Wij zijn in hope zalig geworden".
2. Deze hope is gegrond, naarmate haar die rust gegeven is in beloften, waaraan het geloof vasthoudt en de hope alleen op steunende is. Want Hij zegt: "Ik ga henen om u plaats te bereiden en kom weder tot u en zal u tot Mij nemen".
3. Hij geeft haar ruste in haar vertrouwen en steunen op Hem. Daarom staat er: Die op de Heere vertrouwen zijn als de berg Sions, die niet wankelt maar blijft in eeuwigheid".
4. Hij geeft haar rust in een verzekerde verwachting. Dit erkende Job, als hij zeide: "Ik weet mijn Verlosser leeft."
5. Hij geeft het haar hier in genieting, doordien Hij haar de eerstelingen des Geestes schenkt, en haar de voorsmaken der zaligheid doet genieten, wanneer Hij haar eens geeft een volle mate van blijdschap en genieting van Zijne liefelijke tegenwoordigheid.
6. Eindelijk Hij geeft haar die rust volkomen naar de ziel bij de dood en in de dag der opstanding naar ziel en lichaam beide. Zo zal Hij dan die rust, welke Hij belooft, geven aan de tot Hem komende belasten en beladenen. Daar zal dan geen verwisseling meer zijn, want Hij geeft haar het eeuwige leven, die rust, die er overblijft voor het volk Gods.

Maar ik zal moeten achten de woorden verklaard te hebben, indien ik nog een woord tot toeëigening spreken en de zaak wat nader tot het tegenwoordige doel zal brengen.

Toepassing

Ziedaar voor uw aandacht een stof geopend, waarvan ik zeggen moet, dat dezelve recht gepast is bij deze gelegenheid. En weet gij waarom? Het is omdat ik daar veel in zie, dat zo gepast is om daarmee naar binnen te keren en te vragen: Zijn deze dingen ook alzo in mijn hart? Zijn zij van mij ook aldus ondervonden, hetzij in de zaken die toepasselijk zijn op vermoeiden, hetzij in die toepasselijk zijn op dezulken, welke als vermoeiden alreeds tot Christus zijn gekomen?

Want waarlijk, ik acht het mijn opdracht te zijn, waarmede mij de Heere in deze tot ulieden zendt, om u ten hoogste in getrouwheid te betuigen, die onder de belasten, noch onder de tot Christus komende zielen niet behoort noch moogt geteld worden, dat gij niet mede tot des Heeren Avondmaal nadert, opdat gij Gods gramschap over u niet meer verzwaart. En om evenzo ten hoogste ulieden in getrouwheid in des Heeren naam te betuigen, die in der waarheid vermoeiden en belasten zijt, dat gij u niet onthoudt van de tekenen, zegelen en panden van Jezus liefde; maar dat ik uitnodige om tot dezelve te komen, zo daar geen onverhoopte redenen tussen u en de Heere of uw broeder liggen of mochten komen, waarom gij zou moeten achterblijven. En het is ulieder plicht van Hem om uzelf allen hoofd voor hoofd zelf voor de Heere te beproeven, wat u staat te doen, om Gods ongenoegen niet over u te verwekken, noch in het een, noch in het ander.

Opdat ik dan aan des Heeren opdracht en Zijn woord en aan uw behoefte moge voldoen, en u mocht behulpzaam zijn in de zaak uwer verplichting in deze en mijn ziel vrij moge wezen van ulieden, zo zal ik iets nader ter onderscheiding dezer zaken opnoemen.

A. Ik zal mij dan eerst bepalen bij ulieden die nog in een onbegenadigde staat verkeert en vreemdelingen zijt van de gestalte van ware vermoeidheid en belast te wezen, opdat gij daarvan, indien de Heere het geven wil, overtuigd mocht worden, zo zal ik ulieden:

a. Enige dingen ter opheldering voorhouden. Want mogelijk dat er menigeen is, die zichzelf onder de belasten en vermoeiden telt en het niet is. Velen denken vermoeiden en belasten te zijn:

1. Omdat zij in dit leven veel tegenspoed naar het lichaam hebben, hetzij veel armoede, hetzij vele rampen en wederwaardigheden, ja vele mensen geven dit voor als een bevinding, die zij hebben, en omdat haar vlees, door vijandschap daar zeer lastig onder is, tegen Gods rechtvaardige handelingen, zo brengen de mensen dat onder vermoeidheid en formeren in haar verbeelding een hope op rust hiernamaals. Maar mensen, als dat vermoeidheid was in bevinding, waarlijk, dan had ze de ongelukkige duivel ook, ja die nog verder gaat, want hij siddert voor God, maar dat weigert uw hard en verstokt hart te doen. Gij moet weten dat het een ver uiteenlopende zaak is, moedeloos te wezen onder de gevolgen der zonde, in opstand tegen God, of God in Zijn doen te rechtvaardigen en ootmoedig te zijn over, bezwaard onder en vermoeid van de zonde te zijn, en ziet, dat is bij u niet, want gij zou zulks veeleer verdoemen als femelarij, dan het begeren te kennen.

2. Sommigen denken dat zij vermoeiden zijn, omdat zij denken geplaagd en onderdrukt te worden door andere mensen, hetzij door verachting, hetzij door daadzaken. Hier steigert haar natuur tegen op. Zij wensen dat zij gelegenheid hadden, opdat zij het die mensen betaald konden zetten. Maar, zulks niet kunnende, zo brengen zij zichzelf in beklag, zij krijgen medelijden met haar zelve, en hopen dat zij eens recht zullen gedaan worden tegen hare vijanden. Hier zetten zij zichzelf op de rol van vermoeiden, en hopen op rust hiernamaals. Maar mensen, dat is geen vermoeidheid;

want gij komt daar nooit tot uzelf, gij zijt met natuur tegen natuur bezig, en blijft u zelf en de Heere onbekend, en een vijand tegen God, Godzaligheid en Godzaligen.

3. Anderen denken vermoeiden en belasten te zijn, omdat zij wel eens een benauwde consciëntie hebben onder een ernstige predicatie, of bij het horen spreken van, of denken aan dood en eeuwigheid, hetwelk haar brengt tot wenen en uitroepen, dat zij verloren gaan, en kermen wat over de hel en de straf. Maar hebben nooit een zieke nacht over het gevoel van de gruwelijkheid der zonde tegen een Heilig God, om die te bewenen, maar die beken drogen spoedig weer op en de mensen zakken weer neer op oude en nieuwe gronden van gerustheid buiten Jezus.

4. Sommigen denken ook vermoeiden en belasten te zijn, omdat zij veel over de zonde in hare zwaarte, benevens derzelver gevolgen in hare vreselijkheid, en de blindheid en onmacht des mensen kunnen spreken. Maar vrienden, het is een groot onderscheid, over een zware last te praten, en hoe de mens daaronder vermoeid worden kan, of de last te gevoelen, doordat hij op u ligt in zijn gewicht, en dat gij zeggen kunt hoe dat gij daaronder vermoeid zijt geworden. Want het een gaat buiten de mens om, en komt niet dieper dan op het oordeel. Maar het andere wordt in hem ondervonden en is gegraveerd in het hart.

5. Daar zijn er ook die denken dat zij vermoeiden zijn, omdat zij bij haar bevinden een last over de zonden, en wel die zij met name noemen kunnen, en zij worden daar vijand van. Maar waar is het om? Niet omdat men de zonden haat, maar omdat men dezelve niet kan beoefenen zonder te schande of te schade, voor zichzelf te werken, en dan is men niet vermoeid over en van de zondelast, maar van de last der gevolgen die dezelve heeft.

6. Eindelijk, menigeen denkt ook nog dat hij al rust gevonden heeft, en heeft daarvoor grond, en waarlijk zo zijn er vele mensen, de een heeft het op dit, en een ander weer op iets anders. a. Sommigen denken dat zij grond van rust hebben, om hare gerustheid en zorgeloosheid. Zij belijden onbekeerd te zijn met de mond, maar haar binnenste gelooft het tegendeel. Anderen belijden haar dodelijke onmacht, en omdat zij dezelve niet als haar schuld kennen, worden zij daarop gerust. Anderen geloven, zo zij zeggen, de leer der verkiezing, en steunen door een dwaze praktijk daarop, dat als zij onder dat getal behoren, dat zij dan wel zalig zullen worden. Een ander, dat hij zuiver belijdt en de zuivere leer toegedaan is. Maar zij blijven ontbloot van de ware zelfkennis onder dat alles, en komen nooit als belasten en vermoeiden tot Christus. Daarom die rust is vals en een deksel der goddeloosheid. Het is gemaakt uit helse praktijken, maar niet gegeven door hemelse genade van Christus. Op dezulken wordt toegepast: "Wee de gerustere te Sion en de zekeren op de berg van Samaria."

b. Anderen denken dat zij rust hebben, omdat haar ontrouwe consciëntie zich laat geruststellen met hun godsdienstige plichten, waardoor zij zichzelf voldoen en dromen ook God te voldoen, althans zij durven met zoveel temeer vrijmoedigheid genade en barmhartigheid over haar hopen, en haar werk met dezelve vermengd, maakt haar grond van rust uit. Vraagt gij de mensen waarop zij hopen, zij zullen zeggen, op genade en barmhartigheid, en onderzoekt gij de grond op welke zij dit hopen, het zijn de deugden die de mensen hebben, en haar onderscheiden van anderen, die goddeloos of althans zo goed niet zijn als zij. Arme zielen wat een bedriegerij. Dat is Christus te maken van het werk, en zichzelf rust geven.

c. Anderen denken rust te hebben, doordien zij veranderd zijn. Zij zijn goddelozen geweest en van de waarheid en de Godzaligen een vijand. Maar zij zijn bij gelegenheid benauwd geworden, en dat heeft een zekere tijd geduurd, en zij hebben

soms wat gezien, een duivel en dergelijke, waarmede zij vrij hard te worstelen hadden, zij hebben beleden zondaars te zijn, tranen geschreid, zij zijn, met één woord, veranderd; zij hebben beloften gekregen, zij hebben blijdschap gevoeld, de Heere gezien en zijn wonderlijk gesteld geweest. Daarom houden zij het er voor dat het met zulke wonderen kan. Maar och, arme zielen, gij moest weten hoe de Satan in de toverkunst op de verbeelding der mensen geoefend is, waarlijk gij zou uw zielen op zulke zandgronden voor de eeuwigheid niet betrouwen, en niet veroorloven om daarop te rusten, want het is te los en te veel gewaagd.

d. Eindelijk, anderen hebben rust op haar sterk geloof, waardoor zij vasthouden dat Jezus haar Zaligmaker is, en zijn zonder enige bekommring over haar staat daarop altijd gerust, omdat zij zo geloven kunnen. Zij hebben een sterk vertrouwen dat hare schulden weggenomen en zij rechtvaardig zijn voor God met haar geloof, en vallen uit op het werk; maar kunnen maar niet verstaan dat ook het geloof het hart reinigt en de mens vruchtbaar maakt in het dragen van goede werken. Zij kunnen door dat geloof alles doen, wat haar maar in het geval van rust te pas komt, maar zij kunnen er niet door voor God leven en, in vereniging met de Heere Jezus, de zonde doden, maar veeleer vrijheid daarop nemen om in dezelve te wandelen, mits dat profaniteit er afblijve. Ja dat geloof dat brengt haar overal, behalve aan de voeten van Jezus als gedoden aan eigen kracht, en opziende tot vrije ontferming met een vermoeid en belast hart. Och, dat er zulk soort van geloof wat minder of geheel niet bekend ware!

B. Mensen die al deze dingen hebben zijn intussen nog ver van het Koninkrijk Gods. Wie gij zijt, groot en klein, gij zult dat alles moeten verliezen en er mede belast en daar onder vermoeid moeten worden en zo tot Christus komen, zal uw staat voor de eeuwigheid en uw rust goed worden. Gij zult waarlijk (indien gij ooit onder de vermoeiden en belasten zult mogen geteld worden), moeten leren kennen uw vloeken doemschuld, veroorzaakt door erf- en dadelijke zonden, waarin gij ontvangen en geboren zijt, en tot dusver geleefd hebt, en niet van verlost zijt, in der waarheid, op uw personele staat. Uw blindheid en de dodelijke onmacht uwer ziel, waar gij uzelf niet van genezen noch uit oprichten kunt. Dat gij niet in staat zijt om door enig werk een vertoornd Rechter te verzoenen. De verdorvenheid en vijandschap van uw hart zal u een oorzaak van schaamte en bukken voor God moeten worden, Gij zult uw ongelovigheid en wettische verkeerdheid en des vijands bedriegerijen en list, geweld en aanvallen, welk alles uw ziel van Christus afhoudt, nog als uw hartepaag en zielverpestende gruweligheden voor de Almachtige moeten komen belijden, en gij zult nog moeten worden een afgewerkte in eigen kracht, een moedeloze bij uzelf, die als amechtig aan de voeten van Christus neervalt, geen raad meer weet en niet langer kan, en zich overgeeft aan de handelingen van een soevereine, vrijmachtige en barmhartige Hogepriester, Profeet en Koning Christus, en dus met verlies van al uw valse rust in deze weg de beloofde rust van Hem leren verwachten. Och gij allen, die daarvan niets kent, zijt nog in een diep ongelukkige staat.

C. Ik moet u derhalve waarschuwen in naam van Hem, "die de aarde zal slaan met de roede Zijns monds, en met de adem Zijner lippen de goddelozen doden," dat gij niet nadert tot des Heeren tafel.

1. Het is waar. wij hebben op u geen recht in zekere zin, die nog niet behoort tot de uiterlijke en innerlijke gemeenschap der Kerk, terwijl gij nog buiten ons zijt, zodat wij voor u niet te vrezen hebben, dat gij u daar vervoegen zult. Maar echter zijn wij niet vrij van uw onsterfelijke ziel, zo wij u niet getrouw waarschuwen en vermanen, zoveel

als gij u onder het gehoor van de predikatie des Woords laat vinden. En denk niet dat, omdat gij daaronder niet hoort, maar u daarvan terug houdt, dat gij daar vrijer om zou zijn. O neen, God zal u niet verschonen, maar Hij zal u vinden, indien gij van uw rampzalige weg niet terug komt, en als belast en vermoeid aan Jezus u leert overgeven, daar de rust aan beloofd wordt. Och, dat Genade u daar nog brengen mocht!

2. Maar tot u heb ik meer te zeggen, omdat gij in de uiterlijke staat der Kerk nauwer betrekking hebt op ons, en wij op u, welke leden van de Kerk zijt, en nog op zulke gronden, ontbloot van de ware vermoeidheid en belastheid, en het komen tot Christus, uw hope bouwt. Dat gij u niet mocht vervoegen tot de tafel des Heeren, maar u bij deze van dezelve onthoudt; want gij past daar immers niet met uw dode en ongevoelige ziel Gij moogt zeggen, ik heb daar recht te komen, want ik ben een lid van de kerk en wie weet iets van mij te zeggen? Het is waar, gij zijt dan leden van de Kerk, maar niet oprecht, maar de daarin verborgen hypocrieten en geveinsden, en ofschoon dat de opzieners der Kerk geen reden hebben mogen om u te weren van het brood der kinderen, en gij dus een kerkelijk of uitwendig recht hebt, om daar te komen, zo moet ik u evenwel zeggen, dat God u daar niet wil hebben. De Heere Jezus nodigt u niet tot Zijn heilige instelling, want Hij roept u niet, maar belasten tot Hem om rust, en daarom moet gij daar niet komen, en waarlijk, wat zult gij daar doen?

Gij zult mogelijk zeggen: *Des Heeren dood gedenken.*

Nee mensen, gij hebt dat mis, gij zou er de Heere bespotten, en de tekenen Zijns verbonds ontheiligen, en u daar een oordeel eten en drinken, en uw staat nog slimmer maken als hij is. Want ziet, toen Judas, aan het Avondmaal zijnde, de bete genomen had, voer de Satan in hem, en hij werd nog slimmer in de uitvoering der zaak als ooit. En of het u daar ook zo niet ging; want het is het geval, dat wanneer een genadeloos mens daar geweest is, dan is hij geruster, alsof er een pak van zijn schouderen is, wat geveinsdheid vooraf, en als men daar geweest is, wat profaner als tevoren, dat is de vrucht, welke gij wegdraagt. Daarom, wij waarschuwen u ten hoogste, laat u daar niet zien, en kom daar niet in des Heeren tegenwoordigheid, want Zijn vuurvlammende ogen zullen u daar zien en aanschouwen, als de gast zonder bruielofskleed. En hoort eens, Hij roept u toe: "Wat hebt gij Mijn inzetten te vertellen, en neemt Mijn verbond in uw mond, terwijl gij de kastijding haat en Mijn woorden achter u henen werpt."

Komt dan niet onder de vermoeiden en belasten, die Christus tot Hem roept, en rust belooft, met uw geveinsde hart, om daar geveinsd u te betonen, alsof gij ook vermoeid waart, onder de last van schuld, zonden, banden en blindheid, en tot Hem kwam, met een bij zichzelf moedeloze en amechtige ziel, zolang gij daar niets van gevoelt, alsof gij het met Jezus en Zijn volk ook wilt houden, en van Hem wilt zijn geholpen door genade, terwijl gij daar een vijand van zijt in uw hart. Want Jezus zou uw geveinsde hart zien, al kon gij het voor de mensen verbergen. Want Zijn ogen zijn aan alle plaatsen en bijzonder ook daar, om u te doorzien. En waarlijk vriend zo min als gij recht hebt op deze zaak, zo min hebt gij recht op de Hemel, en zoals wij u waarschuwen moeten dat gij niet aan het Avondmaal des Heeren komt, zo zeker zijt gij (indien gij geen ware vermoeide en belaste wordt) ook van de Goddelijke gemeenschap in Genade rechtvaardig uitgesloten.

Och dat de Heere u dan nog geven moge om daarnaar te staan, dat gij nog een waar disgenoot mocht worden, en genade en waarheid mag planten in uw hart, opdat gij nog een naam en plaats moogt ontvangen onder zulken, die wij uitnodigen moeten tot de tafel des Heeren, daar wij u nu voor waarschuwen moeten om niet te komen.

B. Maar ik heb ook nog een woord tot u in dezen, begenadigd volk van de Heere, die de gestalte van belasten en vermoeden hebt in uw hart, en dat is dat wij u nodigen, om te komen tot des Heeren Avondmaal. Om te komen tot deze mirtenberg en wierookheuvel, tot de tekenen en zegelen van de dood van uw gekruiste Heiland Jezus, om te komen tot de reine wijnen en het vette vol mergs, daar u de Heere door verzadigen wil met dat goede van Zijn huis, met het heilige van Zijn paleis. Daar Hij uw ziel van vettigheid wil dronken maken, en drenken uit de beken der zalige wellusten, ja om te komen, en te eten, en te drinken, het vlees en bloed van onze gekruiste liefde, om door hetzelfde gesterkt te worden in hetgeen de Heere Zelf gewrocht heeft, en uw zwakke geloof, uw kleine en met veel vrees voor bedrog bezette hope, en zo menigmaal wankelende vertrouwen gesterkt en onderschraagd worde. Ja, dat Jezus dood nog in omhelzing eens nader tot uw hart gebracht werd, tot doding van de zonde en heling van de wonden uwer consciëntie. Want daartoe is het Avondmaal van Jezus ingesteld, om ons te wijzen, dat de beloften des eeuwigen Evangeliums haren grondslag, ten gevolge van het vrijmachtige en genadige welbehagen Gods, hebben in de dood en kruisverdiensten van onze Heiland, en dat wij niet alleen door het horen des Woords maar ook door zichtbare tekenen, een klaar begrip zouden ontvangen van de onzichtbare Genade in Christus, en zulks een tegengift zou zijn tegen onze bekrompen gedachten van Zijn eeuwige liefde.

En waarlijk, geliefden in de Heere, het Avondmaal is juist voor dezulken ook ingesteld van de Heere Jezus, voor zulken die vermoeid en belast zijn, en geen ander uitzicht hebben dan op de Heere Jezus, om tot rust te komen, en verlost te worden van alle de bezwaren waaronder de ziel als gebogen gaat.

En uit bekrompenheid u de zaak niet veroorlooft, om het volkomen op Jezus te wentelen, en alles los te laten van uzelf en te laten in Zijn hand.

a. Maar daar dan zulk een bekrompenheid bestaat, of ook oorzaken zijn, waarom gij niet zou durven komen tot de ordinantie des Heeren, ik moet tot u eerst een woord spreken, alvorens ik verder in de nodiging voortga, en mogelijk zijn de zaken bij u onderscheiden.

1. Daar zijn er die thans nog niet behoren tot de gemeente des Heeren, wat de belijdenis in het openbaar belangt, die men gewoonlijk doet, als men tot leden van de Kerk wordt aangenomen maar van welke wij hope hebben dat zij behoren onder degenen, die waarlijk vermoeid en belast zijn en van Christus geroepen worden om tot Hem te komen, en die Hij belooft rust te geven. Maar zegt eens, gij die in die staat uzelf kent en bevindt, waarom blijft gij terug van de Gemeente? Is het uit vijandschap tegen de zaak? Dan moogt gij toezien. Is het uit oorzaak of het des Heeren zaak wel is, en of Hij daar met Zijn tegenwoordigheid wel is? Wel dan moogt gij vragen, waar of Christus Zijn Gemeente vergadert, en dan kan u geen ander antwoord geworden dan dit, daar Gods woord recht wordt gepredikt, en de Heilige Sacramenten worden bediend naar de instelling van Christus, en daar de goddeloosheden worden gestraft, in de tucht, zo met vermaningen, als ontzegging van het Heilig Avondmaal. En zeg mij waar vindt gij zulks? Oordeel zelf. Maar zo gij zegt: Ik weet niet of daar waarlijk de Kerk wel is, dan antwoord ik, dat indien Christus daar Zijn Kerk niet vergadert, dat Hij dan zeker opgehouden moet hebben dezelve te vergaderen, want ik kan mij niet voor de aandacht brengen dat Hij dat zou doen, dan daar waar dit gevonden wordt. En ik weet, wij zijn vrij in u uit te nodigen, dat gij tot ons zou overkomen, maar gij zijt niet vrij om ons zo te doen, waaruit ik besluit dat gij van de zaak hetzelfde met ons gevoelende zijt, en daarom dat gij wat dingen hebt, daar gij u nooit mee vrij maken kunt voor de Heere, van de zaak Maar is het ook bekrompenheid, of gij wel onder dat

getal behoort? En zijt gij anders de zaak moede, en is het omzwerfen op uzelf u waarlijk een last? Zijt gij vermoeid, al die vreemdigheid, welke buiten de ware zaak ligt, het u lastig makende. Wat zegt gij? Indien dan dit zo is, dan roepen wij u toe, komt dan met uw last, zo gij zijt met al uw bezwaren. Hebt ge lust en is het uw begeerte dat gij komen mocht tot Jezus als vermoeiden en belasten, opdat Hij uw pakken mocht wegnemen en u rust geven?

Wel dan, sla toch in de weg Zijner ordinanties, daar Hij Zichzelf vertegenwoordigen wil en verschijnen in de heerlijkheid Zijner Genade aan de ziel, die Hem in dezelve zoekt. Het is waar de ordinanties kunnen het u ook niet geven, och neen, maar dat is ook zeer goed. Het zij ons maar genoeg, dat wij geloven, dat het de Heere behaagd heeft om dezelve te geven, opdat Hij onder en door dezelve het einde van Zijn vrije gunst over Zijn volk uitwerke. En waarlijk, wanneer de instellingen door het geloof worden waargenomen, dan zijn zij ons zo dierbaar als de Heere zelf, en indien wij er ook dat niet in zien, het is door onze blindheid, want Hij heeft gezegd: "dat is Mijn lichaam", niet eigenlijk, maar sacramenteel. En daarom, dan nodigen wij u bij deze uit, dat gij met ons gedachtenis zou vieren van Jezus dood, tot onze verlossing en zaliging, om Hem te genieten tot sterkte van onze zielen.

2. Maar daar zijn er ook, welke recht op de Bondzegelen hebben, wegens haar lidmaatschap, en die ook gewis overtuigd zijn, van de noodzakelijkheid van Jezus, en vermoeid zijn onder de last van schulden, zonden, blindheid, vijandschap en onmacht, de banden van ongeloof en wettische woelingen in eigen kracht, inwendige bestrijdingen en duisterheden, en wegen van tegenheid, daar onderwerping bij en onder nodig is, en die dan daar wel eens als afgewerkt, moedeloos en amechtig neerzitten, en geen ander uitzicht hebben, dan de Heere Jezus en die alleen, maar die geen vrijmoedigheid hebben om te naderen, uit vreze dat het in hun hart geen waarheid zal zijn, want zij hebben het oog niet op Jezus, in Zijn noodzakelijkheid voor en gewilligheid tot haar, maar al op de gestalten van het hart, alsof zulks de rust moest aanbrengen, maar niet van Jezus moest gegeven worden, en ziet zo is er onvrijmoedigheid. Bij het gemis van de gestalte des harten, welke zij veronderstellen dat daar zijn moest, zo gaan zij de hand leggen aan haar eigen wonden, en stoten daar door Jezus weg, Die het alleen kan, wil en moet doen, naardien de zaligheid in geen andere is.

Ik heb dan tot u allen een woord, bekommerden over uw staat in der waarheid, (want velen willen voor bekommerden gaan en zijn het niet) die onder de genoemde pakken zucht, en vermoeid zijt, en begerig om door Jezus van uw last ontslagen te worden en tot rust te komen.

a. Leg toch de hand niet aan uw eigen gebrek om uzelf te genezen, want daardoor maakt gij de zaak niet beter, en gij onteert de Heere Jezus. Uw eigen banden maakt gij te vaster en gij maakt uzelf last op last.

Och vrienden, zolang als gij Christus maken wilt van de gestalte van uw gemoed, van vermoeidheid en belastheid, dat alles is een dodelijk werk, daar uw ziel immers de ware rust zal ontbreken, en och dat kunt gij weten wanneer gij acht mocht geven op uw verkeer.

Gij gaat doorgaans bijeen zoeken vroegere bevindingen, en tegenwoordige gestalten, en dan zoekt gij dat overeen te brengen, zoveel u dat gelukt, dan verbeeldt gij u rust van binnen. Toch blijft daar nog altijd wat over, en het is niet vast, al is het ook de zorg die in uw hart is, dat gij het zou verliezen en uw moeite en arbeid, om het zo te houden en te bewaren, en houdt het zo in uw eigen hand. O, gij toont het Jezus niet te

vertrouwen, en dat gij geen krediet stelt in Zijn woord, noch in de belofte van vrije Genade; maar zodra als uw gestalte die tegenwoordig is, niet overeen te brengen is met uw voorgaande bevindingen, dan toont gij uw droefheid en de angst over en voor het ganse missen der zaak, en zo is al uw arbeid nog in eigen kracht, een werk tot vermoeiing en niet tot rust voor uw ziel, en gij blijft als een gevangene in uzelf, van Jezus teruggehouden. O, dat schadelijke en Godonterende, en Genade ijdelmakende werk zult gij moeten verliezen.

Maar mogelijk zegt gij, hoe raak ik daar dan nog af, ik zie soms ook dat het verkeerd is, en nochtans kan ik daar niet komen, daar ik soms geloof dat ik wezen moet.

b. Tot antwoord dan een woord tot uw bestiering en vertroosting. Wij roepen u toe, och komt herwaarts met uw bezwaren tot Christus, die aan u doen zal hetgeen gij niet kunt, zoekt niet uzelf eerst te ontdoen van uw wettische banden en ongelooft, van uw last en pakken, neen, maar komt als onder dezelve vermoeid zijnde, want gij kunt zo min breken als bouwen aan het schadelijke en het rechte. Komt slechts, met al uw schuld, met uw zonden, vijandschap en gekluisterde hart, met uw blindheid, ongelooft, en in wettischheid verwarde zielen, en leg u neder aan Zijn voeten, en verklaar Hem vrij, maar erkent Zijn macht en bediening, gelijk de melaatse man. Heere, indien Gij wilt Gij kunt mij reinigen. Maar maak van zo een komen ook niet uw grond, om daar streng de rust uwer ziel op te eisen; maar erkent uw dodelijke onmacht, en toont Hem, dat gij niets kunt, noch wilt, maar wachten wilt, opziende uit die laagte als een die zich verwerpenswaardig erkent, totdat Hij u op Zijn woord, op- en aanneemt, en ga toch niet van daar, al zou gij al uw leven daar zijn, want die zo als vermoeid en belast tot Hem komt, die zal Hij rust geven, wacht dan daar op Hem, tot dat Hij u genadig zij in dezen.

Wij nodigen u dan uit met al uw banden, om te komen tot het Avondmaal des Heeren, zo gij dan maar zijt. Maakt in de zaak geen uitvluchten, van te zeggen: wanneer ik maar een gevoelig, behoeftig en begerig hart had, dat ik mocht ontwaren in de dadelijkheid dat ik het buiten Jezus niet kon stellen. Neen, komt zo gij zijt, en neem op wat Jezus aan u te doen heeft, van welke lasten Hij uw ziel moet vrijmaken, en bied u zo aan Hem aan, zegt Hem dat gij niets voor Hem kunt doen, zo Hij het door Zijn Geest aan u niet doet.

Arme zielen, die dan niet ontveinzen kunt dat gij gebukt gaat onder en vermoeid zijt onder zonde en ellende, en die werk voor de Heere Jezus hebt. O, Hij wacht op u, om u genadig te zijn! Zeg vrij in uw hart: *Och Heere, gij zijt vrij van mij, maar op Uw Woord zal ik mij daar nederzetten en op U wachten.*

Verwacht niet dat Hij wat doen zal aan u om uw ziel tot rust te brengen, omdat gij daar komt; maar komt daar, o vermoeiden en belasten, onder uw ongelovig en zondig hart op een misschien de Heere mocht zich wenden, en laat de zaak aan Hem in vrijheid, zeggende: Gaat de Heere mij voorbij, het is rechtvaardig, en ik heb geen waarheid in mezelf, noch waardigheid om genade te ontvangen, maar al wat mij gegeven mocht worden, dat is vrij.

En och, als gij zo moogt komen, wie weet of de Heere Jezus zich niet openbaarde aan uw ziel, zoals Hij nog nooit gedaan heeft, en uw ziel in rust bracht in Hem, door u te doen zien en te doen geloven dat Hij u door de tekenen van Zijn kruisverdiensten, deed verzegeld worden van uw zalig deel aan Hem, en dat gij de wonderbare liefde van een Drieënig Verbonds God in Christus genoegdoening uit vrije genade tot u gewend mocht zien en gevoelen, ja, tot een gelovig vallen in die liefdearmen mocht komen, met een zalig verliezen van uzelf in Hem, en dat alle uw banden van

beklemdheid ten enenmale los vielen, en uw ziel, nog vermoeid en belast zijnde, tot Hem komende, rust vond, en gesterkt werd in vertroosting en heiligmaking welke alleen door die weg vloeit.

O, blijft dan niet achter, opdat u Jezus daar niet van Zijn liefdemaaltijd, waar Hij de hongerigen spijst en de dorstigen laaft, en de vermoeiden rust wil geven, moge missen, en Hij uw plaats niet ledig moge zien en gij u onttrekken van Zijn hand en gemeenschap, beloofd onder Zijne ordinantiën en instellingen. Want waarlijk, gij zou er meer duisternis mee op uw zielen brengen, en de Heere Jezus versmaden in Zijn liefde. Nogmaals bid ik u in des Heeren Naam, en om uwer zielen wil, komt toch om te eten en te drinken de tekenen en zegelen van onze verzoening met God in Christus.

b. Maar, geliefden, ik zal moeten overgaan om een slot te maken op de zaken, terwijl de tijd verlopen is, en dit zal ik doen met een woord tot u te spreken, meer gelovig volk van God, en iets te spreken tot uwer opwekking, bemoediging en bestiering uwer zielen in dezen.

Ik zal mij echter van vele dingen kunnen onthouden naardien ik zekerlijk al veel heb opgenoemd, dat gepast in uw staat en toestand was, want gij (ofschoon aanvankelijk tot rust uwer zielen gekomen zijnde door Christus) zijt echter van de genoemde oorzaken der vermoeidheid en belastheid niet ontdaan. Maar hebt tegen dat alles gedurig Jezus nodig, opdat uwe zielen rust hebben in Hem, door hoop op de rust die er overblijft voor u. Maar opdat ik dan tot mijn oogmerk kome, zo heb ik:

1. Eerst een woord van *onderzoeking en waarschuwing* aan u, en dat is, dat ik u van des Heeren wege belast, (ja, een iegelijk die de zaak mocht passende zijn) dat gij uzelf ten nauwste onderzoekt.

a. Of er bij u ook zonden bestaan daar gij voortdurend in leeft, in 't verborgene tussen God en uw ziel, waarover gij geen verootmoediging kent, geen vlieden met dezelve tot Christus, noch voornemen om daarvan afstand te doen, van welke soort zij zijn. Ik meen noch begrijp hieronder niet de gewone en dagelijkse struikelingen van Gods kinderen, noch zonden daar schaamte over, en belijdenis van, en begeerte om van ontdaan te worden is, maar zulke die men op den duur als wat zoets verbergt. Zo gij daaraan vast zijt, moet gij niet komen, want het kan u daar niet goed gaan, maar het was u nodiger af en van ver te blijven, en daar de oorzaak van te bedenken of gij nog beschaamd daarover worden moogt.

b. Of bij u ook vijandschap ligt tegen uw broeder of iemand die daar met u komen mocht, welke gij niet hebt afgelegd. Dan vermaan ik u bij deze, indien daar zo iets mocht zijn bij u, dat gij nog met de zodanige verzoent, en zo niet, dat gij u onthoudt van des Heeren tafel, opdat gij tegen het Woord Gods niet handelen moogt, en uw ziel in slimmer oordeel brengen. En zo wanneer iemand het mocht bestaan om zich daar te vervoegen, zo zal hij zien dat hem het brood en de wijn niet toegediend zal worden, zo wanneer mij zulks bekend mocht wezen, opdat ik aan de zodanige mij tegen de Heere niet mocht bezondigen.

2. Maar die zich dan vrij kent voor de Heere in dezen, tot uwer opwekking en bestiering dient, dat gij zult komen zoals gij behoort te komen tot het Avondmaal des Heeren.

1. Zo onderzoekt of bij u ook die gestalte van vermoeidheid en belastheid is, en overweeg veel de oorzaken waar zulks uit voortvloeit, opdat dezelve in dezen recht levendig van u mocht gevoeld worden, want zulken worden van Jezus geroepen.

2. Onderzoekt ook uzelf, of gij wel op zuivere gronden, van de kennis uwer behoefte aan, en afhankelijkheid van de Heere Jezus, en de schatting van de dierbaarheid van Zijn persoon, neerzit, en gij geen schadelijk gevoelen van op hoogten te verkeren bij u hebt. Och, hoe meer geestelijke armoede en behoefte, hoe gepaster voor Jezus, en hoe behoeftiger aan Hem.

3. Overlegt ook veel de weldaden des Heeren, welke Hij u, in het voorbijgaan van velen, geschonken heeft, opdat u zulks aan Jezus meer verbindt.

4. Overweegt veel hoe u de zonden moede moesten maken en gij onder dezelve als belast gedurig tot Jezus gaat. Och, het zij ons tot schaamte dat wij daarvan dagelijks zo weinig weten, en het niet meer op het hart weegt.

5. En beziet ook eens hoeveel verkeerde vermoeidheid en belasting er dikwijls is, die uit de dingen der wereld ontstaat, welke in de hand des Heeren behoorden gegeven te worden, ja dikwerf meer vermoeidheid in de wegen van tegenspoeden, dan onder de last der zonde en het vijandig hart.

Maar opdat u deze dingen niet achterwaarts mogen doen keren, zo weet eindelijk tot uw bemoediging en ziet dat gij deze dingen moogt waarnemen.

1. Laten uw zonden Jezus niet verongelijken, hetwelk zij doen, wanneer zij u onvrijmoedig maken in het vlieden met uw ellenden tot Hem. Daarom is het nodig dat gij weet hoe het Jezus bediening is om zondaren te ontvangen en met hen te eten. En daarom, dat gij dan uw zonden gedurig met vrijmoedigheid moogt zoeken aan Zijn voeten te brengen, teneinde zij gedood mogen worden door Zijn kracht.

2. Gedenkt ook, dat, ofschoon gij u nog niet van de last der zonde bevrijd gevoelt, daarom Jezus Zijn werk wel gedaan heeft. Want gij zult die lastige en kwade nabuur en inwoner tot uw partij hebben tot aan het graf, maar gij zult met dezelve niet eeuwig gekweld worden en dat zal u al uw levensdagen een vermoeide doen zijn, totdat gij ingaat in de rust, die voor u overblijft in de Hemel.

3. Zoekt dan de zonde aan Jezus voeten te brengen, en gedurig tot Hem te komen met die last, want zekerlijk gij komt nooit te onpas. Gij denkt kwalijk van Christus, wanneer gij meent dat het Hem niet zou behagen, als gij met die last kwaamt. Want ziet, Zijn woord veroordeelt deze gedachte, als Hij roept: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven," en waarlijk, wanneer gij zo gewillig waart om met uw last tot Hem te komen, gelijk Hij is om u daarvan te ontdoen, gij zou geen ogenblik van ver behoeven te staan onder die last.

4. Eindelijk dan, geliefden, daar is een tijd voorhanden, wanneer de Heere ons van dat alles zal ontdoen, hetgeen hier oorzaak van vermoeiing en belasting is, en daarvan heeft ons de Heere Jezus, de dierbare zegeltekens nagelaten, tot welker gebruik wij geroepen worden, opdat ons geloof en hoop gesterkt worden in die beloften, die daarvan aan ons uit het Verbond der Genade gegeven zijn, en wij daardoor hoe langer hoe meer met Jezus als ons Hoofd verenigd worden, en onze zielen aan Hem verkleefd zijn, en door Hem krachten ontvangen, om in alle gevallen op Hem te zien en bemoedigd het Lam te volgen in verloochening van onszelf, waar het ook heen gaat.

Nu de Heere zelf bereide dan daartoe onze harten, opdat wij met vrucht Zijn dood gedenken mogen en Hij ons tot dat einde daaronder bijkomen en zegenen mocht, Amen.

Nazang: Ps. 32: 3.

2. DE KONINKLIJKE HEERLIJKHEID VAN CHRISTUS VERTOOND EN TOEGEZEGD AAN ZIJN VOLK ALSMEDE DE ZALIGHEID AAN HETZELVE BELOOFD voorgesteld in een leerrede ter nabetrachting van des Heeren Heilig Avondmaal over Jesaja 33: 17. "*Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid; zij zullen een ver gelegen land zien.*"

Voorzang: Psalm 66: 8, 9

Voorafpraak

Geliefden, daar zijn in de natuur zeker vele voortreffelijke heerlijkheden, welke een lust zijn voor de ogen der mensen, en waaromtrent het oog niet verzadigd wordt van zien. Maar wanneer dezelve in haar ware gedaante beschouwd worden, dan zijn het enkel nietigheden, niet waard dat de mens daarover zijn krachten inspant om zijn zinnen te doen werkzaam zijn op dezelve. Want daar is een enige eigenschap in, die het al doet ophouden en die heerlijkheid wegneemt (wat het ook zij) en dat is, dat het wegens deszelfs vergankelijkheid onder datgene moet besloten worden, hetwelk de titel gegeven is van ijdelheid der ijdelheden. Laat vrij uw gedachten rondgaan over de ganse aarde, en beschouw alles wat zienlijk is, en gij zult, uw zinnen weer thuis gehaald hebbende, niets anders gevonden hebben. En waarlijk, zo de mens' daarop zijn zinnen stelt, hij zal bedrogen zijn.

Maar daar zijn voortreffelijker heerlijkheden te zien dan deze, en die zijn niet aards, maar hemels, niet vleselijk maar geestelijk; niet ijdel maar waarachtig; niet vergankelijk maar eeuwig; en dat zijn de heerlijkheden van de Heere Jezus, die genaamd wordt de Schoonste onder de mensenkinderen, op Wiens lippen genade is uitgestort. En deze maken op het hart dergenen, die dezelve zien, zo'n indruk, dat zij uitroepen: al wat aan Hem is is gans begeerlijk, en de vrucht daarvan is het gehemelte de ziel zoet.

En waarlijk, degenen die van die heerlijkheden wat komen te zien, die worden vervuld met liefde tot die Persoon, en worden niet verzadigd van zien; en haar hart wordt ter gehoorzaming zó aan Hem verbonden, dat zij zeggen: *mijn ziel kleeft U achteraan*, in de daden van Zijn genadige uitlatingen aan haar ziel, in dewelke Hij zich heerlijk maakt aan haar hart, zodat de verheffing Gods in haar keel is, en zij haar uitlaten over Zijn daden, en zeggen: *Komt, luistert toe gij die God vreest, en ik zal vertellen wat de Heere aan mijn ziel gedaan heeft*. En haar hart wordt zo klein en vernederd onder dat alles, zodat zij niet weten hoe zij haar gering genoeg zullen aanstellen voor de Heere.

Maar het is enigszins wonderlijk dat deze heerlijke Koning zo weinig aanschouwers heeft, daar er de wereld zoveel mag hebben, en de mensen haar vermoeien met de beschouwing der eindige dingen, en naar deze heerlijkheid haar niet willen wenden. Indien men aanmerkt de waardigheid van de Persoon en de heerlijkheid der zaak, benevens het groot belang dat daar eenieder sterveling bij heeft. Toch het is ook aan de andere kant niet te verwonderen, wanneer men zich keert tot de ruïne van des mensen gevallen ziel, waarin hij een blinde, en doodvijandige zondaar is, van alles waarin Gods eer en zijn zaligheid gelegen is. En zolang gerechtigheid Hem daar laat liggen, en het ongeloof Hem vasthoudt, in die vervallen staat, zal zijn oog niet kunnen gevestigd worden op deze heerlijkheid van Christus, want Hij is hem onbekend.

Maar kinderen Gods, die in dit morgenuur aan de tafel van Koning Jezus geweest zijt, en daar gegeten en gedronken hebt, de tekenen en zegelen Zijner liefde tot uw zielen, bewezen en tentoongesteld in Zijn zelfopoffering, ter voldoening aan de gerechtigheid

Gods in uw plaats, waarvan wij de gedachtenis vierden op Zijn bevel. Opdat ons geloof in Hem gesterkt, en onze gemeenschap met Hem, hoe langer hoe nauwer toegehaald wordt, door de binding van de band, ener wederzijdse liefde. Hoe is het u daar gegaan en wedervaren? Hebt gij van de heerlijkheid van deze Koning ook iets gezien? Is Hij iemand van u ook in Zijn heerlijkheid voorbij getrokken, waardoor uw ziel geraakt is tot een nederig en ootmoedig bukken voor Hem en nieuwe verbintenis ter gehoorzaming aan Hem, zodat gij Hem opnieuw een hart en hand mocht geven? Of is iemands geloof in de belofte des eeuwigen levens, welke gegrond is in de kruisverdiensten van deze heerlijke Koning Jezus gesterkt, en de hoop verlevendigd dat gij Hem eens in volle heerlijkheid zult aanschouwen, in welker vooruitzicht, uw hart zich verheugen mocht?

Of is iemand daar geweest onder gezicht van schuld, zonden én banden, met een hongerige begeerte, en uitziend hart naar Jezus, of Hij nog eens inkomen mocht, en redden uw ziel, opdat gij nog eens als een vrijgemaakte des Heeren, u met al Zijn verlost volk verblijden mocht?

Of heeft iemand daar gezeten dat hem alles is voorbij gegaan, en hij niets onder het genieten der tekenen van al deze dingen denkt gehad te hebben? O, de Heere is zo vrij, om met het Zijne te doen dat Hem behaagt.

Maar vrienden, ik houd het daarvoor, dat wij daar niet ongezegend geweest zijn, wanneer dat wij daar vernederd zijn geworden, en ons hart tot nauwer gehoorzaamheid is verbonden aan de Heere. Ja, zo wij daar van onze schuld en banden wat hebben gezien en gevoeld, en van onze dodelijke onmacht, om dezelve te verbreken, en daaruit onze behoefte gerezen is aan de Heere Jezus, en de begeerten ontstoken, naar Zijn persoon en alleen bekwame hulp, en de moed vermeerderd is, om met alle ellenden bij Hem aan te houden, en te zuchten naar boven en het voornemen meer gevestigd, om het met Jezus alleen te wagen.

Nu ik wens bij deze gelegenheid u nader een woord toe te voegen onder opzien tot des Heeren hulp en zegenende hand.

Tussenzang. Ps. 106: 2, 3

Tekst: Jesaja 33: 17

"Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid; zij zullen een ver gelegen land zien."

Inleiding

Het geloof is een wonderlijk werk des Heiligen Geestes, en is van zeer bijzondere werkingen. Dat door geen geschapen krachten kan worden gedaan, dan kan het geloof doen. Gij vindt daarvan enige bijzonderheden opgetekend door Paulus bij Hebréeën 11, in de geloofsrol der ouden onder het oude verbond, wat of die door het geloof al gedaan hebben.

En onder al de bijzonderheden welke het geloof doet, is dit geenszins de minste, namelijk, dat het de dingen der eeuwigheid, die onzienlijk, en een onoverzienlijke afstand van ons verwijderd zijn, in de tegenwoordigheid brengt. Waarop ik acht dat Paulus doelt, als hij zegt: "Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet."

En waarlijk vrienden, al was het, dat de gehele wereld wilde vergaderen en samenspannen, om de beloften Gods, tot een troosteloos, en onder het gezicht der zonden verootmoedigd hart te brengen, en om haar Jezus liefde toe te passen, en

spreken haar op goede gronden gelukkig, het zou al vergeefs wezen, zo daar geloof ontbrak om zulks aan te nemen.

Maar wanneer het geloof daar is, en gesterkt door de invloeden des Geestes haar kracht oefent, dat brengt Christus in de beloften, en Zijn liefde zo nabij, dat de ziel de vereniging gevoelt, en haar vermaakt in de innerlijke bespiegelingen van een eeuwige gelukkigheid die daaraan vast is, al is het dat daar geen schepsel is, welke daarover spreekt, ja al sprak de ganse wereld zulks tegen. Want het geloof neemt Gods getuigenis aan, en het verzegelt dat God waarachtig is. Dit mag voor een wezenlijk merkteken van het geloof aangenomen worden.

Vele mensen denken dat zij geloof hebben, maar zij hadden nimmer enige kennis aan deze daad van het zelve, naardien dat de dingen der eeuwigheid, doordien het haar veraf bleef, haar altoos vreemde zaken zijn gebleven, en nooit in haar tegenwoordigheid gebracht zijn geworden. En waarlijk, daar zijn er dan ook nog soms onder dezulken welke daarop steunen, en roemen dat zij van de dingen des Hemelsen Koninkrijks wat hebben gezien, en daaraan kennis hebben gekregen; maar dat zulks niet waarachtig is, dat wordt openbaar, doordien de eigenschappen welke daarmede gepaard gaan, ten allen tijde bij hun zijn gemist. Want waarlijk vrienden, het kan niet zijn, dat iemand het geloof bezit, dat hem de zaligheid vertegenwoordigt, en dit geen eigenschappen meebrengt in het hart, van vernedering in zichzelf, en verheerlijking Gods in zijn daden. Want deze dingen zijn van God tesamen gevoegd, en die dezelve scheidt, toont zich gewillig om Gods werk te verbreken. Indien gij dan ooit vertegenwoordigd hebt gezien de dingen der zaligheid, welke als gewonden, en tezamen zijn, in de Heere Jezus, dan zult gij voorzeker een Godzalige wandel vertonen. Want hoe meer dat wij van de Heere zien in Zijn zalige betrekking en heerlijkheid op de ziel, hoe meer dat zulks een indruk zal nalaten op het hart, wegens eigen geringheid en onwaarde, en een Godzalige wandel, in verkleefdheid aan de instellingen, en dienst der eeuwige Majesteit Gods.

Ik heb zulks niet ver weg te halen. Want ziet, gij hebt het in het verband van onze voorgelezen tekst. Daar wordt het zien van de Koning in Zijn schoonheid en het vergelegen land alleen toegezegd aan de ware Godzaligen, welke wegens haar gesteldheid worden beschreven in het voorgaande 15de vers. Dus is Godzaligheid hier de eigenschap en het merkteken van degenen, die deze belofte past en toegezegd wordt.

Ik zal mij niet bezighouden met veel redenen bij te brengen, met te bewijzen of deze zaak alleen een geestelijke mening hebbende, op Christus en de gelovigen ziet, dan of naar de letter het aldus genomen moest worden, dat deze Koning, de koning Hiskia zijnde, na de victorie en overwinning tegen de Assyriërs, in zijn heerlijkheid gezien zou worden van de Godzalige Joden, en zij wegens de benauwing van de koning van Assyrië, in engte binnen haar land gehouden wordende, na die overwinning zo eng niet meer bepaald zouden zijn, maar ruim konden uitweiden, zelfs dat haar ogen een vreemd land zouden zien. Nu, wat er van de zaak zij, dat laat ik daar, maar ik begeer mij dadelijk te begeven, om van de letter afziende mij te voegen tot dat doel, van zulk gevoelen zijnde, (dat al is het, dat de mensen er door verstaan Hiskia en de Joden) dat echter de zaak daar gebracht wordt tot Christus en Zijn volk.

Dus dat de hoofdzaak hierop neerkomt, dat dit is, een zoete belofte aan de Kerk van Christus, bevattende in zich een toezegging van een zielverkwikkende beschouwing van Immanuël en Immanuël's land.

Naardien dan de belofte tweeledig is, zo zal ik ter verklaring der woorden mij met uw aandacht bepalen bij de twee zaken hierin vervat.

- I.** Wat het al insluit als het aanschouwen van Christus beloofd wordt: ***uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid.***
- II.** Wat het insluit als er beloofd wordt, een gezicht van de Hemel: ***zij zullen een ver gelegen land zien.***

Dit zijn woorden vol van geestelijke zaken, (ik zie geen kans, om alles aan u voor te dragen, dat daar al in ligt) recht geschikt bij deze gelegenheid.

Och, dat de Allerhoogste door de Genade ons dezelve opene en op het hart brenge met vrucht van zalige vernedering voor, en verbintenis onzer ziel aan Hem, en dat zich ons hart in Zijn daden verblijde. Amen.

Verklaring

I. Wat betreft het eerste gedeelte van de tekst: "Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid," daarin zien wij:

A. De zaak of de Persoon daar hiervan gesproken wordt: "De Koning in Zijn schoonheid" en dan:

B. Hetgeen beloofd wordt aan zeker volk in betrekking tot deze Koning: "Uw ogen zullen die zien."

A. Belangende het eerste, daarin zien wij:

a. Het voorwerp daar hiervan gesproken wordt: De Koning, waarin ons aan te merken staat:

1. Wie deze Koning is, dit kan ik met één woord noemen, wanneer ik zeg, het is de Heere Jezus Christus, de toenmaals beloofde Messias, onder en bij de Kerk Gods met deze naam bekend, zie vers 22: "De Heere is onze Koning" en zo na Zijn komst in het vlees, in de dagen des Nieuwen Verbonds "Een Koning der koningen" en de beste kennis is deze, wanneer Hij ook als Koning door de heerschappij Zijner Genade bekend is in ons hart.

2. Waarom Hij een Koning wordt genoemd, het is, omdat Hij Koning is, want dit is een van die Ambten waartoe Christus is verordineerd en gezalfd. Hij is Koning omdat Hij van de Vader is gezalfd. "Ik toch (spreekt de Vader) heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner Heiligheid," en Hij wordt dus Koning genoemd, omdat Hij Koning is.

3. Waarover Hij Koning is, ik zeg in het algemeen over alles, want Hij heerst van zee tot zee en van de rivieren tot aan de einden der aarde, zodat alles onder Zijn Koninklijke heerschappij is. Maar in het bijzonder is Hij Koning over Zijn volk, onder hetwelk Hij een koninkrijk der Genade heeft, waarover Hij in Genade Koning is, en hetzelfde kan nader beschreven worden te bestaan:

a. Uit onderdanen, welke zijn in de engste zin de uitverkoren Gelovigen, welke Hem in Geest en waarheid dienen met geheel haar hart.

b. Het heeft wetten waar de onderdanen naar leven; het is des Heeren woord, hetwelk Hij haar bekend maakt. Het zijn wetten vorderende geloof en gehoorzaamheid in liefde jegens die Koning.

c. Privilegiën, het zijn alle de beloften Gods, en de toezeggingen der eeuwige zaligheid, en voornamelijk de vrede met God.

d. Sieraad en wapenen, als Geloof, Gebed en de Heiligmaking en alle vruchten des Heiligen Geestes.

e. Het heeft zijn vijanden, duivel, wereld en vlees, die het bevechten.

- f. Zijn muren en vesten: Gods trouw en onveranderlijkheid.
- g. Het heeft zijn wachten en posten tegen deze vijanden, in waken en bidden.
- h. Zijn onderscheiden gestalten, de strijdende en de triomferende.

Ziet, zoveel van die Koning. Ik kan mij over de zaken terloops genoemd, thans niet breder uitlaten, en ik zie ook niet, dat zulks in de tekst vereist wordt, en daarom ga ik over, om te overwegen:

b. De gestaltenis daar deze Koning in verondersteld wordt: Het is Zijn schoonheid, waarin wij aan te merken hebben:

1. Wat de gestalte van schoonheid is. Hiermede heb ik mij zeker niet lang bezig te houden, naardien dat het genoeg bekend is, in hoe velerlei zaken, dat dit woord gebezigd wordt, dan in schoonheid van gedaante, dan in schoonheid van grootte, dan van sterkte en dergelijke, en het drukt uit de sierlijkheid, beminnelijkheid, voortreffelijkheid en dergelijke, van al datgene, dat men schoon noemt, en die benaming verdient.

2. Laat ons dan eens zien, in welke opzichten de Heere Jezus als Koning al schoon genoemd kan en moet worden, omdat Hij het is.

a. Is Hij de schoonheid zelf, vanwege Zijn naturen, en waarlijk alle dingen, die schoon zijn, hebben haar schoonheid van Hem, en buiten Hem kan geen ding schoon zijn. Hij is:

1. Wegens Zijn Goddelijke natuur de Zoon Gods. Dus is Hij de waarachtige God en het eeuwige Leven, de zelfstandige volkomenheid zelf, de oorsprong van alle volmaaktheden.

2. Wegens Zijn menselijke natuur is Hij de Zoon des mensen, en is schoon in dezelve, want ook naar dezelve zei Hij: "Wie van Wieden overtuigt Mij van zonde."

b. Hij is schoon wegens Zijn persoon, zijnde waarachtig God en mens in dezelve, en is de Middelaar Gods en der mensen. En waarlijk hier waren vele dingen aan te merken, uit alle van dezelve kan Zijn schoonheid ons blijken zoals:

1. Wegens de staat Zijner vernedering, wanneer aan Hem geen gedaante noch heerlijkheid was, dat men Hem zou begeren. was Hij echter schoon, om onder Zijn heilige ontvangenis en geboorte, de schuld Zijns volks te bedekken, waarin dezelve ontvangen en geboren waren, en in het einde waartoe Zijn geboorte diende. Johannes getuigt hiervan in zijn Evangelie: „Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des eniggeboren van de Vader, vol van genade en waarheid." En ook wegens Zijn lijden en dood, ja zo diepe vernedering, dat Hij een vloek werd aan het hout des kruises en van God verlaten, en dat om de Zijnen van de vloek te verlossen, en met God te verzoenen. En zo "is Hij om onze overtredingen verwond, en om onze ongerechtigheden verbrijzeld, en de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden." Indien gij het lijden van Christus beschouwt op zichzelf, is daar geen schoonheid in, maar indien gij het beschouwt in deszelfs einde en uitwerking, zo kunt gij niets als schoonheid daarin bemerken.

2. Wegens de staat Zijner verhoging, dan is het al schoon in de persoon des Middelaars, wat gij ziet. Beschouwt Zijn opstanding met haar omstandigheden, het is al schoon; derzelder vrucht tot rechtvaardigmaking, en de opwekking tot een nieuw

geestelijk leven des gerechtvaardigden, en zoals die het pand ener zalige opstanding is voor Zijn volk. Beschouwt Zijn Hemelvaart met derzelver omstandigheden, het is al schoon wat gij ziet, benevens haar einde en oogmerk en derzelver vrucht welke daar is, opdat Hij daar Zijns volks voorspraak is en der gelovigen pand die met Hem in de Hemel zijn gezet en zij haar vlees daar hebben, hun verzekerende, dat Hij Zijn leden tot Zich in die heerlijkheid ook nemen zal. En zendt van daar Zijn Geest als een Tegenpand in haar hart, om haar van dit alles te verzekeren, en te zoeken, door de kracht deszelven de dingen die boven zijn, daar Christus haar Hoofd is, opdat haar wandel in de Hemel zij.

Ziet, dat is al schoonheid wat daar aan zij. En beschouwt gij de zitting van Christus aan des Vaders rechterhand, o die is heerlijk, die is schoon, want Hij is daar verheven in de hoogste Heerlijkheid, boven alle creaturen, en oefent van daar Zijn Middelaarsbediening uit, door Zich te bewijzen als het Hoofd Zijner Kerk, gietende van daaruit over Zijn volk de gave des H. Geestes, ja de Hemelse gaven door dezelve, die in haar hart woont, en bewaart haar tegen alle geweld der vijanden.

Het is al schoonheid wat gij hier ziet. En beschouwt gij de vierde trap Zijner verhoging, welke nog te wachten staat, namelijk de komst van Christus ten jongsten dage, het is al schoonheid wat gij daarin moogt zien voor Gods volk, zo in derzelver omstandigheden, als in derzelver einde, welke is om de vijanden van Hem en Zijn volk te verdelgen met een eeuwige verdelging, en Zijn volk met Hem te nemen in de eeuwige zalige heerlijkheid.

3. Wegens Zijn namen dan is het al schoon wat er te zien is, en om al de namen die Hij draagt niet te noemen, zoals daar zijn de wortel Davids, de blinkende Morgenster, de Zon der gerechtigheid, de Leeuw uit de stam van Juda, welke alle de schoonheid van Christus uitdrukken, zo zal ik alleen maar noemen die welke op Zijn naturen en bediening die betrekking hebben, als waardoor dezelve worden uitgedrukt, en dan wordt Hij genoemd:

a. Wegens Zijn Goddelijke natuur de Zoon Gods, welke de kroon is van Zijn Middelaarschap; de sterke God, de Vader der eeuwigheid, de Vrededorst. O, wat drukken zulke namen een schoonheid uit, en vertroosting voor Gods volk!

b. Wegens Zijn mensheid dan is Hij de man, "wiens naam Spruit zijn zou en uit Zijn plaats zou spruiten, en des Heeren tempel bouwen; ja Hij zal des Heeren tempel bouwen, en Hij zal het sieraad dragen, en Hij zal zitten en heersen op Zijn troon, en Hij zal Priester zijn op Zijn troon, en de raad des vredes zal tussen die beide wezen." Toch moet dit niet alleen op de menselijke natuur van Christus gepast worden, maar bijzonder op de gehele persoon, zoals Hij de ware Godmens is, want Zijn Godheid is nooit van de mensheid gescheiden. En ziet, alles roept ons Zijn schoonheid toe.

c. Wegens zijn eigennaam, die Hij als de Godmens draagt, Jezus, hem gegeven in de besnijdenis, en met die reden, dat Hij Zijn volk zalig maakt van haar zonden. Zodat gij de inhoud van de naam Jezus, dat Zaligmaker uitdrukt, niet recht kunt inzien, of de schoonheid van deze Heiland straalt daarin uit, en vanaf.

d. Wegens Zijn naam Christus, betekende gezalfde. Waardoor uitgedrukt wordt, dat Hij is de gezalfde Gods, om te dragen en uit te voeren, het Profetisch, Priesterlijk en Koninklijk ambt, en dan is alles wat gij hier ziet weer al schoonheid. Want als Profeet leert en verkondigt Hij de raad Gods, zo dezelve ligt tot zaligheid des zondaars, aan de arme blinden, en in zichzelf verduisterde zondaar, en geeft hem hemels licht, en kennis van God en Goddelijke zaken. En als Priester heeft Hij de Zijnen met God verzoend, en heeft door en met de ene offerande van Zichzelf in

eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden. Hij is haar Voorspraak, hebbende medelijden met al haar zwakheden. En als Koning regeert, beschut, beschermt en bewaart Hij haar, waarvan wij iets meer moeten zeggen, naardien Hij hier onder die benaming in Zijn schoonheid wordt bijgebracht, en voorgesteld als het voorwerp van zijns volks beschouwing.

e. Hij is dan schoon als Koning in veel opzichten, en gelijk wij Hem in zijn naturen, persoon en bediening enigszins hebben voorgesteld, zullen wij dan deze Koning in zijn schoonheid aanwijzen, wegens zijn koninklijke eigenschappen en bediening.

1. Deze Koning munt uit in schoonheid, wegens Zijn koninklijke soevereiniteit, en onafhankelijke vrijmacht. Hij doet met het heil der Hemels, en de inwoners der aarde naar Zijn welbehagen, en "daar is niemand die Zijn hand kan afslaan of tot Hem zeggen: wat doet Gij? Hij doodt en maakt levend." En niemand verandert de daden van deze Koning.

2. Hij munt uit in schoonheid wegens Zijn koninklijke gerechtigheid en heiligheid. "Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Zijn troons." Hij is rechtvaardig en heilig in het geven van Zijn bevelen, daar worden geen onbillijkheden in gevonden, "want Zijn woord is gelouterd, gelijk zilver in een smeltkroes" en "Zijn bevelen zijn recht, verblijdende het hart." Ja, zij zijn volmaakt. Hij is rechtvaardig in al Zijn doen en laten. Heere, zeide David "Gij zijt rechtvaardig en elk een Uwer oordelen is recht."

3. Hij munt uit in schoonheid wegens Zijne goedertierenheden en barmhartigheden, want die zijn in der eeuwigheid, gelijk ze David in de 136ste Psalm zes en twintigmaal aaneen roemt. Ja, Hij zit op Zijn troon en wacht om genadig te zijn. "Hij zal de nooddriftigen redden die daar roept, mitsgaders de ellendigen en die geen helper heeft, Hij zal de armen en nooddriftigen verschonen en de zielen der nooddriftigen verlossen, Hij zal hare zielen van list en geweld bevrijden, en haar bloed zal dierbaar zijn in Zijn ogen." Ja, Hij roept van de troon Zijner Genade uit: "Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet." Ja, met één woord, Zijn liefde en genade verslinden al het gebrek van de Zijnen dat het in eeuwigheid niet meer gedacht wordt.

4. Hij munt uit in schoonheid wegens Zijn waarheid en getrouwheid, daarom wordt Hij genoemd de Amen, de getrouwe en waarachtige Getuige, en de waarheid en Genade gaan tesamen uit voor Zijn aangezicht van de troon der Genade, die op gerechtigheid gevestigd is. En dat om de arme zondaar met gunst te ontmoeten. "God is geen man dat Hij liegen zou, noch een mensenkind dat het Hem berouwen zou. Zou Hij het zeggen en niet doen, of spreken en niet bestendig maken?"

5. Hij munt uit in schoonheid wegens Zijn macht, want Hij is een Almachtig Koning. Zijn macht is een onbepaalde macht,

54 zodat Hij alles uitdaagt tegen dezelve en zegt: "Ik zal werken en wie zal het keren?" Welke almacht zich overal in Zijn overalometgenwoordigheid vertoont in Hemel en op aarde, om Zich sterk te betonen in Zijn oordelen en zegeningen, wegens Zijn vijanden en Zijn volk.

6. Hij is uitmuntend in schoonheid, wegens Zijn heerlijkheid en majesteit, daarom vraagt de profeet "Wie is U gelijk, gij koning der Heidenen, en wie zou U niet vrezen want het komt U toe." "Wie mag in de Hemel tegen de Heere geschat worden? En wie is u gelijk onder de kinderen der sterken?" Waarlijk deze heerlijke majesteit maakte zo'n indruk op Jesaja, dat hij deze Koning ziende, uitriep: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en onder een volk woon dat onrein van hart en lippen is, want mijn ogen hebben de Koning der heerlijkheid gezien."

7. Eindelijk, deze Koning munt uit in schoonheid, in al Zijn werken, openbarende in dezelve Zijn eeuwige volmaaktheden, en wel inzonderheid is Hij schoon, en van schoonheid overvloeiend.

a. Wegens Zijn koninklijke ontzaggelijkheid welke Hij doet blijken door Zijn werken, als Hij Zichzelf openbaart in het hart en aan de conscientie der uitverkorenen, want dan worden zij door het gezicht en de indruk Zijner majesteit verootmoedigd voor Zijn aangezicht. Zo ging het Job. "Met het gehoor der oren heb ik van U gehoord, maar nu ziet U mijn oog, en daarom heb ik berouw gehad en verfoei mij in stof en as." En zich openbarende aan Zijn vijanden, dan sidderen dezelve en roepen: "Bergen valt op ons en heuvelen bedekt ons voor het aangezicht Desgenen die op de troon zit."

b. Wegens Zijn heerschappij in en over Zijn volk in genade. Want Hij spreekt haar vrij van hare schulden, Hij maakt hare harten bevredigd met God, Hij bindt de satan, en de banden der zonde maakt Hij los. Hij maakt haar hart gewillig tot Zijn dienst, en neigt het tot de vreze Zijns naams. Hij doet haar in vrijheid leven, en wendt haar gevangenis. Hij vervult haar met de rechten Zijns Koninkrijks en geeft haar een deel dat niet verwelkt, en hemelse privilegiën. Hij regeert haar zacht onder Zijn Koninklijke schepteer en wetten, door de invloeden van Zijn Geest. Hij vertroost haar in moeilijke wegen, door Zijn genadige tegenwoordigheid, haar tonend dat Hij in de spits is als haar overste Leidsman Hij spreekt haar moed in en zegt: "Vreest niet, gij wormke Jacobs, gij volkske Israëls, Ik sterk u, Ik help u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid." Hij leidt haar, zodat haar nooit iets ontbreekt. Hij behoedt haar, Hij verzorgt haar, Hij bewaart haar, want Hij is een vurige muur rondom haar, en Hij begeeft noch verlaat haar nooit. Zelfs niet wanneer zij ook vallen in zonden tegen Hem, werpt Hij haar niet weg, maar ondersteunt haar hand. Zelfs de poorten der hel zullen haar niet overweldigen. O! Zijn volk mag zeggen: "Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna in heerlijkheid opnemen."

Ziet in al deze dingen is de schoonheid van Koning Jezus kenbaar. Ik heb alles wat ik bijgebracht heb genoemd en niet uitgebreid, omdat mij de tijd zulks niet toelaat te doen. Ik zal derhalve nu overgaan om te beschouwen:

B. De belofte hieromtrent: *Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid*, waarin ons te overwegen staat:

a. Het volk daar deze toezegging aan gedaan wordt.

1. Het is kenbaar uit de inhoud van dit hoofdstuk dat hier allen hoofd voor hoofd niet verstaan worden, blijkens het duidelijk onderscheid dat tussen volk en volk wordt gemaakt, maar dat alleen daardoor verstaan worden degenen, die begenadigd zijn, de Heere vrezen en in Zijn inzettingen wandelen, gelijk ons die omschreven worden in het 15de vers.

2. Dus dat gij met mij bemerkt, dat daar een uitzondering gemaakt wordt tussen mensen en mensen, en zich alleen deze toezegging bepaalt tot een zeker volk, welke in hart en daden onderscheiden zijn van de zondaren die te Sion zijn verschrokken, en de huichelaren, welke door beving zijn aangegrepen, en roepen: Wie is er onder ons die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons die bij een eeuwige Gloed wonen kan?, vers 14.

Maar om dit nu meer uit te breiden zal ik niet doen. Ik acht dat hier genoeg grond ligt, om in onze toepassing het onderscheid daarop te bouwen.

Daarom laten wij overgaan om te zien:

b. De belofte en toezegging aan de Godzaligen gedaan: "*Uw ogen* zullen de Koning zien in Zijn schoonheid."

1. Door deze ogen hebben wij niet te verstaan de lichamelijke ogen, maar de ogen der ziel, de geestelijke ogen des geloofs, in diezelfde zin gelijk die voorkomen in Jes. 32: 3: "De ogen dergenen die zien zullen niet terugzien." Ik acht het een al te bekende waarheid te zijn, dan dat ik mij in het brede zou moeten bezighouden om te bewijzen, dat het geloof een oog of ogen in de oneigenlijke zin figuurlijk genoemd wordt, en het zien een daad des geloofs. Daarom wilde ik in het kort maar deze aanmerking maken over de zaak, dat als hier staat uw ogen zullen zien, dat daardoor dan wordt te kennen gegeven: Gij zult door het geloof beschouwen de Koning in Zijn schoonheid, en dus dat dit een belofte is, waarin een toezegging gedaan wordt, dat Koning Jezus in Zijn beminnelijke schoonheid voor de geloofsaandacht van Zijn volk zal gegeven worden.

2. Maar nu staat ons verder te letten op de tijd, wanneer deze belofte zal worden vervuld. Of dat zal zijn hier in de tijd, dan of het zal zijn ten jongsten dage, en in eeuwigheid, want beide kan hier verstaan worden, en beide zal het ook geschieden, hier door het geloof en ten gene dage door aanschouwen, zelfs met de ogen des lichaams. Toch acht ik dat de zin dezer belofte is spelende op de tegenwoordige tijd des levens, welke vanzelf meebrengt dat het andere volgen zal, ziende op de Joden. Zij zouden Hem zien in de beloften en schaduwen. Ziende op de gelovigen des Nieuwen Testaments: Zij zouden Hem zien in het woord der vervulling.

3. Zien wij nu wanneer deze belofte al haar vervulling, in minder of meerdere mate krijgt; hier merken wij aan dat de ogen der gelovigen de Koning zien in Zijn schoonheid.

a. Als de Heere Jezus zich openbaart in Zijn volheid en gepastheid aan haar ellendige zielen, die in zichzelf vol van gebrek zijn, en dat wel in de gepastheid:

1. Van Zijn liefde om haar ziel te overwinnen, dat zij met David mochten kunnen zeggen: "Hartelijk zal ik U liefhebben Heere mijn sterkte." Door deze Liefde wordt het liefdeloos hart overwonnen, want het is geen afhankelijke liefde van een ander, maar een volheid van onafhankelijke liefde, die alles met liefde vervullen kan. Toen de bruid deze Liefde en de Koning in Zijn schoonheid zag, riep zij daarover uit: hoe schoon is Uw uitnemende liefde! Zo ook in de volheid en de gepastheid Zijner verdiensten, tegen haar schulden, in haar met God te verzoenen, hetwelk Hij door Zijn liefde teweeggebracht heeft voor haar, stellende daarvoor Zichzelf tot een offerande in haar plaats. En zo is Hij een Koning vol van genade en zaligheid, wiens liefelijk aangezicht haar toeroept: "Grimmigheid is bij Mij niet."

2. Van Zijn vrijheid, onafhankelijkheid en almacht. Zij zijn in zichzelf afhankelijk en gans onmachtig, maar Zijn leiding, besturing, bescherming en bewaring is zo gepast voor haar. Zij zien Hem ook in alle deze in Zijn schoonheid, en bij dat gezicht worden zij overwonnen en geraken in alles aan Hem onderworpen, en verstaan die belofte: "haar Ontfermer zal ze leiden." Zij mogen en durven zichzelf dan aan Hem volkomen overgeven, zeggende: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken," Hij, haar Hoofd bezit alles, en zij in Hem wat zij tot haar ganse zaligheid van node hebben, en Hem ontbreekt noch macht noch gewilligheid, om haar niet te begeven, noch met Zijn gunst te verlaten.

b. Zij zien Hem ook in Zijn schoonheid, wanneer Hij Zich aan haar openbaart in Zijn

onmisbare noodzakelijkheid, en dat veroorzaakt bij haar zo een dringende behoefte aan Hem, dat zij met David zeggen: "Mijn ziel kleeft U achter aan." Zij kunnen Hem niet missen, noch uit het oog, gelijk nog veel minder uit het hart. O, Hij is haar die geloven zo dierbaar. Het aanschouwen van Hem in deze, dat bindt haar hart aan Hem zo vast, dat zij Hem niet kunnen laten gaan. Want wanneer Hij wijkt, zijn zij te zwak, om het pad Zijner geboden te lopen, en tegen haar geestelijke vijanden te bestaan.

c. Zij zien Hem in Zijn schoonheid, wanneer Hij zich openbaart als de onveranderlijke en trouw houdende Koning, die het werk Zijner handen niet laat varen, maar die het voor haar ziel zal voleinden, hetgeen Hij begonnen heeft. En daarom vragen zij zulks met vertrouwen: "Versterk hetgeen Gij gewrocht hebt." Zij durven dan roemen: Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Zij zijn en worden daardoor verzekerd, dat het is de onveranderlijkheid van hare Koning, dat zij niet zijn verteerd. Zijn hart blijft altoos even vast in de liefde, die Hij haar toedraagt, want Hij zegt dat bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, spreekt de Heere uw Ontfermer. Daarom al is het, dat zij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw; Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

d. Eindelijk, als Hij Zich vertegenwoordigt in Zijn heerlijkheid op haar ziel, dan zien zij Hem in Zijn schoonheid. O, dan is er niets aan Hem, of het is al begeerlijk voor de ziel, en zij verliest zichzelf daarin. En dan wanneer zij Hem zien zullen gelijk Hij is, wat zullen dan de ogen met dat schoon van die Koning vervuld worden, en haar hart verzadigd van vreugde. Want wat geeft hier een gebrekkige beschouwing door het geloof al een blijdschap in het hart, en daarom zal het volmaakte daar niet bij af te meten wezen, en waarlijk geen oor heeft dat gehoord, en geen oog heeft dat gezien, en het is in des mensen hart niet opgeklommen. Maar ziet, het blijft in belofte en verwachting voor de eeuwigheid bewaard.

Maar daar is nog meer beloofd. Laat ons dat zien in het tweede deel van de tekst.

II. Daar is het, *zij zullen een ver gelegen land zien*, waarin wij hebben te overwegen.

A. Wat dat ver gelegen land is.

B. De belofte en wat zij insluitende is, zij zullen dat zien.

A. Belangende het eerste, daarin zien wij wat dat vergelegen land is, waarin ons aan te merken staat.

a. Wat wij door dat ver gelegen land verstaan. Om ons niet met de letter op te houden, zeggen wij eenvoudig, het is de Hemel, het beloofde Kanan, de bestemde plaats der volmaakte rust voor des Heeren volk, en dit wordt meermalen een land, bij figuurlijke manier van spreken genoemd, gelijk gij weet, dat in gewijde en ongewijde schriften bekend is, en ik acht dat in deze plaats daarop gedoeld wordt. Maar laat ons eens zien.

1. Waarom de Hemel bij een land wordt vergeleken, en dat is:

a. Omdat een land inwoners bevat. Zo ook de Hemel. Die is het land, en de plaats van Gods woning en van de Engelen en de geesten der volmaakte rechtvaardigen.

b. Een land wordt geregeerd door een koning. Zo regeert de Heere ook beide in hemel en op aarde, en al de Hemelingen zijn Hem onderworpen.

c. Een land heeft zijn heerlijkheden, privilegiën en voordelen. Zo ook de Hemel, daar is de heerlijkheid des Heeren, en de zaligheden die van Zijn tegenwoordigheid genoten worden.

d. Een land is de plaats van thuis komen en rusten voor degenen die buiten

hetzelve, als vreemdelingen gereisd hebben, en daar men zijn burgerschap heeft. Zo ook de Hemel, die is de plaats der rust voor degenen die hier op aarde gasten en vreemdelingen zijn. Daar zij haar thuis komen hebben, en waar haar burgerschap is.

2. Maar waarom wordt de Hemel dan *een ver gelegen land* genoemd?

a. Dat ver af is, dat kan bezwaarlijk gezien worden. Zo wordt de Hemel ver genoemd, omdat die plaats der rust zo bezwaarlijk is te zien, en boven het bereik van het kranke gezicht des mensen.

b. Dat ver af is, dat is moeilijk te bereizen. Zo is de Hemel ver af, en de mens valt die reis, het zij langer of korter, bezwaarlijk, en wordt beschreven, wegens de moeilijkheid "een enge weg en nauwe poort."

c. Dat ver af is en van de mensen niet is gezien, daar wordt een denkbeeld van gemaakt. Zo worden er ook veel denkbeelden over de Hemel gemaakt. Eenieder vormt daarvan zijn gedachten, en niemand kan daarvan meer weten, als in de beschrijving over dezelve in het woord des Heeren geopenbaard is, en hem overeenkomstig hetzelve daarvan wordt getoond.

Hoe ver dat ook een land is, als men daar zijn burger- en maagschap heeft, is het verlangen daarnaar uitgestrekt. Zo ook is het met Gods volk. Zij hebben haar burgerschap boven, zij hebben daar haar maagschap, God haar Vader, Christus haar oudsten Broeder, haar Bruidegom en Man, en ook alle haar zusters en broeders, die daar van de gelovigen zijn en verwacht worden, en daar gaan hare begeerten naar uit, wanneer zij aan haar vaderland denken.

b. Zien wij nu nog wat de belofte behelst, als de gelovigen toegezegd wordt, dat hare ogen dat ver gelegen land zullen zien.

Ik ben van dat gevoelen, dat hier het geloofsgezicht in de eerste plaats verstaan wordt, dat daar onder ten andere begrepen is, de tegenwoordigheid in datzelve met een eeuwig zien. Derhalve zien wij hierin:

1. Wanneer dat vergelegen land der eeuwige rust, waar de kinderen Gods erfgenamen van zijn, door hen beschouwd wordt. Ik acht dat zij het dan eens zien, wanneer zij (gelijk een Mozes) van de Heere op Nebo geleid worden, en met de ogen en verrekijker des geloofs, eens in de verte wat mogen zien van de heerlijkheid van dat beloofde land der rust; hebbende daarin het geloofsgezicht als in de verte, een gelovige beschouwing, waarvan zij al zullen worden ontdaan, en wat zij hier zullen laten, en aan de andere kant wat er zal genoten worden. Zulke ogenblikken komen er voor Gods kinderen.

Ik zeg van ogenblikken, om reden dat wanneer zij zulks genieten, dat kan wel niet klaarder afgebeeld worden, dan wanneer gij een mens ziet, die iets in het oog heeft, bij lichte dag, dat voor een ieders gezicht niet klaar is, zo een moet sterk zien of hij zal verbijsterd raken. En het sterk zien houdt hij niet lang vol of zijn ogen beginnen te wateren, en zulks belet hem dat duidelijk te zien.

Evenzo is het gesteld met de gelovigen. Zij zien dan sterk, maar hun ogen kunnen niet uithouden dat vergelegen land lang te beogen. Of gelijk wanneer iemand een verrekijker in zijn hand houdt, hij zal daardoor onderscheidenlijk zien, maar zijn hand wordt moede en de verrekijker begint te beven in dezelve, en hij komt mis te zien. Zo is een gelovige. Hij ziet eens door de verrekijker des geloofs, maar hij zal dezelve niet bestendig daarop gericht kunnen houden, en zijn oog raakt het vergelegen land bijster. Toch zien zij; het is zo kort als het is.

2. Maar de gelovigen zullen het eens beter zien, wanneer zij daar tegenwoordig zullen komen, als de Heere hare aardse tabernakel in dit land harer vreemdelingschappen zal afbreken, en halen haar Boven, daar nu haar hart soms naar hijgt en uitziet. Dan zullen hare ogen die Koning van dat land zien in Zijn schoonheid.

Toepassing

I. Ziedaar geliefden u voorgesteld een belofte aan Gods volk gedaan, daar haar heil in ligt opgewonden, en daar zij zeker vroeger of later deelgenoten van worden, en bij bevinding de zaak leren kennen. Het zou wel wenselijk zijn, dat wij daar allen tezamen onder begrepen waren, en dan zouden de eigenschappen van het zien van deze Koning in Zijn schoonheid ook op onze harten te zien en kennelijk wezen.

II. Maar helaas wat zal het getal zijn, dat daar deel aan heeft, en indien wij oordelen mogen, gelijk wij moeten, uit de uitwerkselen, dan moeten wij bekennen dat daar velen van ulieden nog vreemdelingen van zijn. Ik wil niet zeggen, dat die allen daar vreemdelingen van zijn, welke hedenmorgen, niet zijn geweest aan de tafel des Heeren, noch dat die daar alle deelgenoten van zijn, welke daar geweest zijn. Och neen, maar ik denk, dat er zijn onder degenen die daar niet geweest zijn, welke waarlijk daar deelgenoten van zijn, en daar geweest moesten hebben, en haar moesten hebben onttrekken, en dat tengevolge daarvan de een met afblijven, en de ander met daar te komen zich heeft bezondigd.

III. Maar laat ik de zaken wat meer bijzonderen, naar de vereisten van eenieders staat, hetzij die daar niet of al geweest zijn.

A. Dan eerst een kort woordje tot u die daar geweest zijt.

a. Onder u zijn velen, welke daar niet geweest zijn, uit kracht van uw genadeloze staat, en vervreemding van het leven des Geestes, hetzij dat gij daarin zorgeloos en gerust zijt, of ook overtuigd moogt wezen, dat gij dat leven mist. Uw ogen hebben de Koning in Zijn schoonheid, noch dat vergelegen land nooit gezien, want wat zal een blinde zien en waarlijk daarvan draagt gij de kennelijke eigenschappen, alsmede dat die belofte dus ook voor u niet is.

1. En daarvan kunt gij overtuigd worden, wanneer gij mocht inzien:

a. Dat gij nog van de ware Godzaligheid zijt ontbloot. Want al is het, dat gij moogt hebben, zedigheid en ingetogenheid, toestemming aan de zuivere Religie, en enige kennis daarvan, en uw hart is op het innigst nooit verenigd geworden met God en Zijn dienst, zodat gij uzelf onbepaald en geheel daaraan hebt overgegeven, maar nog verkleefd aan zonde, wereld en uw eigen ik, zodat u de Godzaligheid in hare innigheden een last is. Dat is een teken dat gij vastzit aan de oude banden der goddeloosheid, en daar is geen belofte voor, maar veel meer bedreiging.

b. Wanneer de Koninklijke schoonheid van Christus nooit geen indruk op uw ziel gemaakt heeft, maar dat uw hart altijd ledig van zulks is gebleven, zodat uw ziel door Zijn majesteit, gerechtigheid en waarheid nooit is vernederd voor Zijn aangezicht, en dat het gezicht van Zijn genade en algenoegzaamheid u nooit heeft bemoedigd, en opgebeurd in uw verslagenen staat. Want al denkt gij dat die Koning in genade ziet, en gij hebt Hem nooit gezien in Zijn recht, tot vernedering en onderwerping van uw ziel aan Zijn handelingen, dan is het gezicht van Zijn genade een vals gezicht, want deze Koning wordt niet gezien in de schoonheid Zijner genade, dan door de weg van de schoonheid van Zijn recht te beschouwen. Dus gij hebt Hem

nooit gezien.

c. Wanneer gij dat ver gelegen land, de Hemel, waar Gods volk haar burgerschap heeft gekregen, dan hebt gij het ook nooit gezien, en dan zult gij het zeker ook niet zien, bij deze, zo gij niet in de waarheid verandert, en waarlijk daar hebt gij geen deel aan, - want gij zijt nooit wedergeboren door God, door de Heilige Geest, - gij zijt nooit met de Heere Jezus verenigd, door een zalige ondertrouw des Geloofs, gij zijt nooit één geweest met de ware kinderen Gods. Maar al is het dat gij dezelve voor vromen houdt, gij scheidt u daarvan, want gij zijt van haar vijanden in uw hart, en hebt met haar leven voor God niets op. Gij zijt nooit op deze aarde vreemdelingen geworden, maar zijt daar met uw hart nog thuis, en de Hemel is u vreemd. Want het werk dat daar plaats zal hebben kent gij niet. Gij hebt ook nooit een uitzien en verlangen daar naar, wel eens zodat gij u in smarten voorstelt, dat als gij daar waart, dat gij van dezelve zou bevrijd zijn, maar niet om de lastigheid der zonde, en daarom wat zou gij daar al doen? Gij hebt ook geen lust om hier de wetten en gewoonten der wereld te verzaken, en naar de wetten des hemels alleen te leven.

2a. Nu, gij behoeft u niet te vleien met u voor te stellen dat gij ook een deelgenoot van deze belofte zult zijn. Want waarlijk gij zult u bedrogen vinden. Ook niet omdat gij u onthouden hebt van het Avondmaal des Heeren, alsof gij daarom beter waart, o neen, maar gij moest veeleer denken dat zo min recht als gij hebt op des Heeren Avondmaal, zo weinig recht hebt gij ook op de hemel, en het gemis van het recht tot het ene, moest u een verkondiger zijn van het gemis van het recht tot het andere. En waarlijk gij zult nog datgene bij bevinding moeten leren kennen, hetwelk gij thans nog mist gelijk wij u genoemd hebben, of uw staat is gewis voor de eeuwigheid rampzalig. Och, dat gij nog eens ware indrukken daarvan krijgen mocht op uw hart!

2b. Maar gij die u mede hebt onthouden van het Avondmaal des Heeren en die echter de eigenschappen van genade bezit, en de onderwerpen van deze belofte zijt, hoe maakt gij het tussen de Heere en uw ziel. Had gij Hem gevraagd of gij er vrij van mocht zijn, en hebt gij vrijheid van Hem verkregen? Heeft Hij gezegd dat gij daar niet komen moest? Of hebt gij zulks op uw eigen autoriteit gedaan, en hebt u zo maar terug gehouden? Of is het ook dat gij dacht dat gij niet geschikt waart om daar te komen? Kom, laat ons eens nader zien, of deze daad goed is, of dat het zonde in u is.

I. Heb ik een woord tot uwe onderrichting en vermaning, en dat is:

a. Dat ik u vragen moet, of er ook wat tussen God en uw ziel, of tussen u en uw broeder of zuster ligt, hetwelk u terug gehouden heeft? Indien dit zo is, gebiedt u God dat dit daar liggen moet, of moet gij op Zijn woord u daarvan vrij maken. Wat dunkt u? Gij zegt mogelijk: Ik kan mij daarvan niet vrij maken, daar heb ik genade toe nodig, het is wel, maar zo gij dat ziet, waarom zoekt gij dan geen genade?

Ik denk, omdat de zaak u niet weegt, en gij het onder dezelve, zonder daaronder vermoeid te zijn kunt dragen. Maar ziet, dan doet gij zonde tot zonde, en ziet toe dat gij de schuld niet op de Heere legt, en dat zulke dingen gewis uw ogen benevelen waardoor gij de Koning in Zijn schoonheid niet kunt zien noch het vergelegen land.

b. Of is iemand van daar gebleven uit oorzaak van bekrompenheid des gemoeds, denkende dat hij niet geschikt was voor zo een daad, uit kracht van de banden en duisternis waaraan gij uzelf als gebonden gevoelt, en die gij niet los krijgen kunt, en gemis van die gestalten, die u dachten dat daar bij u moesten zijn, enz.

Maar lieve, wat wilde gij wel hebben? Had gij zoveel niet als dat gij geloven kunt, dat gij zijt een ellendig en diep verloren zondaar, daar geen redding voor is, zo deze Koning niet belieft Zijn hand te leggen aan uw hart? En had gij dan niets voor Hem te

doen? Gij moest juist gekomen hebben met die dingen, daar gij nu reden uit genomen hebt om weg te blijven. Want waarlijk, gij hebt nu getoond dat gij Jezus aan uw hart niet wilt hebben, indien gij het eerst niet in een betere gestalte vindt. En waarlijk, Hij moet en kan het alleen in een goede gestalte brengen. Want daartoe is Hij gekomen, en dat toont Hij in die insetting des Avondmaals, en Zijn dood staat daaronder als ter verzekering van de vrijheid der genade enz.

c. Of is iemand soms afgebleven omdat hij zich niet dadelijk verenigen kan met de Gemeente? Wel, waar moet gij dan naar toe om te voldoen aan dat bevel: Doet dat tot Mijn gedachtenis? Waarlijk, als gij het bij de gemeente niet vindt, gij zijt wel overtuigd dat buiten dezelve van u de zaak niet gevonden kan worden en zo staat gij die ordinantie tegen.

2. Nu gij zult zovelen als gij daar verkeert, niet veel van de zaak der voorgestelde belofte kennen en ondervinden. Want de Koning laat Zich niet zien in Zijn schoonheid, zo Zijn volk in wangestalten, en vooral in onboetvaardigheid, wettische woelingen en ongeloof verkeert. En te meer wanneer daarmede geen vlieden is tot Jezus, om daarvan ontdaan te worden, en Zijn ordinantiën en instellingen worden verzuimd. Och kinderen Gods, gij kunt met deze zaken niet bestaan voor des Heeren aangezicht, zonder dat u uw hart veroordeelt. Ik bedroef mij dan over u om uwentwil, dat daar redenen zijn, waarom dat gij u onttrokken hebt van de Koning, als Hij u riep om Zijn dood te gedenken, en dat gij onder hetzelfde Hem in Zijn heerlijkheid zou zien, benevens het vergelegen land, daar gij naar toe gaat, en dat zo, door uw dwaze praktijken, en bedorven en vijandig hart.

Och! Dat gij nog daartoe komen mocht, om het ongenoegen des Heeren met smart uwer ziel te gevoelen, dat Hij uw plaats ledig heeft gezien. O, of gij niet u zelf meer duisternis op de hals haalt. Ik rade u dat gij eens de weegschaal gaat ophangen, en de reden eens opwegen waarom gij zijt achter gebleven, tegen het bevel van Christus in deze zaak, gij mocht dezelve nog eens te licht bevinden, en het u tot schuld, en een oorzaak van schaamte worden. Want de Heere meent de zaak wel met Zijn volk, maar Hij neemt zulk doen niet in dank van hen af.

Maar gij zou soms zeggen: Gij hecht zo veel aan die uiterlijke plechtigheid.

Maar och, daar zal het niet in bestaan, maar wij moeten inwendig Avondmaal met Hem houden. Maar geliefden, ik hecht er niet te veel aan, de Heere Jezus hecht er veel aan vast. Die zegt: Dat is Mijn lichaam, doet dat tot Mijn gedachtenis. Zolang als gij dat daar niet voor houdt, zolang kent gij de zaak niet in derzelve waarde. En dit is zo zeker dat, indien daar aan uw zijde oorzaken bestaan waarom gij van die instellingen terug blijft, gij zult er ook oorzaken aan vinden waarom dat het inwendig Avondmaal houden met Jezus van u geweerd is. Want zou u de vrijmoedigheid onthouden worden om het teken te gebruiken, en zou Christus inkomen en Avondmaal houden met u? Och, verbeeld u dat niet, zolang als uw ziel niet wordt verbonden aan Zijn eigen ordinantie.

B. Maar dat ik ook nog een woord spreke tot u, die in dit morgenuur geweest zijt aan des Heeren tafel. Hoe is het u daar gegaan? Zijt gij daar als goede gasten op het vlees en bloed van de Zoon Gods, door die Koning onthaald? Hebt gij allen daar ook een bezoek met Zijn tegenwoordigheid en gemeenschap gehad? Hebben uw zielsogen dat vergelegen land ook eens mogen zien, met die toepassing, dat hetzelfde uw vaderland, de plaats van thuishomen was? Is uw verlangen daarnaar ook opgewekt en gaande gemaakt, en uw geloof gesterkt op de toekomstige heerlijkheid, in vereniging met Jezus uw Koning? Zijn er ook nog banden los gemaakt, en hebt gij ook nog wat

losheid van deze aarde gevoeld? Wat zegt gij, of is misschien iemands hart te meer beklemd geworden en in banden geraakt, denkende, och wat heb ik gedaan, heb ik daar uiterlijk in het gebruik dier tekenen te kennen gegeven, dat ik Jezus hart en hand gegeven heb? En mijn hart is inwendig zo dor geweest, o, als ik maar ooit deel aan Hem gehad heb? Of heeft er iemand gezeten met begeerte om de Koning in Zijn schoonheid te mogen zien, en is die begeerte nog onvoldaan gebleven? O, de Heere is vrij om zo te doen. Och, dat Zijn volk op Hem in geloof maar kon wachten. Want Hij is een goedertieren Koning.

Maar gij allen zult zeker in deze genoemde zaken niet delen, gij zult het zeker zo niet ondervonden hebben onder die maaltijd, gij zult zeker allen de Koning in Zijn schoonheid enz. niet hebben gezien. Immers:

a. Gij niet, die daar geweest zijt zonder een begenadigd en levendig hart, en als een geveinsde daar hebt gezeten, en opdat gij u beter kennen moogt in uw staat en toestand, zo zal ik iets noemen van de hoedanigheden die u eigen zijn:

1. Gij zijt het rechte voorwerp niet om de Koning in Zijn schoonheid te zien.

a. Wanneer gij een goed en uiterlijk onberispelijk gedrag hebt, en dat op u zo zeer niets valt aan te merken, zodat men naar buiten u beschouwend, van u zou zeggen dat is een Christen, maar die uw godsdienstplichten niet uit de grond des harten doet, gelijk uw lichaam daar ook aan de tafel was, maar wanneer men uw hart zocht, waar zou men dat vinden Immers niet in het gezicht van de schoonheid dezes Konings, noch van dat ver gelegen land, noch ook in de treurhoek, over de breuk uwer ziel, die Jezus helen moet, noch ook wenende aan de voeten van deze Koning, gelijk Maria, in het zoeken naar Hem, maar mogelijk in uw werk, uw waan, en zelfverheffing, boven anderen, of dat gij gezien, en geteld hebt wie daar waren of dergelijke. En och, zo doet gij daar geveinsde daden.

b. Gij draagt ook geen indrukken op uw hart, waaruit het zou mogen kenbaar worden, dat gij iets van de schoonheid van deze Koning hebt gezien, want waarlijk als gij van deze Koning wat gezien hadt, dan zou gij onder Zijn hand, wegens het gezicht van Zijn hoge majesteit, en uw eigen zondenschuld verootmoedigd zijn geworden, en al uw eigen gerechtigheid zou u ontvallen zijn, en als een misdadiger uzelf bij Hem aanklagen. Zo gij ooit Hem had gezien in Zijn genade en barmhartigheden, gij zou uzelf ganselijk verliezen in Hem en op Hem leren betrouwen in verloochening van uzelf, en alle eigen kracht. Maar hiervan zijt gij nog vreemdelingen en gans onkundig.

c. Gij hebt ook geen deel noch gemeenschap met de burgers van dat ver gelegen land, en zijt nog hier een burger en inwoner met geheel uw hart, en kent het leven van Boven niet. De wetten des Heeren zijn u niet lief en dierbaar, maar gij bemint meer de gewoonten van de wereld, en de wetten der zonde van uw eigen natuur. En och, zo een vreemdeling van de rechte zaken te zijn met uw hart, en dan nog verbeelding te koesteren dat gij een christen zijt, wat is dat naar.

2. Ik moet u zeggen, allen daar het dus mede gesteld is, en het hebt durven bestaan om aan de tafel des Heeren te naderen (en daar te gaan zitten onder de kinderen Gods, en uw hand te leggen aan het brood der kinderen, aan de tekenen van Jezus dood, en daar hebt betuigd, dat gij geloofde dat gij een ellendig en verloren zondaar waart in uw eigen schatting en niet anders kon gezaligd worden dan alleen door de genade Gods in Christus), dat gij u tegen de Heere en uw eigen ziel, niet in het gebruiken van de tekenen en zegelen der genade, maar in het onwaardige en zondige van uzelf daar in en onder hebt bezondigd. O, gij hebt Gods toom over u verzwaard, en hebt uw arme

ziel geweld aangedaan. Gij hebt daar in het gebruik van die tekenen als gezworen dat gij een verzaker zou zijn door de genade, van hetgeen tegen Hem is en dat bestrijden, en dat gij het met Hem, Zijn volk en Zijn zaak zou houden, en ziet uw hart zegt recht anders. Gij verzaakt Christus, doordien gij er een formeert uit uw plichten, en Zijn volk doordien gij met haar geen gemeenschap maakt, en haat om haar gebrek, (zoals uw voorgegeven is) ware het niet om haar Godzaligheid en Zijn zaak, doordien gij u daarover niet bekreunt of zij drijft of zinkt Gij zijt een liefhebber van de wereld, dat toont gij door derzelver gemeenschap te zoeken en naar hare gewoonten te leven. Ziet eens of dit zo niet is, en bedenkt mensen, wat gruwel dat gij in de ogen van die Koning moet zijn door al zulk doen, met zo een geveinsdheid. O, gij hebt daar niets gehaald dan een zegel op uw verdoemenis, een verzwaring van uw oordeel dat gij in zulke staat te wachten hebt.

Och mensen, mocht gij nog eens leren inzien uw diep verloren staat. Och, kostte u dat nog eens kermen bij de troon der Genade, en zag gij nog eens de schoonheid van Koning Jezus in Genade, en leerde gij daar uw heil zoeken in Geest en waarheid!

b. Maar kinderen Gods, hoe hebt gij het daar gehad? Kunt gij ook de genoemde zaken op u zelf toepassen?

1. Mogelijk dat er zijn onder u, die geen rechtstreekse toepassing van die zaken op zichzelf durven maken, wegens de tegenwoordige bekommring des gemoeds, zeggende bij zichzelf dat zij de Koning in Zijn schoonheid niet hebben mogen beschouwen.

a. Mogelijk dat sommigen daar geweest zijn, met een gesloten hart, welke zichzelf veroordelen wegens de ongestalte hunner ziel daar zij in denken te zijn, en die nergens konden inkomen. Laat ik u een woord zeggen. Zijt gij daar wel afhankelijk, en als een onwaardige bij uzelf gekomen, en hebt gij deze Koning wel recht vrij gelaten van u? Hadt gij misschien ook een hoge verwachting op deze of gene voorgaande gesteldheid, die niet was rustende op Zijn onafhankelijk welbehagen, daar gij u nu in teleurgesteld vindt? Hebt gij ook uzelf voorgesteld een zekere mate van gewicht, van deze Koning in Zijn schoonheid, wanneer het u dus of zo ging, dat gij dan ook zou geloven, dat u de Heere daar zegende? En is u dit alles voorbijgegaan? Wel, dan hebt gij nog juist geen reden om uzelf te veroordelen, want mogelijk dat het u veel nuttiger is, dat gij daar in uw verwachting zijt bedrogen, dan dat gij daar in bevestigd waart, en dat inzonderheid, wanneer gij daaruit moogt leren hoe vrij de Heere is, die daar doet wat Hem behaagt, en niet antwoordt van een Zijner daden. Hoe afhankelijk dat gij zijt van Zijn bedelingen, zodat gij niets ontvangen kunt, dat u niet wordt gegeven. Hoe dat gij af te zien hebt, van alle gestalten, in enige zaak te verwachten, maar hoe dat het al in Zijn hand en vrijmacht behoort gegeven te worden. O, dan zou het u van achteren nog tot zegen kunnen wezen.

b. Mogelijk dat er ook zijn, bij wie gevonden werd een gevoelig gemoed, onder besef van schuld en snoodheid der zonden, en banden des harten, en die uit die lage gestalte op zagen naar Boven, en hoopten dat zij meer van de Koning zouden zien in zo een gestel, maar die echter niet meer hebben bevonden, en daarom veroordeeld staan omtrent die gesteldheid, of dezelve wel van de rechte natuur is geweest. Maar och, geliefden, gij hebt zeker al iets gezien van de Koning in Zijn schoonheid, anders was uw hart zo laag niet gezonken als het nu gezonken is, want op het gezicht van Zijn Majesteit wordt alleen onze ziel verootmoedigd. Maar wat gaat u dat aan wat die gesteldheid geweest is, vraag uzelf veel liever af of gij dadelijk gelooft, dat gij die ellendige zijt, en dat er geen ander remedie is, waardoor gij gered en gezaligd kunt worden, dan Jezus alleen, en leg u dan zo voor Hem neer, als een die niets anders kan

noch wil, dan alleen door Hem geholpen worden, en zoek werkzaam te zijn met het Avondmaal, opdat gij daaruit leren moogt hoe vrijwillig dat Hij Zijn volk lief heeft, en voor haar, die zulke ellendigen zijn, de tekenen Zijns doods, daarvan ten bewijze heeft ingesteld, als panden Zijner liefde, opdat uw geloof daardoor zou gesterkt worden in Hem, en laat Hem toch vrij van uw ziel, maar houdt tegen al uw ellende aan die belofte vast, dat uw ogen de Koning zullen zien in Zijn schoonheid, ja, dat zij een vergelegen land zullen zien. Zo zou u de zaak van achteren nog dierbaar kunnen zijn.

c. Mogelijk dat er ook geweest zijn, die wel eens een gezicht van de Koning in Zijn schoonheid gehad hebben, maar wier oog thans donker is, zodat zij daarvan niets zien kunnen, die niet durfden afblijven, en nu denken dat zij daar niet moesten geweest zijn. Want wanneer het nog eens op de zaak zal aankomen, als dan nog alles maar geen valsheid zal worden bevonden.

Och vrienden, wat is dit een onnodig werk om met uzelf te disputeren, over een voorgaand gezicht van deze Koning, en of gij Hem wel recht gezien hebt, vraag uzelf veel liever eens af of gij niet kent het werk van een dadelijke zielsvernedering onder de indruk, welke op uw hart was van uw diepe ellende. Zo gij dat niet durft ontkennen, besluit dan dat gij de Koning gezien hebt in Zijn majesteit, gerechtigheid en heiligheid, want daardoor wordt zulk een gesteldheid veroorzaakt. Vraagt eens of gij uzelf nooit hebt verloren in volle algenoegzaamheid van de Heere Jezus, en u volkomen aan Hem durfde en kon overgeven en toevertrouwen met al uw ellenden? En zo dat bij u gevonden is, dan is zulks een bewijs, dat gij de Koning gezien hebt in Zijn liefde, barmhartigheid, genade, en waarheid, want daardoor wordt zo een gesteldheid veroorzaakt, Maar het was nog veel beter voor u, dat gij in de weg met uw gedurige afhankelijkheid en gebrek u bepaalde, en daar op Zijn woord wachtende zijt om Hem te zien, daar waar zich deze Koning vertonen wil, niet terstond van daar gaan als gij Hem niet ziet, en zoeken of gij Hem ooit recht gezien hebt. Nee, maar wacht op Hem in het midden uwer ellende, want in de weg der Godzaligheid is het, uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid enz. Is het dan niet hier dan zal het eerlang zijn, want Hij verbergt Zich niet eeuwiglijk, daarom gedenken wij Zijn dood totdat Hij komt, en Hij verbindt Zich in Zijn liefde, en zo gij het in hetzelfde aan Hem moogt doen. Ziet Hij houdt trouw, en dat zal u binnen brengen.

2. Maar daar zullen er mogelijk ook zijn die wat van de Koning in Zijn schoonheid hebben mogen zien en van dat vergelegen land, en waarlijk daarvan hebt gij wat mogen zien:

a. Die daar bepaald zijn geworden bij de beminnelijke gepastheid van Koning Jezus voor uw ziel, en hebt mogen geloven, dat Zijn liefde tot u was, en Hij dezelve aan uw ziel heeft bewezen, in de schoonheid van Zijn dood ter betaling van al uw schulden, en de heerschappij Zijner genade door de Heilige Geest om uw ziel te leiden, te verzorgen, te bestieren en te bewaren, en dat Hij als de onveranderlijke en de getrouwe in Zijn liefde, niet moede wordt, waarvan Hij verzekering geeft aan de ziel, door en met Zijn zalige en geloof versterkende liefdetekenen. Ja, wanneer ge daarbij geloven moogt dat gij, hoe kwalijk ook gesteld wegens schuld en verdorvenheid, dat ge echter in de schoonheid van deze Koning, deze betuiging kon dragen: *Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin, en daar is geen gebrek aan u.* Ja, ge hebt nog meer mogen genieten, wanneer ge daar hebt mogen ontvangen een gevoelige blijk van Zijn genadige tegenwoordigheid. Ja, dat de Koning zich in al Zijn beminnelijke schoonheid aan uw ziel te zien gaf, waarin dat ge uzelf mocht verliezen, uzelf onwaardig schattende zo'n grote genade waartoe ge boven zoveel anderen zijt verwaardigd geworden. O, dat betaamt u zo gedurig.

1. Uw wonderbaar voorrecht te beschouwen, dat u ten deel is gevallen, dat ge een burger en huisgenoot van God mag zijn en dat ge dat deel ook met toe-eigening voor uzelf mag kennen.
2. Om onder de indrukken van deze Koning te wandelen en te tonen dat ge Hem vreest en hier beneden een vreemdeling zijt, en dat uw reis is naar het vergelegen land.
3. Het betaamt u ook, om gedurig iets te vertonen dat ge indrukken draagt van de Koninklijke hoogheid van de Heere Jezus in uw hart en kentekenen van uw hemels burgerschap in dat vergelegen land dat boven is.
4. Gedenkt ook dat ge in dat alles afhankelijk zijt van de Heere, en dat de kracht van Zijn Geest in u werkende, dat alleen kan en moet doen, wanneer gij Zijn dood zult kunnen betrachten naar Zijn welbehagen.

b. Maar kinderen Gods, ge zult nog meer van de heerlijke schoonheid van uw Koning zien. Alles wat ge tot nog toe van Hem gezien hebt, dat zijn maar als flikkeringen, maar niet het volkomene. Het is waar, het kan uw hart reeds hier met vreugde vervullen en wonderbare indruk maken op het gemoed, wanneer ge die Koning eens mag zien, en dat vergelegen land beschouwen. Maar o, wat zal het dan zijn als ge Hem zonder zonde volmaakt zult zien en voor eeuwig in Zijn tegenwoordigheid zult zijn, en in dat vergelegen land zult aankomen, waar u deze Koning reeds verwacht. En, o wonder, Hij laat ons hier ook niet in het onzekere van de zaak, neen, maar benevens dat Hij ons zulks toezegt in beloften, geeft Hij gewisse tekenen van Zijn genade, die Hij gestadig onderhoudt, om ons geloof in die belofte te versterken en ons van Zijn liefde te verzekeren. Hij mocht ons ook zonder dezelve laten zijn.

Maar nee, Hij heeft Zijn instellingen achter gelaten toen Hij naar de hemel is gegaan, opdat Hij Zich in dezelve met Zijn majesteit, genade en Geest zou vertegenwoordigen, totdat Hij wederkomen zal, om ons tot Zich te nemen in de heerlijkheid. En dat is bijzonder het Heilig Avondmaal.

O, zo gewis als wij hier door het geloof met Hem verenigd zijn, en Hem zelfs genieten in de tekenen, zo gewis zullen wij Hem genieten in de hemel. Och, dat wij dit gedurig mochten gedenken.

Nu, kinderen Gods, de Heere Jezus verzeker ons hoe langer hoe meer ook door het genoten Avondmaal, ons versterkende in het geloof, en doe ons op die belofte zeker staat maken. *Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid, zij zullen een vergelegen land zien. Amen.*

3. EN WORDEN OM NIET GERECHTVAARDIGD UIT ZIJN GENADE DOOR DE VERLOSSING DIE IN CHRISTUS JEZUS IS

Romeinen 3: 24, *En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is.*

Geliefden, is er niet machtig veel spraakverwarring onder de mensen in onze dagen over de religie? Maar zou er wel veel kennis zijn van de ware religie in hare voortreffelijkheid? Zou niet het tegenwoordig zogenaamd Christendom vol zijn van een zeer grote onkunde omtrent dezelve? Dit is zeker, daar is meer spraak over dan kennis van de zaken in waarheid, want ik denk niet dat men mij beschuldigen zal van dwalen in mijn begrip, wanneer ik zeg, dat indien de natuur der religie in deszelfs gronden en uitwerksels meer bekend was, dat ook dan dezelve meer ware liefhebbers zou hebben dan ze thans kan vinden onder de mensen. Een bloot gesprek laat het hart zonder liefde tot de zaak, maar de ware kennis van dien zal ons van liefde tot dezelve niet ontbloot laten blijven.

Ook is het zeker, waar de religie gekend wordt in haar natuur en uitwerking, daar wordt zulks openbaar uit de staat en werkzaamheid van haar kenners, want de religie bevat in zich twee bijzondere gronden in de hoofdzaak.

De eerste is de allervoortreffelijkste grond van troost in leven en sterven, en de andere is het volstrekke gebod van een heilige wandel voor God. Waar deze zaken grondig gekend worden, daar hebben die dit gevolg bij dezulken dat hun ziel geenszins is ontbloot van onbedrieglijke troost, welke zich ontdekt in de wegen welke God met hen houdt aan het gemoed en heiligmaking in de wandel, en waar deze zaken worden gemist, daar ontbreekt de ziel der ware religie, want dezelve moet in kennis en in wandel naar de voortreffelijke zaken afgemeten worden.

Nu, geeft er acht op, indien met de belijdenis van de gronden de religie aan uw eigen hart niet vergezelschap gaat de troost aan uw gemoed en de heiligmaking in uw wandel, dan is er bij u een breuk in de praktijk van uw godsdienst. Al is het dat uw belijdenis van de gronden derzelve naar de letter zuiver is, de kennis welke er bij u is van de gronden der godsdienst is maar een zaak welke van u als een historie wordt bevat. En onder dat alles blijft uw hart koud als een steen, indien de dadelijke vereniging uwer ziel met de gekende zaak, niet uit deszelfs uitwerksels zo in troost naar binnen en in heiligmaking van uw wandel naar buiten geopenbaard wordt. Dan vergenoegt men zich ook niet met de naam, maar dan zijn de begeerten der ziel uitgestrekt tot gewaarwording van de waarheid en kracht der zaak

Wanneer dan de zaak alzo van ons zal worden gekend, dan zullen wij tot het bezit van twee weldaden van het Genadeverbond in Christus, door de krachtadige werking des Heiligen Geestes moeten gebracht worden.

Dat is Rechtvaardigmaking en Heiligmaking, gelijk ook de dichter van Ps. 32: 2 welke wij zongen, deze zaken aan elkander verbindt. Het eerste maakt de strafschuldige zondaar vrij van de schuld en straf der zonde voor God zijn Rechter en geeft dezelve het volmaakte recht op de Hemel, in Christus, hoewel zulks door de overtreding tegen God eeuwig verbeurd was, waarin zijn grond van zalige troost in leven en in sterven als buiten zichzelf opgesloten ligt.

Het tweede (welke als een gevolg en zeker kenmerk van de zekerheid en waarheid der rechtvaardigmaking daaruit voortvloeit) is de heiligmaking, die verbreekt de heerschappij der zonde en doet de gerechtvaardigde zondaar met lust en liefde wandelen naar de geboden van God, die zijn Vader in Christus geworden is, zodat

derhalve de grond van alle dadelijke troost en zaligheid en de weg (als een gerechtigde op dezelve) tot de bezitting van die in volmaaktheid te komen, in deze zaken volkomen vervat zijn.

God heeft deze zaken in de orde des heils tezamen gevoegd, en wanneer de mens, in het een en ander te verloochenen, of dezelve te scheiden in belijdenis of praktijk bezig is, dan wordt hij openbaar een verbreker te zijn van de samengevoegde dingen en een loochenaar van de ware godsdienst, want de mensen verbeelden zich God te dienen en religieus te zijn, wanneer zij met hun mond de Heere Jezus als Zaligmaker belijden en een deel ongelovige en wettische plichten hebben tot hun grond, zonder dat zij naar binnen keren met de zaak, om onderzoek te doen, of zij wel ooit de voortreffelijkheid van de godsdienst in haar gevolg van rechtvaardigmaking in Christus, buiten zich, tot hun vertroosting gezocht hebben, en zulks de invloed op hun ziel doet gelden, tot een Godzalige wandel, in heiligmaking, om daarmede in verloochening van alle verdienstelijkheid, hun vrijmaking voor God te betonen. Ik wens in dit morgenuur met ulieden de grondslag van des christens enige vrijmaking voor God, als een van de voortreffelijkheden der ware religie, te overwegen.

Tussenzang: Psalm 130: 1 en 2

Tekst: Romeinen 3: 24

En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is.

Daar is in de praktijk van vele mensen (van welke men naar de aard der liefde moet geloven, dat zij geen vreemdelingen zijn van het werk der genade in hun hart) die tweeledige misslag, zoekende hun rechtvaardigmaking en troost uit hun heiligmaking te bevorderen, uit de hebbelijkheden welke in hun ziel openbaar geworden zijn, door ontvangen genade. Hetwelk blijken kan- eerst uit die samenspraak welke velen met zichzelf houden in welke zulke en dergelijke redeneringen samengaan.

Zij zeggen: indien ik genade had ontvangen van de Heere, dan moet ik in mij bevinden een rein hart, een ernstige lust in de dienst van God, onvermoeide ijver, liefde tot de betrachtning van Gods bevelen, een recht vernederd en ootmoedig hart enz. Maar helaas ik vind het recht tegenover dit alles gesteld. Ik kan niet geloven dat ik genade zou ontvangen hebben van de Heere. Hier ontvalt alle moed en troost, want zij kunnen geen gelijkvormigheid tussen hun hart en haar gesteldheid bevinden, en de zaak welke zij veronderstellen, dat genade aanvankelijk onafscheidbaar tot haar gevolg heeft, metende dus de bron van hun troost naar de gestalten des gemoeds, zoveel gevoel van genade werk van binnen in hun schatting, zoveel troost; maar hoe meer die werkzaamheden afzakken, hoe minder troost.

De verkeerdheid uit deze zaken dubbel kenbaar, ligt hierin opgesloten. Eerst, dat Christus in Zijn onmisbare noodzakelijkheid, met de blijvende invloed van Zijn levendmakende Geest, zo nodig tot iedere daad van troost en reinigmaking, wegens de toepassing door Hem en de omhelzing door het geloof Zijns volks van de rechtvaardig- en heiligmaking Zijns bloeds niet gekend wordt volgens Zijn eigen getuigenis: Zonder Mij kunt gij niets doen. En het andere van deze verkeerdheid is, dat zo een troost meer gewicht legt op zijn gestalte ten goede, welke op deszelfs hoogste waarde genomen, maar vruchten der genade zijn, dan op de regel van het Evangelie, daar het niet is: Indien gij zulk of zulk een gestalte hebt, maar die in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven, door welke handel niets anders gedaan wordt,

dan rechtvaardiging te zoeken in zijn wandel uit zijn werk, maar niet als een in zichzelf dood en doemschuldige, zonder werk in Christus voor God.

Tweeërlei schadelijk gevolg heeft zo een handel voor degenen die daarmee omgaan. Eerst, het gemis van een wezenlijke en bestendige troost, en ten andere een krachteloze ziel om in verloochening en haat tegen de zonde te strijden en om met zeer nauwe liefdebanden verbonden te zijn aan God (in Christus) en verenigd en onderworpen te zijn, met en aan zijn heilige wil en welbehagen. Och, dat dezulken dit konden beseffen, en hun praktijk een zalige geloofshandel werd. Dat God de zondaar om niet rechtvaardigt en dat door geloofsomhelzing met zijn hart te beamen, doet de ziel zinken in zijn eigen niet voor God en legt een dadelijke band van liefde om de lendenen van zodanige, waardoor zij met een hijgend verlangen, gedrongen door de liefde uitziend worden gemaakt, om ontdaan te worden van de heerschappij der zonde, van welke schuld en straf hun God door genade in Christus ontslagen heeft. Ja zulken vergeten hetgeen dat achter is en strekken zich tot hetgeen dat voor is; en jagen naar het wit tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus onze Heere. Wanneer Christus in zijn verdiensten door een recht levendig geloof, meer gezocht en omhelsd werd, als een enige troostfontein, dan zou er meer dadelijke kracht uit die grond tot heiligmaking gevonden worden.

Onze voorgelezen tekstwoorden zullen ook tot de ontwikkeling dezer zaken aanleiding geven.

Doch alvorens ik die open, wil ik u eerst iets van de inhoud van deze brief van Paulus aan de Romeinen zeggen, in welke wij vier hoofdzaken vinden.

Ten eerste een opschrift vervuld met bijzondere nadruk, waaronder begrepen is van vers 1-7 in het eerste hoofdstuk.

Ten andere een gunstvolle inleiding, welke ook gunst innemend is, en dienstbaar om de weg te banen, tot de zaken welke in de inhoud van deze brief vervat zijn, welke beschreven staat van vers 8-16, het eerste gedeelte in het eerste hoofdstuk.

Ten derde de inhoud van de brief van het 16e vers tweede deel in dat eerste hoofdstuk, tot hoofdstuk 15 het 14e vers, welker deel wij ogenblikkelijk iets nader zullen ontwikkelen.

Ten vierde het besluit van de brief van vers 14 van het 15e hoofdstuk tot aan het einde van de brief, vervattende enige particuliere zaken, groetenissen en zegenwensen.

Belangende de inhoud van deze brief, daarin beschrijft de Apostel:

Ten eerste de staat des mensen in zijn ellende en rampzaligheid; hetwelk hij staaft met vele krachtige redenen, tonende dat die staat van ellende zich over allen uitstrekt, zowel joden als heidenen daaronder begrepen zijnde, zoals gij de inhoud der zaken kunt vinden van hoofdstuk 1 vers 18 tot hoofdstuk 3 vers 20, nadat Paulus bewezen heeft in vers 16 tweede deel en vers 17 van het eerste hoofdstuk, de onweerstaanbare uitwerking des Evangeliums door de kracht des Heiligen Geestes voor de gelovigen.

Ten andere vinden wij een krachtig betoog van de weg der verlossing voor de zondaar, uit genade door de verlossing en opbrenging van het rantsoen van de Heere Christus, hetwelk aan de zondaar uit vrije genade wordt toegepast, tot zijn rechtvaardigmaking voor God, hetwelk door de Apostel beschreven wordt in deszelfs grondmanier van toepassing en deszelfs vruchtgevolg, zo in heiligmaking als in vertroosting in de uitgebreidheid der zaak van hoofdstuk 3 vers 21 tot hoofdstuk 11 vers 36 ingesloten.

Ten derde ontwaren wij voorts een zoete aandrang van de Apostel tot een Godzalige wandel, gepast voor de verlost zondaar ter betoning van deszelfs ware dankbaarheid,

welke zaak vervat is in onderscheidene liefdedaden hetwelk alles aangewezen wordt van hoofdstuk 12 tot hoofdstuk 15 vers 14 ingesloten.

Zoveel is genoeg om aan te wijzen de zakelijke inhoud van de brief, en uit het aangevoerde kan ons blijken, dat de stof in de afgelezen tekst vervat, begrepen is in dat gedeelte van de brief, waarin de Apostel de grond van des zondaars genadige verlossing ter neerstelt, of zo het beter gezegd mocht zijn, het regelrecht betoog van de leer der rechtvaardigmaking des zondaars voor God, voorgesteld in een beknopte reden. Hoofdstuk 3 vers 21 tot het einde van dit hoofdstuk, in hetwelk mede onze tekst begrepen is, welke woorden hoofdzakelijk insluiten, een korte som van de rechtvaardigmaking des zondaars voor God, zonder enige oorzaak van des mensen zijde, alleen naar het soevereine en vrijmachtige van Gods genadehandelingen, om Christus genoegdoening gewrocht, zoals de woorden tonen: En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade door de verlossing die er is in Christus Jezus.

Naar aanleiding van welke inhoud ik met uw aandacht mij denk te bepalen in de verklaring daarvan, bij twee hoofdzaken.

- I. Bij de grondwaarheid gelijk die zich hierin vertoont.
- II. Bij de betrekking welke die waarheid heeft tot het voorgaande.

VERKLARING

I. Belangende de eerste zaak, inhoudende de grondwaarheid gelijk dezelve zich in de tekst vertoont, zullen wij eerst verklaren en tot dat einde overwegen:

- De weldaad aan een schuldige zondaar, door God eigen gemaakt, wordende hier genoemd: *Wij worden gerechtvaardigd.*
- En dan welke de oorzaak van die weldaad is, hetwelk ontkennender en bekennder wijze wordt voorgesteld in de woorden: om niet uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is.

Belangende dan de weldaad van rechtvaardigmaking, daarin zien wij vooreerst:

A. De betekenis der woorden, rechtvaardig en rechtvaardigmaking Doch ik wilde, alvorens ik daarover begin te handelen,

a. Iets vooraf zeggen, belangende een algemene zaak, en die is, dat ik thans voornemens ben in de verhandeling dezer stof vele dingen voorbij te gaan, welke ik oordeel meer onnodig en overtollig te zijn, in de verhandeling van dit zo gewichtig en fundamenteel leerstuk, hoewel dat vele oude godgeleerden zich aan het aanhalen veler zaken afgesloofd hebben, waarmede zij de waarheid van dit punt voor de eenvoudige bevassing meer verdonkerd, dan licht bijgezet hebben. Waarlijk, er zijn hele boekdelen over geschreven, daar men een gehele week aan zou moeten besteden, dezelve te doorlezen.

Ik veracht daarom het werk als werk niet, dat zij verre, maar veel meer wil ik het aanprijzen om te onderzoeken. Maar ik ben van oordeel dat ze geenzins ten behoeve zijn in het algemeen onder des Heeren volk, om op een duidelijke manier dat leerstuk in hare klaarheid te ontwikkelen, en daarenboven zijn er zeer uiteenlopende denkbeelden openbaar onder hen over dit leerstuk. En helaas, de kwestie zit niet in de zaak als zaak, maar in de omstandigheden van die, waarmede velen de zaak bezwaren en niets tot opheldering vordert.

b. Laat ons dan overgaan tot de zaak zelf, waarin wij zien:

1. *Wat het woord rechtvaardig betekent.*

Zulks wordt bekwapelijk uitgedrukt wanneer wij zeggen, dat wanneer het woord wordt toegeëigend aan een persoon, dan drukt het uit in de scherpste zin, vrij te zijn van de schuld en straf der zonde, zodat tegen dezelve geen beschuldiging met enig recht kan baten, tot deszelfs veroordeling, maar te zijn boven het bereik van de verdoemende kracht van al datgene dat de overtreder en schuldenaar strafbaar maakt, bevrijd tegen al de aanklachten door hetgeen waarin hij rechtvaardig is, welke gelden tegen de onrechtvaardigen, waarop ook Paulus doelt, zeggende van de rechtvaardigen: zo is er dan geen verdoemenis voor degenen die in Christus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.

2. Hieruit blijkt van zelf dat het woord rechtvaardigmaking insluit: een vrij verklaren van de schuld en straf der zonde, waarin de gerechtvaardigde het recht ten eeuwigen leven toegewezen wordt. Zodat wij daar nooit door verstaan een instorten van de deugd van rechtvaardigheid in het schepsel, waardoor hij boven de vergeving zijner schuld door dezelve bekwaam zou zijn te, leven in een heilige wandel naar de regel der wet voor God, en alzo zijn eigen rechtvaardigheid voor God zou bouwen, door zijn eigen werken, zoals het Pausdom tracht te beweren, hetwelk wij tegenspreken als gans ongegrond te zijn volgens het woord van God.

Want behalve dat dit in strijd is met het verband van onze tekst, zo blijkt dit ook een leugen te zijn, nademaal ons de Apostel leert dat door de werken der wet, geen vlees voor God gerechtvaardigd zal worden, maar dat alle mond door dezelve gestopt wordt, en de ganse wereld onder de schuld besloten zijnde, voor God verdoemlijk zij, Rom. 3: 19, 20. Want de wet heeft geen kracht om de zondaar voor God te rechtvaardigen, en de mens de belofte des levens toe te eigenen, nademaal de wet door het vlees krachteloos geworden is.

Derhalve verstaan wij alleen door dit woord; de verklaring welke God in Christus door de belofte des Evangeliums gedaan heeft, bestaande in een volkomen ontslag van de schuld, en verbintenis wegens de zonde en een toewijzen van een volmaakt recht op de Hemel, het volmaakte leven der gelukzaligheid, waarop Paulus ziende, zegt: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt, wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods zit, Die ook voor ons bidt Rom. 8: 33, 34. Doch de zaken zullen ons vanzelf nader blijken, bij de overweging der dingen welke ons nog ter behandeling over zijn.

B. Laat ons dan overgaan om te overwegen *de zaak, welke in de weldaad der genadige rechtvaardigmaking liggen opgesloten*, waarin wij vinden.

a. Een verbloemde zaak welke bij manier van leerspreuk onder zulke bewoordingen is voorgesteld, waaronder de rechterlijke handeling Gods omtrent de strafschuldige zondaar voorkomt, als ontleend van de handelingen welke plaats hebben in vierscharen, en rechtzittingen, zodat de handelingen Gods met uitverkoren zondaars in de Vierschaar des Hemels enigszins te zien is in de zuivere handelingen van rechters met sommigen op aarde, hetwelk ons nader kan blijken.

b. Wanneer wij deze zaken bij de stukken in deszelfs eenvoudige klaarheid gaan ontvouwen, teneinde van welke wij aanmerken.

1. Dat God de Vader hier in deze gerichtshandel voorkomt als de grote ontzaggelijke Rechter, welke het recht der geschonden Majesteit en de beledigde Heiligheid des Goddelijke Wezens, tegen de strafschuldige zondaar ophoudt de zonden en

overtredingen door welke deze schrikkelijke wandaden werden begaan, tegen de volmaakte en heilige regel der Wet in aanwijzende, benevens de strafvordering van Gods wraakvorderende gerechtigheid, na de geduchte vloeken der wet, eisende dat de overtreding des zondaars met de vreselijke en donderende uitspraken derzelve, worden gewroken, houdende de schuldigen geenszins onschuldig; maar dreigt alles met de dodelijke slag: Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen. Zo vertoont zich God als de enige Wetgever die behouden en verderven kan.

Deze bevelen en vloeken der Wet benevens de zeer geduchte Majesteit van de Eeuwige God, worden uit het hof des Hemels door God zelf (zover zich Zijn woord uitstrekt) bekendgemaakt aan ons, en worden tegen de ongehoorzamen aangedrongen van Zijnentwege, door Zijn dienaars en gezanten. En nademaal hier eenieder duizenden van ponden schuld heeft, zo erf- als dadelijk, en niets heeft om te voldoen, zo richt tengevolge van zulks, de eis en uitspraak der Wet zich tegen eenieder der mensen, uit kracht van het rechtvaardig en heilig gezag, van het hof der Hemelse Majesteit Gods, onder hetwelk de ganse wereld met mensen van natuur, als verdoemenswaardig en strafschuldig, door het richterlijk oog van God beschouwd en gekend wordt.

2. Dus blijkt dat de zondaar na de verklaring dezer uitspraken in het oordeel Gods als Rechter (hetwelk altijd naar waarheid is) beschouwd wordt, als de grote misdadiger en schuldenaar, aan de gekwetste Majesteit Gods, als de opperste Rechter, en Wreker van Zijn eigen eer. Als een die bergen van schuld in deszelfs grote zwaarte en menigvuldigheid heeft, en geen penning heeft om voor het geheel of ten dele te voldoen, en uit de aard en vijandige natuur, de schuld dagelijks, ja iedere polsslag vermenigvuldigt, zijnde niet in staat om God zijn rantsoen tot verlossing zijner kostelijke ziel te kunnen geven. Ps. 49: 8, 9; zodat hij achtervolgens de schatting des Rechters niet anders waardig is, als om overgeleverd te worden aan de pijnigers en geworpen te worden met eeuwige verstoting van het geringste gunstbewijs Gods, in de eeuwige kerker der rampzalige duisternis, waar wening en knersing der tanden zijn zal, zonder enige hoop te vestigen op enige uitkomst uit die staat, als zullende nooit aan Gods wraakvorderende gerechtigheid kunnen genoeg- doen.

Deze onwraakbare schatting van de hemelse Rechter is nooit van de zondaar met enige schijn van redenen der waarheid te ontkennen, terwijl dat alles dienende is om dit oordeel Gods over de zondaar uitgesproken, te bevestigen, gelijk zulks kan blijken. Want daartoe staat de Wet Gods, gewapend met Gods wraak- vorderende gerechtigheid en vlekkeloze heiligheid, als een vurig zwaard, gewet tot doding van de vloekwaardige schuldenaar, hebbende geen enkele vertoning van medelijden, noch barmhartigheid in zich zonder voldoening voor die ellendige.

c. Daar is des zondaars eigen geweten naar de mate der overtuiging van binnen getuige, dat hij een misdadiger en schuldenaar is tegen God, getuigende tegen hem van zijn ongerechtigheid en stemmende overeen met de Wet Gods.

Daarenboven is hij gebonden en gekluisterd met banden der zonde en ongerechtigheid in dodelijke onmacht, vijandschap en duisternis, achter ijzeren deuren en koperen grendels bewaard als een gevangen slaaf en vazal des duivels, welke hem gevangen houdt tot zijn wil.

Zo is dan de mens een veroordeelde die in het gericht Gods niet kan bestaan en welke op het geringste teken, van de openbaring Gods in zijn geduchte werken siddert en beeft, vanwege dat hij met vreze des doods bevangen is, als een die de dienstbaarheid

der zonde onderworpen is. O afgrijselijke en gevaarlijke toestand, waarin elk mens van nature ligt, als een in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren.

En hierin blijft de mens door ongeloof opgesloten, tenzij dat zijn verlossing als een genadeweldaad van de Hemel aan hem geschonken en geopenbaard wordt. Zodanig is de staat van ieder mens voor God de Rechter der ganse aarde en daar is geen uitnemendheid in de een boven de ander. Wij staan allen zo getekend, en zullen moeten uitgaan als schuldigen en veroordeelden, en een eeuwige vervloeking Gods zijn, tenzij zich genade over ons openbare.

3. Maar hier is een deur der hoop geopend, daar is een gewillige Borg in de plaats van schuldigen getreden, aan welke schuldenaar (zoveel als Gods eeuwige voorverordining of verkiezing derzelve tot zaligheid, een genadige beschikking over gemaakt heeft) van de Vader gegeven zijn van voor de grondlegging der wereld, welke aan die Borg van eeuwigheid in de raad des Vredes zijn opgedragen, om hun zaak op Zich te nemen, en te handhaven, voor de Vierschaar Gods. Om dezelve op Zijn eigen gerechtigheid te bepleiten, teneinde van welker uitvoering Hij ook zegt: *Ik bid voor haar; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt.* Joh. 17: 9. Waarlijk, daar had in eeuwigheid geen rantsoen kunnen gelden, hetwelk had kunnen baten voor de arme zondaar, om hem te verlossen, behalve het rantsoen van deze Borg, maar allen hadden zij onbekwaam geweest, om voor één ziel het losgeld op te wegen, en hadden voor eeuwig moeten verloren gaan, als zijnde het zonder dit rantsoen een afgesneden zaak. Maar de Heere Jezus Christus, de waarachtige God mens, is hier de ingetredene tussen God en de zondaar, zich van eeuwigheid stellende in de presentatie tussen God en de door Hem in Christus uitverkoren zondaar. En voornamelijk is zulks in de dodelijkheid door Hem gedaan, wanneer Hij in het vlees is gekomen, en Zich begeven heeft als des uitverkoren plaatsvervangende Borg in het gericht, toen de Goddelijke gerechtigheid geen uitstel meer leed over de zonde. Hij heeft de schulden op Zich genomen en Zich onder de toom Gods gesteld, en dezelve doordragen, en heeft alzo door Zijn Zelfofferande vervuld de wrekende gerechtigheid Gods, en vordert op dezelve de volkomen verlossing en het ontslag van schuld en straf der zonde, over degenen daar Hij voor voldaan heeft in het Goddelijk gericht, en dat met het hoogste recht op de enige en genoegzame voorwaarde Zijner eigen voldoening.

4. God als Rechter aangemerkt rechtvaardigt niemand dan op grond van deze voldoening. Zelf heeft Hij in de tijd der belofte onder de wet door de terugwerkende kracht van deze voldoening velen gerechtvaardigd van het begin der wereld af, en alzo in de eeuwige heerlijkheid ingeleid, doende hun door het geloof de belofte dezer voldoening van ver zien en omhelzen, welke dus op geen andere grond de zaligheid zijn deelachtig geworden, dan op deze waarop men dezelve thans nog deelachtig moet worden.

De grote Rechter heeft metterdaad en het volste recht (in die tijd en nu) op de aangebrachte en alleen waardige gerechtigheid van de Overste Leidsman der zaligheid, welke door lijden was geheiligd geworden, de uitverkoren zondaar van de schuld en straf der zonde vrij verklaard, en in de belofte het recht ten eeuwigen leven heeft toegewezen, terwijl door de dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid van de Borg en Middelaar Jezus Christus, het handschrift in inzettingen bestaande, dat de zondaar tegen was is uitgewist en heeft hetzelfde aan het kruis genageld, verscheurd en vernietigd. En nademaal hij de zonden gedragen heeft in Zijn lichaam op het hout des kruises, en de zonde daarin veroordeeld hebbende, opdat het recht der wet vervuld zou

worden voor degenen die in Hem gerekend waren, en uit kracht daarvan geloven. En dus ook in dat lichaam mede begraven zijn geworden, in de aarde, zodat hierdoor in Hem de vloek met de schuld is weggeruimd, zo was en is er derhalve niets meer overgebleven dat de in Christus gerekende zondaar met enig recht kon beschuldigen, noch de vrijspraak des Rechters verhinderen, maar hierdoor geeft de Rechter als in en door voldane gerechtigheid volkomen ontslag van schuld en straf, hetwelk van Zijntwege de zondaar als in de belofte wordt toegezegd, en door het getuigenis des Geestes wordt toegeëigend, gelijk wij breder zullen tonen.

5. Maar ofschoon nu wel geweerd is de vloek en straf der zonde, ja alles wat de zondaar als een toornwaardige verdiend had, en de gerechtigheid ten leven verworven is, zo was echter dat onbetwistbare recht nog niet met gegronde redenen bewezen en tentoongesteld. Maar hiervoor heeft ook de Vader, als Rechter aangemerkt, willen zorgen, opdat zulks ook krachtig aan het licht gebracht werd tot welker blijkbare en krachtige vertoning, hij aan de Zoon als Borg, een openbare kwitantie gegeven heeft, ten bewijze van Zijn hoogste genoegen hetwelk Hij neemt in de voldoening van de Borg en kwijtschelding der schulden zijner uitverkorenen, voor welke voldaan was door de betaling met Zijn dood aan de Goddelijke rechtvaardigheid. Deze kwitantie, zeg ik, gaf de Vader aan de Borg als Hij Hem uit de doden opwekte, want Hij zou vanwege de gerechtigheid niet hebben kunnen opstaan van de doden, maar van dezelve gehouden worden, indien aan de gerechtigheid geen volmaakte voldoening, voor de uitverkorenen was daargesteld.

Maar nu is de opstanding van de Borg een levendige verklaring Gods als Rechter, dat van degenen die in de Borg gerekend zijn, niets te eisen valt, en dat gerechtigheid niets ter beschuldiging op dezelve heeft aan te merken, maar dat alles tot de laatste en uiterste penning betaald is, wat de eis en wraak der gerechtigheid van de in zichzelf schuldige zondaar waren vorderende, zodat deswege hier een openbare verklaring is van de vrede Gods met hen die in Christus zijn.

Deze kwitantie wordt door de ten volle in het werk Zijner Borgtocht gerechtvaardigde Middelaar in des Hemels Hof vertoond, en wordt door Hem van dezelve, (daar Hij ten Hemel gevaren en aan de rechterhand des Vaders gezeten is) een volmaakt opschrift gegeven door de uitstorting des H. Geestes, en de verkondiging van het Evangelie opdat dit heil tot aan het einde des aardrijks gehoord zou worden, en zich daarin beroeme het ganse zaad Israëls in de geest, en dat Israël zou weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft. En dat onder de Hemel geen andere Naam de mensen gegeven is, door welke zondaars kunnen zalig worden, dan deze. Want dat de zaligheid in geen Ander is, is naar Hand. 4: 12, zodat hierdoor krachtig betoogd is dat Hij, die overgeleverd is om onze zonden, ook opgewekt is om onze rechtvaardigmaking. O, welk een vrijheid en voldoende rechtvaardiging is die, welke in Christus zijn grondslag heeft. Want zo zij konden vatten hoe rechtvaardig de Borg verklaard is, zo rechtvaardig zijn deze in Hem. Want wij zijn, zegt Paulus tot de gelovige Efeziërs, met Hem gezet in de Hemel.

Alle de tot nog toe genoemde zaken betreffen niet de personeelheid der rechtvaardigmaking, maar alleen de algemene zaak derzelve in de Vierschaar in het algemeen, over een iegelijk zo ver dezelve begrepen zijn, in de ganse menigte der in Christus ten eeuwigen leven verordineerden, gelijk ik ook oordeel dat u uit het gezegde gebleken zal zijn.

Wij moeten derhalve nu verder over gaan tot de dadelijkheid en het personele van de toepassing dezer rechtvaardiging in Christus, waarin ik ten eerste:

Enige verschillende denkbeelden zal oplossen, alvorens ik vertoon hetgeen mijns inziens met des Heeren woord de aller-nauwste samenstemming en overeenkomst heeft. Daar zijn er welker stelling is, een rechtvaardigmaking van eeuwigheid. Doch met deze stelling kan ik mij geenszins verenigen. Want, behalve dat zulks in Gods woord geen grond heeft (waar wij wel vinden van een eeuwige liefde, van voorverordineren, hetwelk duidelijk onderscheiden wordt van rechtvaardigmaken, en dergelijke plaatsen meer) zo komt mij ongerijmdheid in deze stelling voor, want zo daar een rechtvaardigmaking van eeuwigheid bestaat, waarom dan deze daad van de Heilige Geest verzwegen. Waarom wordt de rechtvaardigmaking des geloofs zo uitdrukkelijk genoemd en niet die van eeuwigheid? Waarom worden dan al de zaken (geopenbaard in des Heeren woord), geopenbaard van de eeuwige verkiezingsliefde van God, omtrent de uitverkorenen, gebracht tot de daden, begrepen in het besluit en voornemen Gods, en niet tot de dadelijkheid Zijner werken? Is zulks niet duidelijk dienende om weg te nemen alle onderscheid tussen het voornemen en de daad, welke de uitvoering van het voornemen is?

Hetwelk toch met niet weinig klaarheid in het woord onderscheiden wordt, zodat zulks mij voorkomt, zelfs met de goede rede in strijd te zijn.

- (1) Stelt iemand dat het *in het besluit en eeuwig voornemen Gods bepaald is*, om de uitverkoren zondaar in Christus in de tijd te rechtvaardigen, ik wil terstond bij dat gevoelen het mijne voegen, als gegrond op des Apostels woorden Rom. 8: 30: Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en derhalve verwerp ik met andere recht gereformeerde belijders de stelling van een rechtvaardigmaking van eeuwigheid.
- (2) Anderen zijn er die stellen, de rechtvaardigmaking te geschieden in de tijd en met nadruk op deze manier, en dan te geschieden wanneer de zondaar door de dadelijke geloofsoefening in Christus, Hem omhelzende en toeëigenende door het geloof als zijn Borg en Middelaar, en zeggen dan te weten in wie hij geloofd heeft, met volle verzekering, wordende daaronder gewaar, dat hij door Christus met God bevredigd is, ziende zichzelf voor eeuwig van God zijn Rechter vrijgemaakt en met Hem in een verzoende betrekking gesteld, kunnende nu door de aanneming tot kinderen, *Abba Vader* roepen. Die zulk een stelling hebben, noemen al het werk van zaligmakende overtuiging door de Heilige Geest, en alle uitgangen der ziel door het geloof: toevlucht nemen met schuld en zonde onder het gezicht van Gods rechtvaardigheid en eigen verdoemeniswaardigheid, *toeleidende oorzaken* tot de rechtvaardigmaking, welke plaats hebben in een voor Gods vierschaar gedaagde zondaar in zijn eigen consciëntie of anders voorbereidend werk tot het geloof.

Met deze stelling kan ik mij even weinig verenigen als met de andere, uit hoofde dat dezelve vol ongerijmdheid is, welke niet mogelijk is te verenigen met de natuur en het wezen der zaak, waarover wij handelen.

Dit kan blijken, wanneer wij vragen: Is er geloof zonder rechtvaardigmaking? Is er waarachtig hartewerk van overtuiging, en armoede des geestes, een handelen der ziel met Christus, door wezenlijke begeerten en uitgangen tot Zijn gemeenschap, zonder geloof? Wie heeft er als een verlorene behoefte aan de Heere Jezus en Zijn Borgtochtelijke voldoening, dan die welke geloofd heeft? Indien men vraagt, vanwaar vloeit dat werk van overtuiging en ware

honger en dorst naar Jezus gerechtigheid, is dat de vrucht van de nog in zijn misdaden onder de vloek en wraakvorderende gerechtigheid Gods, dood liggende zondaar. Is het eigen aan zo een om zich te stellen in deze weg en om zo te werken zonder levendmakende genade en de instorting of werking van het waar zaligmakende geloof in het hart?

Op deze vraag zal men neen moeten antwoorden en zo men daartegen nog inbrengen wilde dat zulks een algemeen werk kan zijn, dan moet ik nogmaals vragen: Waar vandaan is het dat de mens in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren, en vandaar een gans onmachtig en doodvijandig zondaar is voor God?

Is het niet omdat hij ligt onder de toerekening van Adams schuld op het ganse geslacht der mensen (welker aller vader hij is) tot verdoemenis, wegens de goddelijke rechtvaardigheid? Kan er nu wel een toelating van God aan zulk een in Adam dood en onder de schuld liggende zondaar zijn, tot een daad van levendig beginsel voor God te bukken? Heerst niet wegens de Goddelijke rechtvaardigheid de wet der zonde en des doods over hem, zolang tot de wet des Geestes des levens in Christus hem vrijmaakt van dezelve? Zodat uit kracht van zulks, als een gevolg vanzelf moet volgen dat geen geestelijke zaligmakende weldaad kenbaar kan worden bij enig zondaar, dan door de toepassing van Jezus gerechtigheid aan hem, tot wegneming van de schuld der zonde, welke de rechtvaardigmaking derzelve is.

Derhalve zo kan de eigenlijke daad van rechtvaardigmaking niet bestaan in de toeëigening van Christus dood door het geloof des zondaars, maar alle weldaad van geestelijk leven, komt in de roeping door de rechtvaardigmaking in, en zijn als zoveel bewijzen van dezelve tot verzekering zijner ziel, dat hij een gerechtvaardigde is, maar geen toeleidende oorzaken.

Want gelijk de dadelijke zonden geen toeleidende oorzaken zijn, om ons voor Gods verdoemeniswaardigen te maken, maar bewijzen van ons verdoemeniswaardige natuur, als liggende onder de toerekening der schuld van Adam, zo zijn ook de door geestelijk leven veroorzaakte werkzaamheden der ziel, geen toeleidende oorzaken om ons te brengen tot de rechtvaardigmaking in Christus, maar bewijzen dat wij in Hem gerechtvaardigd zijn. Want de toepassing van Zijn gerechtigheid uit genade aan ons, is de oorzaak van geestelijke werkzaamheden in de weg van troost en heiligmaking, welke vloeien uit deze bron, maar niet vóór dezelve gaan, om ons derwaarts te leiden, gelijk de toerekening van Adams schuld op al zijn nakomelingen de oorzaak van deszelfs ongehoorzaamheid.

(3) Doch, ik zal mij hier niet langer kunnen ophouden, zulks verbiedt mij de tijd. Daarom zal ik overgaan om mij te bepalen bij een derde soort, welke stellen dat de rechtvaardigmaking, des zondaars voor God, geschiedt in de Vierschaar des Hemels buiten hem (gelijk zulks reeds genoemd is) en dat wel inderdaad:

Wanneer de Heere de zondaar het waar zaligmakend geloof schenkt, en hem daarmee een deelgenoot maakt van alle heilgoederen des genade verbonds, welke door Christus verworven zijn, hetzij langs welke trap van kennis Hem zulks belieft te doen, door welk geschonken geloof de zondaar werkzaam wordt gemaakt met zijn verloren staat tussen God en zijn ziel, lerende zichzelf kennen in zijn eigen schatting als een veroordeelde misdadiger, bij het inzicht in de eis en vloek der wet en de rechtvaardigheid Gods, waarbij zulk een, een

belijder wordt voor God van zijn misdaden, en rechtvaardigt God in zijn hart, met *Amen* te zeggen op iedere vloekspraak der wet, gelovende dat hij die is, welke geen waarde heeft in zichzelf, dan hetgeen hem het geschikte voorwerp maakt tot de uitvoer dier vloeken over hem. *En ook wordt zulk een kennis gegeven op des Heeren tijd van belofte des Evangeliums, welke is een openbaring van Christus in Zijn volmaakte genoegdoening aan de ziel, en door dat heilvattend geloof in Hem aanneemt en omhelst als deelhebbende aan des Borgs gerechtigheid en genoegdoening, in Hem gerekend zijnde, waardoor zulk een in Hem rechtvaardig is,* met welk gevoelen ik mij alleen verenigen kan.

B. Doch ik zal nog enige weinige zaken tot nadere oplossing van de natuur der dadelijke toepassing der rechtvaardigmaking in Christus aan de zondaar, voorstellen, en meteen het reeds genoemde een weinig nader en klaarder uitbreiden. Wij stellen dan vooraf vast, dat de zondaar dan dadelijk gerechtvaardigd wordt van God, wanneer hij door de toerekening van Christus gerechtigheid aan hem het geestelijk leven deelachtig wordt, hetwelk hij door de toerekening van Adams schuld verloren had. Maar nu is de vraag te beantwoorden, of dan de zondaar ook een dadelijke kennis bekomt van zijn rechtvaardigmaking, wanneer hij met deze weldaad bedeed wordt? Om dit te beantwoorden zo zal ik deze punten oplossen. Gelijk de vrijspraak in de menselijke hoven dikwijls niet dadelijk wordt bekend gemaakt, maar tussen beide wel eens enige tijd verloopt, na welke de misdadiger, de voor hem zo heuglijke en blijde tijding zijner vrijspraak ontvangt, en tot kennis van dezelve gebracht wordt, zo verloopt er ook wel eens enige tijd. meer of minder naar het welbehagen des hemelse Rechters, eer dat de in zichzelf doemwaardige en bij zichzelf veroordeelde misdadiger (doch in Christus uitverkoren, en nu dadelijk van God vrijgesproken zondaar) van deze zijn vrijspraak of rechtvaardiging (reeds in het hof des Hemels over zijn persoon gegaan) kennis en wetenschap met bewustheid, en volle verzekering deelachtig wordt. Echter verdient het onze opmerking dat deze vrijspraak verkondigd wordt aan zulk een zondaar, welke door de toepassing van Christus gerechtigheid levendig gemaakt, het geloof geschonken, en hem door hetzelfde dadelijk ingelijfd is, hetwelk tweeledig geschiedt.

Eerst geschiedt dit wel in het algemeen en buiten de zondaar door het Evangelie van Christus, waardoor bekend gemaakt wordt, dat een iegelijk in Christus vergeving van ongerechtigheid verkondigd wordt, waarvan niemand door de wet van Mozes kon gerechtvaardigd worden, en dat een iegelijk die gelooft in Christus, van dezelve wordt gerechtvaardigd door Hem.

Maar ten andere geschiedt die bekendmaking ook personeel en inwendig in de zondaar, doordat de Heilige Geest langs dat woord der zaligheid in hun hart, als de Goddelijke geheimschrijver, met Zijn verborgen werkingen, een getuigenis van deze vrijspraak geeft, hetwelk Hij doet, door de ziel des zondaars in werking te brengen tot een grondige zelfkennis en overtuiging van hun verloren staat, buiten de gemeenschap Gods, verliezende alle eigen werk en waardigheid uit het oog, als kennende dat haar zulks niet kan redden ten dage der verbolgenheid, en alzo de uitzichten van behoudenis buiten zichzelf gaan, in verlegenheid des harten, werkende ook in haar verlegen staat en reddeloosheid in zichzelf, in haar hart dat getuigenis des Hemels, aangaande deszelfs vrijspraak om haar die te verstaan te geven, door haar kennis te schenken van de volkomen genoegdoening van Christus, haar in het Evangelium aangeboden, waarop ook deze zijn werking gegrond is, en schenkt haar daarenboven

geloofskracht om dat getuigenis (wetende zulk een grote genade niet waardig te zijn) aan te nemen. En zo bekomt zulk een langs deze weg en leiding het getuigenis des Geestes, Welke met zijn geest getuigt dat die een kind Gods is, welke het alzo in waarheid leert kennen.

Indien men met meer nauwkeurigheid de zaken onderzoekt, welke blijken zijn van zijn dadelijke rechtvaardigmaking in de Vierschaar des Hemels, dan kan en zal welvoegelijk zijn het opnoemen der dingen, welke de gerechtvaardigde zondaar tot de daad van verzekering zijner ziel in deze zaak zijn dienende, want:

Gelijk een vrijgesproken misdadiger verzekering van zijn vrijspraak (over hem in de vierschaar des Rechters geschied) bekomt, wanneer zijn banden en boeien, als kluisters zijner gevangenis, worden losgemaakt, en deuren van de gevangenis opengezet worden, en hem vrijgeleide wordt gegeven, om te gaan waarheen hij verkiest, alzo bekomt ook de vrijgesproken zondaar verzekering van zijn rechtvaardigmaking in de vierschaar des Hemels, doordat de banden en boeien der zonde, als kluisters zijnde van zijn geestelijke gevangenis (waaraan zijn ziel gebonden ligt in de kerker van zijn akelige natuurstaat) ontknoopt en los gemaakt worden, hij een ontslag en ontheffing bekomt van deszelfs dienstbaarheid, wordende een verlost uit zijn ijdele wandeling, die hem van de vaders overgeleverd is, als hij wordt ontslagen van de ketenen der duisternis en een vrijgemaakte van de dienstbaarheid der zonde, dienstbaar aan de gerechtigheid wordt gemaakt, en zijn vrucht, vloeiende uit zijn vrijmaking, gezet wordt tot heiligmaking, waarvan het einde het eeuwige leven is. Zo een komt zich in zijn vrijheid te verheugen en te verblijden, en met een ernstige lust wandelt hij als een losgelatene uit de gevangenis zijner zondestaat, in de wegen des Heeren, met een verblijd hart, en vindt zijn vermaak in de betrachtting van des Heeren wet en overdenkt dezelve dag en nacht. Hij gebruikt zijn vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees, neen, de zondedienst was hem de staat ener nare slavernij, maar nu staat hij in de vrijheid met welke hem Christus vrijgemaakt heeft, en is niet meer bevangen met het juk der dienstbaarheid aan de zonde en wettische ceremoniën van een Godsdienst zonder geest en leven. Dit nu is de lucht der vrijheid in welke zijn ziel nu ademt, namelijk dat hij God naar het voorschrift van de wet der liefde, uit liefde, tot Zijn eer in een nieuw beginsel mag dienen.

Zijn ziel komt zich ook te verheugen in zijn vrijheid door de gewaarwording dat God zijn Vader is in Christus, door de aanneming tot kinderen, welke daad over hem geschied is in zijn rechtvaardigmaking, als een verlost van al zijn vijanden, welke hem niet eeuwig in vrees zullen houden, maar de Heere zonder vrees eeuwig dienen zal. Daarom zegt hij, dat in zijn hart reeds meer vreugd is gegeven dan als der goddelozen koren en most vermenigvuldigd worden.

Ja, zulk een verblijdt zich in de gewaarwording in de zalige vrede tussen God en zijn ziel, als een vrucht van zijn rechtvaardigmaking in Christus voor God. Ja, daardoor heeft hij vrede met alles, alle schepselen, zijnde in de hand van zijn hemelse Vader, ziet hij in al deszelfs bewegingen, ze moeten dienen tot zijn zaligheid, want nu kan hij roemen en alles uitdagende zeggen: *Zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?*

Ziet, al deze zaken behoren niet tot de natuur van de rechtvaardigmaking, maar zijn vruchten van dezelve, en worden gekend als zekere bewijsredenen en kenmerken van een gerechtvaardigde.

Doch ik moet over de voorgestelde zaken nog deze aanmerkingen maken.

Dat niemand denke dat de gezegde bekendmaking van dit genadevonnis der rechtvaardigmaking een tweede rechtvaardigmaking is, gelijk velen dat zeggen, een

rechtvaardigmaking in de vierschaar der consciëntie in onderscheiding van die, welke geschiedt in de vierschaar Gods, want dan zou de daad van rechtvaardigmaking tweemaal geschieden, daar dezelve toch maar eens en voor altoos en volkomen geschiedt.

Maar het zijn alleen bewijzen welke ter bekendmaking aan het gemoed des gerechtvaardigden zondaar, tengevolge van zijn rechtvaardigmaking, die eenmaal geschied is in de vierschaar des Hemels, als deszelfs vruchtgevolg en ongetwijfeld kenmerk en bewijs, geschonken wordt, waar de zekerheid zijner vrijspraak wordt bewezen en vertoond.

Eindelijk doe ik nog daarbij, dat deze korte verklaring van de rechtvaardigmaking des zondaars, voorgesteld is in de verbloemde zin, onder de zinspreuken (waartoe ons de letterlijke zin des woords aanleiding geeft) welke genomen zijn van de manier en handelingen der gewone gerechtshandelingen in menselijke vierscharen. Doch begeert iemand met voorbijgaan van alle zinspreukige verklaringen over dit stuk, de zaak alleen in deszelfs wezenlijke zin te horen noemen? Zo zullen wij dit er van noemen.

Dat de rechtvaardigmaking geschiedt buiten de mensen, en bestaat van dat ogenblik af, wanneer God de Vader het wezen van het waar-zaligmakende geloof (als een leggende daad) in de ziel werkt, en geestelijk leven schenkt, (hetwelk alles van de zondaar lijdelijk wordt ontvangen), en alzo Christus ingelijfd wordt, en wezenlijk met Hem wordt verenigd. Daarin verklaart God de Vader de zondaar rechtvaardig en spreekt hem vrij van schuld en straf der zonde, op Christus lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, en wijst hem toe het recht ten eeuwigen leven, gevende zo een deel aan alle heilgoederen des verbonds, makende hun die door dadelijke toerekening in Christus wezenlijk deelachtig, zodat Hij zich van stonde aan, niet meer jegens hen gedraagt als een vertoornd God en Rechter, maar als een verzoenend Vader, metterdaad doende dezulken in alle wegen die Hij met hen houdt, van Zijn gunst en genade verzekerd worden, op Zijn eigen tijd wordende verzekerd dat in alles wat hen overkomt, hetzij zuur of zoet, Gods Vaderhand is, welke het alles zo bestuurt, dat bij het einde en uitkomst van iedere zaak, Zijn gunst en liefde hun kenbaar wordt en strekt tot hun zaligheid, en om de vrede Gods in hun ziel te verzegelen, moettende zulks dienen om hun vrijmoedig te maken in het aannemen en omhelzen van de genadige vergeving en kwijschelding hunner zonden, welke uitgesproken is in de verklaring van des Hemels raad over hen tot zaligheid, opdat zij zeggen kunnen: Ik weet, mijn Verlosser leeft.

Maar tot deze verzekering komen niet alle gerechtvaardigden even spoedig, ja, wie zal durven zeggen dat er geen in de Hemel zijn gekomen van dezulken, die nooit hun verzekering van hun deel aan de zaligheid zijn deelachtig geworden? Want de zaligheid hangt niet af van de verzekering, maar aan het wezen van de eigen daad Gods, waarvan de verzekering een vrucht of uitvloeisel is. De troost kan van de wezenlijke daad door de ziel niet worden genoten, zonder dat er verzekering is, en naar de mate der verzekering is het genot van de zaak in vertroosting. De oorzaak van het gemis van de verzekering bestaat niet in het gemis van de zaak zelf, bij de waarlijk gerechtvaardigde, maar in het gebrek aan klaarheid over de van God in waarheid gewerkte daden. Dit kan blijken uit het voorbeeld van David, welke in zijn hart zeide: Ik zal nog een der dagen door de hand van Saul omkomen. En toch had hij de belofte dat hij koning zou zijn over Israël.

Nu, Davids vrees ontstond niet uit het gemis der belofte, maar uit het gezicht in de dingen waardoor zijn leven in gevaar was gesteld. Zo ook hier. Dat de

gerechtvaardigde soms twijfelt, of hij wel gerechtvaardigd is, komt niet voort uit het gemis van de zaak, maar uit het staren op de ongelijkvormigheid van zijn hart en wandel, welke hij niet overeen kan brengen met een gerechtvaardigde te zijn, wegens de onklarheid in zijn kennis over de natuur in het wezen der zaken.

Nu, ik zal mij wegens gebrek aan tijd niet meer ophouden in deze zaak, maar achten dat van dezelve genoeg gezegd is. Om u de natuur dezer zaak te verklaren, gaan wij derhalve over om te overwegen het tweede stuk dezer stof, behelzende:

Welke de oorzaak van deze weldaad der rechtvaardigmaking al of niet zij, hetwelk ontkennender en bekennder wijze wordt voorgesteld: ***Om niet, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is.***

Waarin ons te letten staat:

A. Op de ontkennende manier van voorstel, hetwelk Paulus uitdrukt, met opzicht tot des zondaars eigen waarde of kwaliteit: Om niet, waarin wij zien:

Dat geen van de uitverkoren zondaars boven anderen enige waardigheid bezitten, noch enige verdienstelijke dingen kunnen doen, waardoor de Soevereine Rechtvaardige God zou kunnen bewogen en uitgelokt worden om zulk een genade-vonnis van vrijspraak uit te spreken, over een in zijn eigen natuur vervloekenswaardig schepsel. Hier aan deze zijde is geen bewegende oorzaak, er is niets.

Ook is hierdoor het geloof uitgesloten als een eigen genoemde voorwaarde, want zulks is maar een middellijk werktuig om de gave der rechtvaardigmaking aan te nemen, zodat zulks niet als een daad van verdienste tussenbeide komen kan. En behalve dit is het geloof een gave Gods, waaraan de mens niets toebrengt, maar dat hem lijdelijk wordt geschonken, dat indien er enige beloning in kon bestaan, zo beloonde God het gewrochte van Zijn eigen werk. En ook strijdt zulks nog tegen de eigen natuur des geloofs, vertoonend in deszelfs werkzaamheden, want het verwerpt alle eigen gerechtigheid en loochent een daardoor veroorzaakte voorwaarde, want het zegt: *Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geeft eer, om Uwer goedertierenheid wil.* En het grondt alle hoop en vertrouwen der ziel geheel en alleen buiten zichzelf op Christus gerechtigheid, terwijl de ziel zinkt in haar eigen ellende en nietigheid, door zich te verliezen in eigen onwaarde en strafschuldigheid voor de Heere. Ook wordt hier uitgesloten alle werk dat de zondaar na zijn rechtvaardiging in het toekomstige zou doen, want zulks kon God tot deze zaak van rechtvaardiging niet bewegen, want behalve dat zulks niet kon strekken tot voldoening aan de gerechtigheid Gods, zo is ook het einde der rechtvaardigmaking om de zondaar in de weg van heiligmaking als een vrucht zijner rechtvaardigmaking te brengen, maar geenszins is heiligmaking een bewegende oorzaak tot rechtvaardigmaking

Ik zal mij verder niet inlaten met dwalingen te wederleggen, welke door de dwalende verstanden der verduisterde naturen van mensen hiertegen ingebracht worden.

B. Maar wanneer dan door de Apostel de redenen en gronden der rechtvaardigmaking bekennder wijze worden genoemd, dan zegt hij: *Uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is*, waarin wij te letten hebben:

a. Op de inwendig bewegende oorzaak, welke afgeleid wordt uit de genade Gods. Uit Zijn genade, zegt de Apostel.

1. Genade is die vrijmachtige en onbegrijpelijke wil en gezindheid Gods, waaruit Hij om Zijn eigen welbehagen de arme vloekwaardige zondaar zijn gunst bewijst, in hem de vergeving zijner schulden en het recht op de eeuwige zaligheid deelachtig te maken, en hem te stellen in het bezit van alle heilgoederen, in Zijn gemeenschap,

opdat hij de zaligheid daarvan smaken en genieten zou in alle eeuwigheid, tot welker daden te geven God nooit anders kon bewogen worden, dat uit genade, genomen uit Zichzelf, omdat Hij het zo wil, en Zijn welbehagen van eeuwigheid geweest is over de zondaar. O, wie zal uitdrukken het vrije en onafhankelijke van dat welbehagen Gods in genade! De eeuwigheid zal niet lang zijn, om deze stof te bewonderen, in God Zelf voor de zondaar die om niet uit genade gerechtvaardigd wordt.

2. Het is dan uit genade, en uit genade alleen dat zondaars gerechtvaardigd worden, want God heeft een ontegenzeggelijk recht en gezag om Zichzelf uit te laten, zodanig als Hem belieft, en om met het Zijne te doen dat Hem goed dunkt, want Hij is de God van leven en dood, en het was rechtvaardig om elk mens ter oorzaak van zijn schuld te verdoemen, en dezelve de eeuwige dood voor eeuwig te onderwerpen, nademaal zulks verdiend is door de zonde, en dus de waarde en kwaliteit van een ieder der gevallen zondaren. Maar de Heere heeft ook macht en recht om te verlossen en het leven te schenken uit de dood, en Zich te ontfermen over wie van de doemschuldigen dat Hij wil, naar Zijn eeuwig onafhankelijk welbehagen.

Doch deze genade kan noch wil God niet bewijzen, dan alleen op zulke gronden en voorwaarden, waardoor Hij de voldoening Zijner gerechtigheid ten volle bekomt, hetwelk Hem anders niet betaamde, wegens Zijn vlekkeloze heiligheid en onkreukbare rechtvaardigheid, en deze voldoeningsvoorwaarde wordt door de Apostel Paulus in onze tekst genoemd, zeggende:

b. Door de verlossing die in Christus Jezus is, hetwelk de uitwendig bewegende oorzaak van de rechtvaardigmaking is, waarin wij:

1. Bevinden, dat de uitwendig bewegende oorzaak waarom zondaars gerechtvaardigd worden is: verlossing.

a. Verlossing geschiedt door het opbrengen van de prijs der voldoening, zodat het woord verlossing hier ook bekwamelijk voor voldoening kan genomen worden, en zo geeft het dan hier te kennen, de volmaakte voldoening welke door de Middelaar, en plaatsvervangende Borg Jezus Christus is daargesteld, hebbende totdat einde Zijn ziel gegeven tot een rantsoen voor velen, wanneer Hij zich in de plaats der uitverkoornen, als hun schuldovernemende Borg, in het gericht onder de toom Gods begaf, om dezelve voor hen te doordragen.

b. Zo is dan door de voldoening een grond gelegd in Christus, op welke de dadelijke rechtvaardigmaking steunt, hetwelk voor de zondaar eeuwig onmogelijk was geweest, om zulk een grond uit te vinden en te beschikken, al had de gehele wereld willen samenspannen en haar verstand scherpen en haar krachten inspannen, er zou geen greintje van zijn gekomen, dewijl de door de zonde gekwetste Majesteit Gods vorderde, tengevolge van de verheerlijking der gekrenkte deugden, de hoogste wraak in en door gerechtigheid, want de volmaakte God kon Zich in geen derzelve verloochenen, derhalve de zondaar zelf niet kunnende voldoen voor zijn gemaakte schuld, had zonder deze verlossing of genoegdoening van de Borg, aan de gekwetste Majesteit Gods, nooit kunnen gerechtvaardigd worden door die ontzaglijke Rechter.

2. Deze zaak nu wordt door Paulus verder uitgebreid, als hij aanwijst dat deze verlossing in Christus Jezus is.

a. De aanwijzing van de voortreffelijkheid des Persoons, welke de verdienende en aanbrengeende oorzaak is van de daargestelde losprijs der voldoening, verhoogt de dierbaarheid van deze losprijs en voldoening op welke God de zondaar rechtvaardigt in Christus Jezus, de enige oorzaak die door deze benaming wordt opgegeven, als te

zijn de van God verordeneerde Middelaar en Verlosser, en de gezalfde des Heeren op wiens lippen genade is uitgestort. Hij is Jehovah de Heere, de waarachtige God en het eeuwige leven, de Immanuël, God met ons. O, onvergelykelijke waarde, welke aan deze losprijs wordt toegeëigend wanneer dezelve genoemd wordt, als geworden door Hem, die waarachtig Godmens is.

b. Eindelijk dan merken wij Paulus nog aan in de samenvatting dezer zaken, als hij het gehele werk der verlossing in deze beknopte woorden daarstelt: Want om niet. Dat toont aan dat er totaal geen waarde noch natuurlijke geschiktheid in de mens is, hetwelk God in Zijn Soevereine liefde zou kunnen bewegen tot enig gunstbewijs over een arm vloekeling, maar integendeel dat Hem dezelve moet voorkomen als een walgelijke en onreine in Zijn heilige ogen, en derhalve, zal nu zulk een in de gunst Gods een enige weldaad genieten? Het moet zijn Gods Soevereine en onafhankelijke vrijmachtige genade, welke niet verenigd is met enige waarde of verdienstelijkheid des schuldigen zondaars, maar geheel vrij uit zijn eigen welbehagen. En zal God nu dezelve oefenen met behoud van Zijn deugden en volmaaktheden, die Hij niet kan verloochnen, zo moeten de ontluisterde deugden weer verheerlijkt worden en dit kon met uitsluiting van des zondaars behoudenis en zaligheid, nooit anders geschieden dan door de verlossing die in Christus Jezus is, door aan God de Vader, in een dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, volledig, het in de plaats des zondaars geëiste rantsoen op te brengen en voor alle deszelfs schulden te voldoen, en ten bewijze van dat dit alles door Hem volbracht is, heeft Hij een kwitantie van de Vader ontvangen, als Hij Hem uit de doden opgewekt heeft, en om die reden worden de uitverkorenen gerechtvaardigd, dan, als hun die verlossing, in Christus Jezus zijnde, uit genade wordt geschonken en deelachtig gemaakt.

En ofschoon aan de Goddelijke rechtvaardigheid door deze verlossing is voldaan, zo maakt die voldoening geen inbreuk op de genade, want het is genade die deze verlossing tevoren bepaalde.

Het is genade die dezelve dadelijk heeft daargesteld, daar Hij om geen andere reden toe was verbonden, maar Zijn liefde en het vrije welbehagen Zijner genade, hetwelk hier ten hoogste betoond wordt en verheelijkt is, en nog zal worden, is daarvan alleen de grond, want God heeft de voldoening aan Zijn gerechtigheid niet gevorderd van de uitverkoren zondaar, maar van zijn eigen Zoon, die Zich (als daartoe verordeneerd zijnde) als Borg in hun plaats heeft gesteld, en nademaal dit niemand kon zijn, heeft Hij, die daar Hij onschuldig was de schuld opgelegd, en Zijn toom en gramschap doen dragen, en dat voor geen anderen, dan die Hij in de Zoon Zijner liefde uitverkoren had, met voorbij gaan van alle anderen die van dezelfde gesteldheid waren met hen. En dus bleek hieruit de soevereine vrije genade als de bewegende oorzaak van de rechtvaardigmaking te zijn op grond van de verlossing die in Christus Jezus is, met uitsluiting van alle menselijke waardigheid. Laat ons nu overgaan tot het tweede deel van onze tekst om aan te tonen:

II. Welke betrekking dat deze waarheid heeft op het voorgaande volgens het koppelwoord en, waarin wij aanmerken: Dat de Apostel in het voorgaande des mensen staat, zonder uitnemendheid van Jood of heiden, beschreven heeft als alle onder de zonde te zijn, tengevolge van welke wij allen gezondigd hebben en derven de Heerlijkheid Gods, ten blijke dat zij niets in zichzelf hadden hetwelk hun aangenaam of waardig voor God kon maken, maar allen in een en dezelfde staat van zonden en vloekwaardigheid zijnde, deswege op geen andere wijze konden gerechtvaardigd worden voor God, noch enige hoop of verwachting op de zaligheid hebben, dan alleen

door zulk een verlossing, welke buiten het schepsel is, welker oorzaak was de vrije genade alleen. Zo kunnen dan zij welke ooit zalig worden, hieruit leren uit wat staat en door wat weg zij daaruit verlost zijn, en tot gelukzaligheid zijn gebracht geworden; want Paulus drukt hun staat uit in vers 23 als bij wijze van besluit tengevolge van het voorgaande zeggende: en zij hebben allen gezondigd en derven de Heerlijkheid Gods, en noemt de weg van verlossing uit deze staat, met uitsluiting van alle schepsels werk en roem hier in onze tekst, zeggende: En worden om niet gerechtvaardigd uit Zijn genade door de verlossing die in Christus Jezus is, opdat God de eer van des zondaars zaligheid zou ontvangen en de mens zichzelf zoude verliezen in de staat van zijn eigen onwaardigheid.

TOEPASSING

I. Ziedaar ulieden een stof geopend van het allergrootste gewicht, want aan de inhoud derzelve (zijnde de rechtvaardigmaking) niet of al te bezitten, hangt dood en leven, vloek en zegen. Daar is toch voor niemand zaligheid te genieten, dan in die weg, om een gerechtvaardigde voor God te zijn om niet, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is.

II. De zaken hierin vervat zijn ook van een alles overklimmend gewicht, betreffende de gunst die daarin van de Hemel bewezen wordt, aan een ellendig deel vloekelingen in zichzelf, welke deelgenoten dezer onvergelykelijke weldaad gemaakt worden, want hierin blinkt uit de genade en ontferming Gods, en de mens wordt door die daad tot de hoogste gemeenschap toegelaten, en een deelgenoot gemaakt, van een door hem verbeurde, echter door Christus voor hem verdiende zaligheid. O, wie moet zich niet verliezen in het wondere, en ondoorgrondelijke van Gods welbehagen, hetwelk Hem belooft heeft te openbaren, in zulk een aanbiddelijke weg van verzoening daar te stellen, ter behoudenis van verlorenen.

III. Maar hoe is het met u gesteld? Zijt gij zulke begunstigen van de Hemel ook al geworden, welke deel hebben aan die weldaad van rechtvaardigmaking? Of zijt gij nog vreemdelingen daarvan? Waren de in de verklaring genoemde bewijzen van het bezit van deze weldaad bekend? Of waren het u nog gans vreemde dingen? O, gij behoorde toch wel wetenschap van uw eigen staat en toestand voor God te hebben? Ik oordeel dat de toestand van de een wel van de ander zal verschillen, daarom zal ik de zaken eens wat bijzonder uiteenzetten. Het is een onvergelykelijk privilege, dat mensen onder de verkondiging van het zalig Evangelie mogen leven, hetwelk een proclamatie van de Hemel heeft, behelzende vergeving van zonde op voorwaarde van geloof, en aangedrongen wordt op de consciëntie der mensen door des Heeren gezanten welke betuigen: *Wij dan gezanten van Christus wege, bidden alsof God door ons bade, wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen.*

Het zal de schuld van uzelf zijn die verloren gaat, want moedwillige ongehoorzaamheid, vloeiende uit het ongeloof en vijandschap des mensen, de trotsheid van het hart, houdt hem in zichzelf staande dat hij een verwerper blijft van de in het Evangelie geproclameerde weg ter verzoening met God in Christus. En hoe algemeen deze roeping (tot de verzoening met God in de weg van rechtvaardigmaking) ook is, naar de verkondiging des Evangeliums, wat zijn er echter weinig welke in waarheid door die geopenbaarde weg, met God inderdaad, verzoend en bevredigd worden, waardoor ten klaarste wordt bevestigd dat ofschoon er velen door het Woord tot de zaak geroepen worden, er echter weinig worden bevonden, welke uitverkoren zijn. En waarlijk, zulks is niet duister want:

A. Indien men eens naspeurt, hoe weinig er zijn, bij welke de volstrekteste vrucht der rechtvaardigmaking openbaar wordt, dan moet men dadelijk tot het besluit komen, dat er zeer weinig gerechtvaardigden zijn. Want immers, gij toont van deze weldaad ontbloot te zijn:

a. Die zonder de minste indruk en gevoel zijt, levende in de staat uwer vervreemding van God, als onder een talloze menigte van schulden, u vermakende in het doen der ongerechtigheid; de dag der wrake Gods, welke u gedurig is dreigende met een dodelijke slag ver van u stelt; zonder indruk zijnde van uw uiterst gevaar, alsof gij in de verbeelding vast zijt dromende dat gij vrede zult hebben, ofschoon gij wandelt naar het goeddunken uwes harten; zijnde als een wilde bare der zee; uw eigen schande opschuimende die u niet ontstelt op de aankondiging van het geduchte oordeel Gods, en de uitvoer Zijner gestrengte wraak, waar gij zonder tegenspraak zult waargenomen worden, in het rechtvaardige gericht des Hemels, tenzij gij met God verzoend wordt, uit genade door de verlossing die in Christus Jezus is.

b. Denk niet dat gij nader aan deze weldaad der genadige rechtvaardigmaking zijt, die zo terloops met een vliegend denkbeeld van dood en eeuwigheid te maken, wel eens een schok naar binnen krijgt, en een klop geeft op uw geweten, maar niet tegenstaande zulks plaats heeft, echter tegen dat nog vasthoudt aan uw ongerechtigheid, ten blijke dat die gedachten zonder wortel in uw hart te hebben, zo maaar slechts wat boven zijn, maar niet uit gegronde overtuiging van schuld, vervreemding van God, en verloren toestand vloeien. O, gedenkt dat er duizenden met zulke gewetenskloppingen voor eeuwig verloren gaan.

c. En al is het ook dat gij in dagelijkse overtuiging levende, van uw vervreemding van Gods gunst, voortgaat; al ziet gij dat gij een schuldenaar voor en een zondaar tegen God zijt, en dat u het oordeel van Gods gramschap boven het hoofd hangt, zulks brengt u niet in hartelijke verlegenheid over uw staat voor God, om met Hem te handelen, maar daaronder zijt gij nog als een werkeloze gerust en zorgeloos, hetzij dat gij gerust zijt, door die overtuiging tegen te gaan, met de belijdenis van uw onmacht, om het anders te kunnen maken, of met het doen van belofte van beter gedrag, bij gelegener tijd; of het zij door het goede over uzelf te verbeelden, die overtuiging kan u niets beter maken, want het ontslaat u niet van schuld voor God, en het is maar (alles tezamen genomen) een bewijs van uw genadeloze staat en een getuigenis inwendig, hetwelk tot verzegeling dient van de staat uwer ellende. dat gij ligt onder schuld en de bedreigde vloeken Gods.

d. Velen zijn er, welke zichzelf gelukkig achten, omdat ze zich onderscheiden zien in belijdenis van diegenen, welke in hun blindheid de leugen liefhebben, omdat zij belijders der zuivere waarheid zijn, en onderscheiden zich in wandel van alle profane en roekeloze zondaren, door een eerlijk gedrag en zedige wandel. Maar gij moet weten, dat wanneer de belijdenis der mond en zedigheit in uw wandel, middelen kunnen zijn om u met God te verzoenen, dan ware het een onnodige zaak geweest, dat voor de schuld aan Gods gerechtigheid, door het bloed van Christus voldaan is, en ook zou de rechtvaardigmaking niet uit genade om niet zijn, maar uit eigen waardigheid, om het werk des zondaars. Maar die zulke dingen tot voorwaarden uwer zaligheid en achting over uzelf, bij uzelf draagt, gij zijt zover van de rechtvaardigmaking als ooit, en ligt met uw ganse gevoel over uzelf, als een verdeelde vijand tegen de leer der vrije genadige rechtvaardigmaking, regelrecht gekant Gij zult in die algemene weg van uw gerechtigheid voor God uit uw werken op te bouwen, nooit gerechtvaardigd worden, en niet anders kunnen doen dan uw schuld vermenigvuldigen.

e. Maar gij hebt uzelf ook voor zodanigen niet te houden, welke om niet uit Gods genade gerechtvaardigd zijn, die daar wel eens spoedig een vloed van tranen

kunt schreien als gij eens een ernstige predikatie hoort, in welke op dood en eeuwigheid aangedrongen wordt, of bij andere gelegenheden die daar aanleiding toe geven, indien het alles in die aandoening en bewegingen blijft hangen, en wanneer de tranen weer opgedroogd zijn, alles weer weg is, en gij op uw vredegrond weer vast raakt, dan zijt gij als de lieden die op zee komen, en met zeeziekte geplaagd zijn. Zolang zij de beweging, door zee en wind veroorzaakt, onderworpen zijn, zijn zij ziek, maar zodra zij aan land geraken, is de ziekte weer weg, en zij zijn gezond als tevoren, en zo is het met uw onstuimige conscientie. Zolang het niet nalaat een gegronde kennis van uw schuld, en het ongenoegzame uwer deugden, ja de zonde van uw deugden, zodat de zaak bij u buiten hope wordt, en gij met een verslagen tollenaar uw enig uitzicht op, en wending met uw schulden tot de genadetroon hebt, zo zijt gij immers geen blijken dragende dat gij in de Vierschaar des Hemels gerechtvaardigd zijt, want alle de gerechtvaardigden Gods zoeken de dadelijke toeëigening van de vergeving der zonden enkel in de vrijmachtige genade Gods, met verloochening van alle eigenwaarde en gerechtigheid, in aanhoudende ernst tot de zaak.

f. Daar zijn er ook die zich verbeelden geloof te hebben, en verzekerd te zijn van hun rechtvaardigmaking om niet, uit genade door de verlossing die in Christus Jezus is, en dat enkel op de blote omhelzing van de letter des Evangeliums, steunende op genade en kracht van verstandelijke beschouwing over de zaken, en vinden geheel en al daar hun troost, dat zij geloven het Evangelie der zaligheid, en kennen echter niets van het arme ontblote zondaarschap voor God, en hoe hun zielen uit die diepte zijn gered geworden, zijnde zelfs vijanden in hun hart van des Heiligen Geestes werking in de zielen van anderen openbaar. Al het geloof dat zij hebben is uit eigen kracht en redenering, en alle troost verschaffen zij zichzelf uit die letter. Maar ach, dezulken ondervinden niets van die krachtadige nederwerping, van eigengebouwde sterkte noch van de losmaking hunner zielen van de zonde en ijdelheid, want zij kennen met dat geloof, die rampzalige kunst om God en de wereld tesamen te dienen. O krachteloos geloof, hetwelk die arme zielen een slaaf der ijdelheid laat. O gewaande en vruchteloze verbeelding van rechtvaardigmaking welke geen heiligmaking tengevolge heeft. O, gij die niet meer hebt dan deze onomverwerpelijke sterkte door uw verstand en niet uit God, gij bedriegt u daarmee en misleidt u door waan voor een eindeloze eeuwigheid. Uw eigen gewrocht geloof dat gij als een van uzelf gevloeide voorwaarde brengt, is als Simons geld met u ten verderve, want gij bestrijdt daarmee de onafhankelijke en vrijmachtige genade Gods.

g. Eindelijk wie gij ook zijn moogt, en welke denkbeelden welke gij over uw staat vormt, op wat grond gij ook vermeent te mogen rusten, en verwachtende zijt dat gij God in barmhartigheid ontmoeten zult, gij zijt bedrogen indien gij niet als een goddeloze in uzelf om niet, uit genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, gerechtvaardigd zijt, en daarvan niet het levendig en krachtig getuigenis des Heiligen Geestes bevindt in uw ziel. Ja, zo gij in uw staat gerust en vergenoegd zijt, zonder de kennis en bewustheid dezer zaken tot uw zielsbemoediging binnen u, als de grondslag uwer hope op de toekomst, en zulks bevestigt in waarachtige verloochening van de zonde, eigen gerechtigheid, en de wil en zin van uw eigen ik, en een oprechte wandel der Godzaligheid in liefde, gehoorzamende de bevelen des Heeren door het geloof, uw lust vindende in God te dienen, behoudende zulks voor uw vrijheid en het bewijs van het ontslag uwer schulden, in welke gij God als uw Vader in Christus leert kennen; ik zeg, wanneer gij deze dingen mist, en daarvan geen ongeveinsd bevinder zijt, zo rust gij op valsheden, en uw ziel wordt door uzelf, in alles wat buiten Christus is, misleid en voor eeuwig bedrogen. Want, dit is zeker, daar kan geen gerechtigheid gelden waarin een zondaar in het gericht voor God bestaan kan, dan alleen die, welke door de

dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid volmaakt is aangebracht, welke gerechtigheid niemand kan deelachtig worden, dan door toerekening derzelve door God uit genade aan de zondaar, in welke alle waarde en verdienste als voorwaarden uitgesloten is, en in geen aanmerking komt, en ook is daar geen andere weg, langs welke men betonen kan aandeel te hebben aan dezelve, dan door het getuigenis des Geestes, hetwelk zich openbaart in de werking van geloof en heiligmaking, zodat het gemis van het laatstgenoemde een zeker bewijs is dat het eerstgenoemde ontbreekt.

B. Gij dan, welke naar waarheid nog zijt ontbloot van de genadeweldaad der rechtvaardigmaking, en tengevolge daarvan nog dood zijt in misdaden en zonden; wilt toch eens beseffen het overgroot gevaar, de diepe schuld waarin gij verkeert, en bedenkt eens tot uwer overtuiging van zulks:

a. In welk een onberekenbare menigte van zonden en schulden gij zijt levende, want behalve dat gij in zonden ontvangen en in ongerechtigheid geboren zijt, hebt gij al uw levensdagen uw schuld vermeerderd over uzelf voor God, van welke schuld gij zowel erf- als dadelijke niets kunt voldoen, en gij zult ook nooit in zo'n gesteldheid geraken om te kunnen afdoen, maar gij zult dezelve vermeerderen tot de dood toe, tenzij gij een gerechtvaardigde wordt, door God uit genade, want de gerechtigheid Gods zal niet aflaten u onder de dienstbaarheid der zonde en des doods besloten te houden, zolang voor uw schuld niet is voldaan. Ja de wet der zonde en des doods zal over u blijven heersen, zolang gij niet door de wet des Geestes des levens in Christus Jezus zijt vrijgemaakt, als een bewijs van in Zijn verdiensten gerechtvaardigd te zijn.

b. Bedenk ook met Wie gij te doen hebt. Het is met God, Wiens geduchte Majesteit gij door uw zonde beledigd en Zijn vlekkeloze deugden gij gekrenkt hebt, Welke daarover de gerechtigheid ten uiterste zal handhaven, en tengevolge van zulks, zich met een geduchte wraakoefening aan alle misdadigers zal wreken in eeuwigheid, opdat God de Heilige, Zich heilige in gerechtigheid.

c. Overweeg eens welk gezicht en ontmoeting zulks zal zijn als gij een rechtvaardig Richter en God zult zien en ontmoeten, in Zijn volle gramschap en de blakende ijver voor Zijn door u geschonden eer, ja als gij Zijn hand niet zult kunnen ontgaan, maar vallen in het wraakzwaard van Hem, de Almachtige, wat zult gij dan in de weg stellen om Hem te verzoenen en vrede met Hem te maken? Niets, want uw consciëntie die daarin geen valse vrede meer zal slapen, zal een getuige tegen u zijn, en u van alle deksels der schande ontbloot laten staan, met helse beroerten van binnen, en daar zal geen wapen tegen de pijlen van Gods gramschap zijn om u tegen te beveiligen.

d. Wilt ook gadeslaan, dat uw tijd hier kort en onzeker is. Het heden wordt nog genoemd over u, maar binnenkort niet meer. Thans verkondigen wij u de geopenbaarde weg ter verzoening met God in Christus, en gij wordt van Godswege tot die verzoening geroepen, en zo kort als zulks zal duren is uw tijd om voorbereid te worden tot de eeuwigheid. Dit moet uw zoeken en vindenstijd worden, want wanneer u de dood als een schuldeiser zal overvallen, dan is de tijd om met God verzoend te worden, voorbij. immers heeft de Engel gezworen bij Dien, Die leeft in eeuwigheid, dat daar geen tijd meer wezen zal.

e. Eindelijk, wilt toch gadeslaan dat er geen ontvlieden zal zijn van het eeuwig oordeel Gods, indien gij op zo grote zaligheid geen acht neemt, als welke u verkondigd wordt in het Evangelie der zaligheid, hetwelk u roept en nodigt tot de gemeenschap Gods in Christus, met bekentenis van uw arm zondaarschap, daar gij geen voorwaarde hebt te brengen, maar slechts genade hebt aan te nemen in de grote voorwaarde welke buiten u is, Christus in Zijn dierbare verlossingen. O, zo gij dit

blijft verwerpen door ongeloof, gij verwerpt God in de openbaring Zijner genade, tegen uw eeuwig welzijn. Och, dat gij nog door hartveranderende genade, uzelf schuldig moogt zien en gevoelen voor God, en al uw waarde en gerechtigheid verliezen, en nog als een arm ontbloot zondaar, pardon uit vrije genade, in Christus bij het hof des Hemels, moogt zoeken. Maar nog een woord tot u, die van het gevaar uwer ziel iets hebt beginnen te merken en van daar niet meer gerust kunt zijn in de staat waarin gij uzelf ziet.

A. Tot uwer ontdekking en uitlokking iets.

a. Ziet uit het verhandelde en de samenhang, dat er nooit gepaster weg tot zaligheid voor een op de dood gevangen schuldenaar kon bedacht worden, dan deze van de rechtvaardigmaking uit genade om niet, in de verlossing welke door Christus is daargesteld. Hier kunnen die, welke met hun doen en plichten, als een voorwaardelijk kooppeld komen, niet bestaan, maar worden ledig weggezonden. Maar de arme en van hun gebrek kennis en gevoel dragende zondaars zijn degenen, welke gepast zijn gemaakt voor de daad der verzoening door genade.

b. Daar kan ook nooit groter voorrecht voor een helwaardige zondeslaaf, welke tot het oordeel des eeuwigen doods opgesloten ligt, uit komen, dan de aanbieding van zulk een pardon uit genade, en ziet, dat wordt u door de dienstknechten Gods verkondigd in Christus. O mensen, de eeuwigheid zal niet te lang zijn om het vruchteloos beklag te uiten dat men van zich geweerd heeft, Dien Die van de Hemel is, in het verwerpen van dit pardon door ongeloof en vijandschap, door allen die onder deze aanbieding verloren gaan.

c. Let ook wel nauwkeurig, ontruste zielen, op uw werkzaamheden en ziet wel toe, hoe of gij uw vrijheid zoekt te bevorderen. Denkt dat zulken toch dwaze gevangenen zijn, die trachten vrij te komen door onwettige uitbraak in eigen kracht, door de reten van eigen gerechtigheid of vals en onoprecht werk, en niet komen te erkennen, de rechtvaardigheid der straf en hun zaak in handen van de Hemelse Voorspraak geven, opdat zij gepardonneerd mogen worden door het recht en genade, want zulken zijn nog geen ontslagenen maar nog werkelijk schuldigen en het oordeel Gods heeft ze besloten, wat zij ook denken mogen van hun staat Maar bedenkt dat er meer hope voor die is, welke zijn gevaar beseft, de gerechtigheid billijkt en zijn zaak zoekt over te geven in handen van Hem, bij Wien uitkomsten zijn tegen de dood.

d. Staat ook veel naar licht over uw ellendestaat te mogen hebben, om recht bekend te worden met de vijandschap en onmacht van uzelf. O, wanneer een mens daar wat van begint te merken, dan zal hij een meer behoeftige worden aan dat genadevonniss Gods in Christus, als de enige oorzaak, waardoor zijn banden los moeten worden, en zo zal hij hoe langer hoe meer van zichzelf afzien.

B. Neemt dan ook nog waar tot uw besturing en bemoediging:

a. Dat voor u onmisbaar en ten uiterste noodzakelijk is, zult gij ooit die gelukkige worden welke enige vertroosting geniet uit de gemeenschap en vrede met God in Christus, deel te hebben aan de daad van rechtvaardigmaking uit genade en getuigenis des Heiligen Geestes tot verzekering daarvan, want het is zeker een teken van onoprechtheid, zo niet van het gemis der genade, in de grond, wanneer een mens zonder de zekere bewustheid, van deze weldaad deelachtig te zijn, zichzelf vergenoegen kan met de gedachte dat hij een gerechtvaardigde kan zijn, zonder er bewust van te wezen, of door zich met andere zaken te vergenoegen. En dit is ook zeker, zodra er waarheid in iemands binnenste is, is er rusteloosheid totdat er klaarheid over waarheid wordt gevonden en genoten.

b. Zoek ook veel te werken met de scheiding die er is tussen God en u tengevolge van de zondeval, opdat gij moogt zien, dat uw staat niet door gestalten of werkzaamheden te herstellen is. Maar dat gij nodig hebt uzelf geheel te verliezen, en te vinden in de Heere Jezus, Hij die Zich des ellendigen ontfermt, moet ook volkomen uw Ontfermer zijn.

C. Eindelijk, houd aan in deze weg, en bied uzelf in de staat van uw schuld en vloekwaardigheid veel aan bij de Heere. Erkent Hem vrij van u te zijn, en ziet echter op des Heeren bereidwilligheid in het vergeven van de misdaden, opdat gij daaraan nog deel moogt krijgen, want van daar moet uw heil openbaar worden. In die weg zult gij nooit vruchteloos verwachten, want zo gij in waarheid uw schuld en ongerechtigheid moede geworden zijt, dan zult gij ervan ontdaan worden, want nooit werden zulken van de Heere weggestoten, welke hun heil bij God in Christus zochten, maar op Zijn tijd zal Hij u ook tonen, dat gij behoort tot het getal der gerechtvaardigden, om niet uit genade door de verlossing die in Christus Jezus is.

Maar gij, volk des Heeren, welke met meerdere ruimte bij ogenblikken geloven moogt dat gij deel hebt aan de rechtvaardigmaking uwer zielen uit genade, waardoor God uw Vader in Christus geworden is.

A. U is bijzonder nodig om in de erkenning van deze aanbiddelijke verzoeningsweg, waarvan gij een bevinder zijt, te leven. Want zulks is alleen de weg, om recht klein in zichzelf te blijven, afhankelijk te leven, en eer te geven aan Hem die ons Gode met Zijn dierbaar bloed gekocht heeft en, zo recht gepast, om de ziel te brengen in een zalig verliezen van zichzelf in Hem, welke de Weg is om zonder oorzaak aan 's mensen zijde, ja om niet, door genade in Christus gerechtvaardigd te worden. Opdat deze zaak bevorderd worde en dit uw gestalte voor God mag zijn, zo is u nodig kinderen van God:

a. Te overwegen uw staat en conditie in welke gij met alle mensen van nature geboren zijt en leeft, onder schuld, onder vijandschap, onder onmacht een lijfeigenslaaf des satans en dienaar der zonde, een gekante tegen die hoge weg van verzoening, een zorgeloos en goddeloos monster, een rechte walg in de ogen Gods. Onder de bedreiging van de vervloekende uitspraak der wet eens rechtvaardigen Richters, een ter dood gegrepene, aan wie geen ontslag kon verleend worden dan door genade, welke zich uitlaat in de weg van voldane gerechtigheid. Een blinde voor dit alles, welke noch kennis noch geloof kon hebben in deze staat van de allernaarste en gevaarlijke toestand. Dus een geworpene op de vlakte des velds, vertreden in het bloed der ongerechtigheid, waar geen oog medelijden met u had en gij niet in staat zijnde om u te redden noch uw redding te begeren, in welcher staat gij het voorwerp van de toorn Gods waart, en eeuwig had moeten blijven, tenzij het de Almachtige Zelf geweest was die Zich over u in die staat ontfermd had, en tot u in uwen bloede gezegd had: leeft ja leeft. U, volk des Heeren, wanneer gij uzelf in deze staat beschouwt en wat gij nog waardig zijt in uzelf, dan kan zulks geen ander gevolg hebben, dan een zinken in uw eigen vloekwaardigheid met bewondering van de vrijmachtige genade Gods, waarin zich de Soevereine en allerhoogste Majesteit over u ontfermde, ja een verliezen van uzelf in uw Borg en Middelaar, wiens dood de verwervende oorzaak was van uw geestelijk leven, ja van het leven uwer ziel in eeuwigheid.

b. Neemt ook in overweging tot welk een waardigheid, gij uit genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, benevens de redding uit de staat uwer

vloekwaardigheid verheven zijt. Gij zijt een vrijgesprokene van de schuld en straf der zonde, een gerechtigde tot de eeuwige gelukzaligheid, een kind van God, een erfgenaam Gods, en mede-erfgenaam met Christus, gij hebt vrede met de Almachtige, in wiens hand alle schepselen zijn, die zich zonder Zijn wil noch roeren noch bewegen kunnen, welke u niets tegen kunnen zijn omdat God voor u is, zodat niets zich kan zetten tegen uw zaligheid om dezelve te kunnen hinderen, dat gij er geen deelgenoot in alle eeuwigheid van zou zijn. Gij zijt ontslagen van de heerschappij en dienstbaarheid der zonde en ofschoon gij gekweld wordt door deszelfs overblijfsels, zo moogt gij een weinig voorwaarts zien, en gij zult in hope, ook alrede overwonnen hebben, want gelijk de dood ingekomen is door de zonde tot alle mensen, krachtens hun vereniging met de eerste Adam, zo zal de zonde weer van u uitgaan door de dood, krachtens uw vereniging met de tweede Adam, namelijk Christus.

Wanneer gij dan hier een uitgediende in Gods raad zult zijn, dan zult gij van Hem in heerlijkheid opgenomen worden en heengaan, om uw deel, (hetwelk u uit genade door Christus geworden is) de eeuwige zaligheid in eeuwigheid erfelijk te bezitten.

Wat u in dit leven bejegt, komt u alles toe van Gods Vaderlijke handelingen met u. Hij die uw schuld verzoend en u kwijt gescholden heeft, kan noch zal op u niet toornen, en al is het dat gij u in tijden, als u rampspoeden bejegenen, verbeeldt zulks te vloeien uit Zijn grimmigheid, het is inderdaad zo niet, want die Hij liefheeft, onderwerpt Hij Zijn kastijdingen. De reden waarom Hij zulks doet is tot hun nut opdat zij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden. Want niet een ding maar alle dingen, moeten ten goede medewerken, degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Wanneer gij deze en dergelijke weldaden overweegt die u geworden, krachtens uw rechtvaardigmaking, die gij om niet uit genade ontvangen hebt, door de verlossing die in Christus Jezus is, wordt dan uw ziel niet als opgetogen van geestelijke blijdschap? En legt het niet een liefdeband aan uw hart, uit kracht van het gevoel dat jegens de verbintenis aan de Heere, dadelijk in uw gemoed openbaar wordt? Is dan die weldaad aan u bewezen, moet ze niet een dadelijke invloed maken op uw ziel, om u in de betoning ener uiterste gewilligheid te presenteren, met vernieuwde begeerte om zo geheel en al voor de Heere te leven? Doet het u niet uitdrukken met David: *Wat zal ik de Heere voor al Zijn weldaden vergelden?*

Dit toch leert de bevinding der kinderen Gods, hoe meer erkentenis van de weldaden Gods over hen in hun gemoed bestaat, hoe meer innige tederheid voor God bij hen gevonden wordt. Ik meen hier geen blote erkentenis der mond, maar die welke door een daadwerkend geloof uitgedrukt wordt, want met blote erkentenis, wordt het hart, in zulke zalige vruchtgevolgen te openbaren, ledig gelaten.

c. Bedenkt dan veel tot uw vernedering en vertedering voor de Heere, uw staat daar gij door de Heere uit verlost zijt, benevens die, tot welke Hij u heeft verheven. Laat ook het einde des Heeren (in die daad van verzoening uwer ziel met Hem, door genadige rechtvaardigmaking door Hem beoogd) niet gemist worden, uit de kennis en praktijk uwer ziel, want gij zijt gerechtvaardigd geworden, teneinde gij in heiligmaking, de door God geopenbaarde weg, tot de vervulling van de beloften der zaligheid, aan Zijn gelovig volk gegeven in het eeuwige Testament der genade, bewandelen zou, maak dan ook een gedurig gebruik door het geloof, van de genadige rechtvaardigmaking uwer ziel in Christus, met oogmerk om uw heiligmaking te bevorderen, want zulks in beoefening te hebben, is alleen het daartoe bevorderlijk middel, en de weg om uw troost te bevorderen in dit leven. Het een is hier onverbrekkelijk vast aan het ander. Want wanneer er geen dagelijks gebruik van de rechtvaardigmaking in Christus is, door het geloof, dan zal men spoedig gewaar

worden, dat de ziel onder de vloed van de verdorvenheid des harten, als een gans machteloze wordt, tot het recht hartelijk verrichten van die diensten, welke eigen zijn aan de natuur der heiligmaking En de wangestalten welke daaruit ontstaan, zijn dan oorzaken, om de zalige vertroosting, welke anders vloeien uit de heilfontein in Christus, te weren van het hart van Gods volk, en brengen een onvrijmoedigheid in, waardoor dezulken niet durven komen tot de Troon, en geraken niet zelden zo in twijfel, zelfs over de waarheid hunner verzoening met God in Christus. Gelijk dan zulks van de zijde van de afwijkingen dezer zalige beoefening met kwade gevolgen voor de ziel kenbaar wordt, zo wordt het aan de andere zijde kenbaar, wanneer die beoefening tegenwoordig is met goede gevolgen.

B. Maar kinderen Gods die soms in die wangestalten verkeren, en wegens gebrek in heiligmaking en vertroosting niet kunt geloven dat gij aanvankelijk inderdaad gerechtvaardigd zijt uit genade.

a. Tot uw besturing en opwekking zou kunnen dienen dat gij eens overweegt de oorzaken van uw duisternis en vreze, met opzicht op uzelf. Maar gij zou het mogelijk zoeken in de ongelijkvormigheid van uw wandel, aan die grote zaak, als kunnende niet overeenbrengen zulke wandel en gesteldheid, met deel te hebben aan de verzoening Gods in Christus, oordelende dat de hebbelijkheid van de genade der rechtvaardigmaking een vanzelfheid nalaten moest, waaruit en waardoor gij in de heiligmaking kunt wandelen.

Dit zou ook zo zijn, indien gij door het geloof met uw schulden gedurig uw toevlucht zocht in de verlossing van de Heere Jezus, opdat gij van daar genade om niet moogt horen uitspreken over uw persoon, en dadelijk vrede genieten, door een gelovig omhelzen derzelve, dan zou ook de sterkte niet ontbreken tot heiligmaking. Maar het tegendeel wordt van u betracht. Gij werkt aan uw heiligmaking, met oogmerk om er uw troost in te vinden, maar dat kan niet, want gij zult geen daden kunnen doen, waarin gij geen schulden ziet, en derhalve, wanneer uw ziel niet bij voortdoring vrijmoedigheid en sterkte vindt in genade, geopenbaard in Christus en u toegepast en geschonken in de levendmaking uwer ziel door de Heilige Geest, dan kunnen die zwaarigheden niet van uw gemoed geweerd blijven. En zult gij dan uit die wangestalten weer hersteld worden, hoe denkt gij dat zulks zal moeten geschieden?

Ik oordeel van niet anders, dan dat gij uzelf als een schuldige onder het rechtvaardigen van God over uw persoon (bij vernieuwing uw vrijheid in Christus om niet uit genade daargesteld kennende), omhelst de vrijspraak Gods. O, dat is de enige weg om op te komen uit die wangestalten.

b. Maar merk nog aan tot uw bemoediging ,dat er met opzicht tot de grond, op welke een arm zondig schuldenaar vrede heeft met God, in het allermintst niet behoeft toegedaan te worden, want dat is een volkomen genoeg gedane zaak. Daar staat in het schuldboek, met het bloed des Borgs getekend van voldaan, de gerechtigheid Gods heeft daarin haar genoegen. Zij vraagt niets meer van u. De gerechtigheid van Christus heeft alles verantwoord, en zal dat eeuwig blijven doen.

Nu valt derhalve niets meer voor u te doen ten opzichte van de genieting der vertroosting en vrede met God, als in een volbrachte zaligheid te geloven, en in een nederige gestalte van aanbidding *Amen* te zeggen, in toeëiening van die verklaring Gods, naar de inhoud des Evangeliums, door het geloof, ten einde dat gij daarin uw verantwoording tegen al uwe beschuldigers en beschuldigingen moogt zien. Want het is toch uw kwijtbrief, welke u is toegeëigend, doordien hij van Gods Geest in uw hart, als Zijn eigen getuigenis is geschreven.

Gij hebt tot deze zaak ook geen voorwaarden mee te nemen, van uw zijde. Genade in Christus geopenbaard, is alleen de voorwaarde en die moet u genoeg zijn. Er wordt ook benevens die geen andere toegestaan. Gij doet ook een grote zonde, wanneer gij zonder uw eigen gemaakte voorwaarden, in genade van de God der waarheid, zoveel krediet niet stelt, dat gij uw ziel, door het geloof volkomen op dezelve durft wagen.

C. Eindelijk, volk van God, zoekt onder het oog van God uw Vader in Christus, u te gedragen in een geheiligde wandel, hetwelk betamelijk is. Bedenkt uw afhankelijkheid (om in dezelve te leven) van de invloeden des Heiligen Geestes, welke alleen ontwaard worden in de vereniging uwer zielen met de Heere Jezus, door de beoefening des geloofs in Hem, want Hij zegt, *die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen.*

Oefen uzelf veel in deze verhandelde waarheid, met dat oogmerk om het tot een hoofdstuk uwer dagelijkse praktijk te hebben, opdat gij uit die grond in de wezenlijke groei en wasdom in genade en Godzaligheid moogt toenemen, alle beschuldiging die rechtmatig tegen u opkomt stemt die toe, maar houd echter het oog op uw Vader in Christus, als die u de schuld kwijtgescholden heeft, zowel de toekomende die gij maken zult, als verledene die gij gemaakt hebt.

Beroept u op de verklaring in het Evangelie, wijst uw beschuldigers naar uw Borg en tracht door te wandelen in de Heere Jezus Christus, gelijkerwijs gij Hem aangenomen hebt, uit uw Godzalige wandel te bewijzen, dat gij een vrijgekochte zijt door het bloed van Christus van uw ijdele wandel, totdat gij in de Hemel, uw echte vaderland, God zult verheerlijken over Zijn genade eeuwiglijk. Amen.

NAZANG Ps. 65: 2